

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzyce

PROJEKT 1.0

Luty 2017

*Projekt „Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce”
jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu
Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020 oraz ze środków budżetu państwa
przyznanych w ramach konkursu dotacji na działania wspierające gminy w zakresie
przygotowania programów rewitalizacji na terenie Województwa Podkarpackiego.*

INICJATYWAŁOKALNA.PL

InicjatywaLokalna.pl

ul. Targowa 18/609, 25-520 Kielce

tel./fax 41 343 01 24

e-mail: biuro@inicjatywalokalna.pl

www.inicjatywalokalna.pl

Spis treści

Wstęp.....	4
I. Część wprowadzająca	7
1. Metodologia prac nad dokumentem.....	7
2. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	9
II. Część diagnostyczno-analityczna.....	21
1. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	21
2. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	24
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych.....	29
III. Część programowa	58
1. Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji	58
1.1. Misja i wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji.....	58
1.1. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań.....	60
2. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	62
2.1. Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć	62
2.2. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć.....	72
2.3. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych	75
3. Szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania..	83
IV. Część wdrożeniowa.....	86
1. System realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.....	86
1.1. Struktura zarządzania dokumentem wraz z jego kosztami	86
1.2. Harmonogram realizacji programu	89
1.3. <i>Public relations</i> dokumentu	91
2. System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu	92
2.1. Sposoby monitorowania i sprawozdawczości	93
2.2. Sposób ewaluacji i wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu	97
3. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji.....	99
4. Specjalna Strefa Rewitalizacji.....	105
5. Sposób realizacji dokumentu, a polityka mieszkaniowa i planowanie przestrzenne w gminie	105
5.1. Niezbędne zmiany w polityce mieszkaniowej	105
5.2. Niezbędne zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego	105
Spis fotografii.....	107
Spis map	107
Spis schematów	108
Spis tabel	108
Spis wykresów.....	109

Wstęp

Rewitalizacja stanowi odpowiedź na szereg zjawisk kryzysowych występujących na obszarach gmin, takich jak degradacja techniczna oraz narastające problemy w sferach społecznej i gospodarczej. W związku z tym niezbędne jest planowanie i realizacja kompleksowych projektów rewitalizacyjnych odpowiadających na zidentyfikowane problemy oraz potencjały danego obszaru zdegradowanego, a także wynikającą z nich skalę i charakter potrzeb rewitalizacyjnych w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 *Ustawy z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), *rewitalizacja* stanowi „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji (...)”.

Podstawowym narzędziem tworzącym ramy operacyjne i płaszczyznę koordynacji działań rewitalizacyjnych jest *gminny program rewitalizacji*, który jest inicjowany, sporządzany oraz uchwalany przez Radę Gminy na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy o rewitalizacji. Jest to „wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji”¹. Dokument obejmuje działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów współfinansowanych ze środków UE oraz innych publicznych lub prywatnych), ponieważ tylko taka różnorodna konstrukcja warunkuje osiągnięcie efektów.

Objęcie danego obszaru zdegradowanego Gminnym Programem Rewitalizacji będzie stanowiło podstawę wspierania go poprzez instrumenty i narzędzia dedykowane rewitalizacji (programy unijne oraz krajowe) lub korzystania z preferencji w innych instrumentach, programach i działaniach sektorowych.

---

¹ *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, Minister Rozwoju, Warszawa, 02.08.2016, s. 7–8.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzyce (GPR) stanowi spójny dokument strategiczny mający na celu wyprowadzenie ze stanu kryzysowego obszaru zdegradowanego, mającego istotne znaczenie dla rozwoju gminy poprzez przedsięwzięcia kompleksowe (uwzględniające aspekt społeczny, gospodarczy, przestrzenno-funkcjonalny, techniczny i środowiskowy), skoncentrowane terytorialnie oraz prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany.

Niniejszy dokument opracowany został zgodnie z *Ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* i *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* oraz wydanymi przez Ministra Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 roku. Posłużono się również zapisami *Instrukcji przygotowywania programów rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020*² przyjętej w lipcu 2016 r. przez Zarząd Województwa Podkarpackiego.

Dokument składa się z czterech zasadniczych części, a mianowicie: części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej, programowej oraz wdrożeniowej.

Część wprowadzająca zawiera ogólne informacje dotyczące metodologii opracowania dokumentu oraz jego uwarunkowania zewnętrzne, tj. strategiczno-programowe, które wskazują na powiązanie rewitalizacji z całościową wizją rozwoju gminy.

Część diagnostyczno-analityczna obejmuje metodologię delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz określenie ich zasięgów przestrzennych poprzez wskazanie przebiegu granic na terenie gminy. Ponadto zawiera szczegółową diagnozę wyznaczonego obszaru rewitalizacji w sferach: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej wraz ze skwantyfikowanymi danymi i ich analizą w celu przedstawienia skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych.

Część programowa przedstawia najważniejsze założenia procesu rewitalizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji Gminy Gorzyce, tj. wizję wyprowadzenia go ze stanu kryzysowego, misję, cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań mającymi na celu eliminację lub ograniczenie zidentyfikowanych negatywnych zjawisk i wykorzystanie potencjałów lokalnych. Ponadto zostały tutaj zawarte podstawowe (główne) oraz uzupełniające (komplementarne) projekty rewitalizacyjne powiązane ze sobą i wspólnie oddziałujące na obszar rewitalizacji. Ważnym elementem są również szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem różnych źródeł ich finansowania.

---

² Załącznik do Uchwały nr 194/3956/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie z dnia 12 lipca 2016r.

Część wdrożeniowa składa się z systemu realizacji (wdrażania) dokumentu, a także systemu monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu w reakcji na zmiany w otoczeniu. Ponadto w niniejszej części zawarte zostały mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, instytucji publicznych i innych podmiotów oraz grup nieformalnych aktywnych na terenie gminy na każdym etapie procesu rewitalizacji, tj. diagnozowania, programowania, wdrażania, monitorowania i ewaluacji. Ostatnim elementem jest sposób realizacji założeń dokumentu w odniesieniu do polityki mieszkaniowej oraz planowania i zagospodarowania przestrzennego w gminie wraz z załącznikiem graficznym wskazującym na kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych na obszarze rewitalizacji.

I. Część wprowadzająca

1. Metodologia prac nad dokumentem

Metodologię sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji warunkowały przede wszystkim *Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777 z późn. zm.), a także obowiązujące *Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020*, wydane przez Ministra Rozwoju w dniu 2 sierpnia 2016 roku.

Dokument opracowany został z wykorzystaniem modelu ekspercko-partycypacyjnego, polegającego na możliwie szerokim udziale wszystkich interesariuszy we wszystkich etapach prac, przy jednoczesnym zaangażowaniu ekspertów zewnętrznych, odpowiadających między innymi za zorganizowanie procesu konsultacji społecznych oraz przygotowanie końcowej wersji dokumentu. Na wybór takiego podejścia decydujący wpływ miała idea rewitalizacji, w której kluczową rolę odgrywa realizacja zasady partnerstwa i partycypacji społecznej.

Metodologia prac obejmowała dwie zasadnicze części, składające się na efekt końcowy w postaci dokumentu *Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzyce*, a mianowicie:

- I. *Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce* – obejmowało następujące etapy:
  - 1) zgromadzenie danych statystycznych do diagnozy w podziale na ustalone jednostki referencyjne gminy (sołectwa) oraz w podziale miejscowości Gorzyce na trzy mniejsze jednostki (Gorzyce I - osiedle, Gorzyce II - sołectwo, Gorzyce III – Osiedle Przybyłów) we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej zarówno z Urzędu Gminy Gorzyce, jak i instytucji zewnętrznych;
  - 2) wykonanie wielokryterialnej analizy przestrzennej ustalonych wskaźników oraz opracowanie diagnozy gminy na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wraz z mapami poglądowymi koncentracji problemów we wszystkich ww. sferach;
  - 3) przeprowadzenie w dniach od 26.09.2016 roku do 26.10.2016 roku konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce wraz z opracowaną diagnozą gminy oraz mapami przedstawiającymi granice ww. obszarów;

- 4) przedstawienie Radzie Gminy Gorzyce przez Wójta Gminy Gorzyce wniosku o wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie gminy wraz z projektem uchwały, diagnozą gminy na potrzeby wyznaczenia ww. obszarów i mapami przedstawiającymi ich granice w skalach 1:5 000 (obszar zdegradowany) i 1:2 500 (obszar rewitalizacji) z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej w rozumieniu *Ustawy z dnia 17 maja 1989 roku – Prawo Geodezyjne i Kartograficzne*, a także informacją podsumowującą przeprowadzone konsultacje społeczne;
  - 5) podjęcie na sesji przez Radę Gminy Gorzyce *Uchwały nr XXIX/180/16 Rady Gminy Gorzyce z dnia 27 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce*, przekazanie oraz opublikowanie w dniu 07.11.2016 roku ww. uchwały wraz z załącznikami, tj. diagnozą gminy i mapami obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Podkarpackiego (poz. 3422).
- II. *Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z przeprowadzeniem procesu zaopiniowania dokumentu i Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko* – obejmowało następujące etapy:
- 1) podjęcie na sesji przez Radę Gminy Gorzyce *Uchwały nr XXXI/196/16 Rady Gminy Gorzyce z dnia 15 grudnia 2016 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce* (po 14 dniach niezbędnych na uprawomocnienie się uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce, która jest aktem prawa miejscowego);
  - 2) ogłoszenie o podjęciu uchwały w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (w zakładce „Rewitalizacja” w dniu 20.12.2016 roku), w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości (na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Gorzyce w dniu 20.12.2016 roku), w prasie lokalnej („Super Nowości”, data publikacji: 22.12.2016 rok) oraz przez obwieszczenie;
  - 3) przeprowadzenie różnorodnych form partycypacji społecznej służących wspólnemu wypracowaniu przez wszystkich interesariuszy rewitalizacji głównych założeń dokumentu (wizji, misji, celów, kierunków działań), a także „zbudowaniu” bazy

- planowanych do realizacji projektów (w tym partnerskich), mających na celu wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego;
- 4) opracowanie i przeprowadzenie konsultacji założeń projektu dokumentu z Komitetem Rewitalizacji;
  - 5) opracowanie i przeprowadzenie zewnętrznych konsultacji społecznych projektu 1.0 dokumentu;
  - 6) wystąpienie o zaopiniowanie projektu 2.0 GPR przez instytucje wskazane w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy o rewitalizacji wraz z uzyskaniem opinii w ciągu 14 dni – terminu ustalonego przez Wójta Gminy Gorzyce zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o rewitalizacji;
  - 7) wystąpienie z wnioskiem do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie (RDOŚ) o uzgodnienie co do konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wraz z uzyskaniem stanowiska ww. instytucji;
  - 8) przekazanie i uchwalenie projektu dokumentu na sesji przez Radę Gminy Gorzyce.

Szczegółowy opis działań partycypacyjnych przeprowadzonych na poszczególnych etapach prac przedstawiono w rozdziale 3 części IV niniejszego dokumentu *Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji*.

Dokument powstał w wyniku prac przedstawicieli samorządu, instytucji publicznych oraz kluczowych dla rozwoju gminy partnerów z sektorów społecznego i gospodarczego przy współdziałaniu (w postaci wsparcia merytorycznego) ekspertów i specjalistów zewnętrznych, a także mieszkańców wyznaczonego obszaru, jako głównych interesariuszy procesu rewitalizacji.

2. Powiązanie programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji odnosząc się w swych założeniach do określonych problemów społecznych mieszkańców na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych na szczeblu lokalnym (stanowiąc istotny element całościowej wizji rozwoju gminy), a także założenia dokumentów regulujących działania w przedmiotowym obszarze na szczeblu subregionalnym, regionalnym, krajowym oraz europejskim. W związku z tym komplementarność z celami,

działaniami czy priorytetami innych dokumentów wpływa na skuteczność i efektywność procesu rewitalizacji.

Zestawienie dokumentów strategicznych i planistycznych wraz z nawiązaniem do ich założeń przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Nawiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategicznych i planistycznych

Lp.	Nazwa dokumentu	Nawiązanie GPR do zapisów dokumentu strategicznego i/lub planistycznego ³
POZIOM EUROPEJSKI		
1.	<i>Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu</i>	<i>Priorytet III. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. Ponadto wpływa na osiągnięcie 3 z 5 celów głównych: CEL 1 Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75% wśród kobiet i mężczyzn w wieku 20–64 lata. CEL 4 Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez dążenie do zmniejszenia odsetka osób zbyt wcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz poprzez zwiększenie do co najmniej 40% osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe lub równoważne. CEL 5 Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza przez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego co najmniej 20 mln obywateli.</i>
POZIOM KRAJOWY		
2.	<i>Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju</i>	<i>Obszar Konkurencyjności i innowacyjności gospodarki: Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna: Cel 3 Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki; Kapitał Ludzki: Cel 6 Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”; Obszar Równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski: Rozwój regionalny: Cel 8 Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych; Obszar Efektywności i sprawności państwa: Kapitał społeczny: Cel 11 Wzrost społecznego kapitału rozwoju.</i>
3.	<i>Strategia Rozwoju Kraju 2020</i>	<i>Obszar strategiczny: Sprawne i efektywne państwo, Cel 3 Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywateli, kierunek interwencji: rozwój kapitału społecznego. Obszar strategiczny: Konkurencyjna gospodarka, Cel 4 Rozwój kapitału ludzkiego, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności zawodowej oraz poprawa jakości kapitału ludzkiego. Obszar strategiczny: Spójność społeczna i terytorialna, Cel 1 Integracja społeczna, kierunki interwencji: zwiększenie aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.</i>
4.	<i>Koncepcja Przestrzennego</i>	<i>Cel strategiczny: Efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej</i>

³ Zapis założeń dokumentów przytoczono w niezmienionej formie.

	Zagospodarowania Kraju 2030	<p>terytorialnie zróżnicowanych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia ogólnych celów rozwojowych – konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia, sprawności funkcjonowania państwa oraz spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym i terytorialnym w długim okresie.</p> <p><i>Cel 2.</i> Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.</p> <p><i>Kierunek działań polityki przestrzennej:</i> Wspomaganie spójności w specyficznych obszarach problemowych. <i>Działanie:</i> Restrukturyzacja i rewitalizacja obszarów zdegradowanych i miast.</p>
5.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie	<p><i>Cel główny:</i> Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.</p> <p><i>Cel 2</i> Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”).</p>
6.	Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020	<p><i>Wizja:</i> Polska Wschodnia makroregionem dynamicznie rozwijającym się z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju, stopniowo i systematycznie poprawiającym swoją pozycję rozwojową i konkurencyjną w kraju oraz w Unii Europejskiej.</p> <p><i>Cel główny:</i> Wzrost wydajności pracy we wszystkich sektorach gospodarki Polski Wschodniej.</p> <p><i>Obszar strategiczny 2:</i> Zasoby pracy i jakość kapitału ludzkiego.</p> <p><i>Kierunek działań:</i> Przeciwdziałanie wykluczeniu na makroregionalnym rynku pracy i Wzmocnienie potencjału nowoczesnych kadr dla gospodarki opartej na wiedzy.</p>
7.	Krajowa Polityka Miejska 2023	<p>Strategicznym celem polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców.</p> <p><i>Cel szczegółowy 3</i> Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich (miasto spójne).</p> <p><i>Cel szczegółowy 4</i> Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia (miasto konkurencyjne).</p> <p>Jednym z wątków tematycznych jest rewitalizacja, w którym wskazane zostało, że: „najbardziej zaawansowanym procesem przemian jest kompleksowa rewitalizacja, realizowana na obszarach zdegradowanych, odnosząca się do konkretnego, wyznaczonego w oparciu o obiektywne kryteria, terytorium i łącząca wysiłki różnych podmiotów, których suma ma spowodować trwałe ożywienie społeczne i gospodarcze obszaru, zwiększenie jego atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców oraz poprawę jakości życia. W ten sposób należy wypracować przedsięwzięcia całościowe (integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki), skoncentrowane terytorialnie i powstające we współpracy z lokalną społecznością”.</p>

POZIOM REGIONALNY		
8.	Strategia Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2020	<p>Cele rewitalizacji są spójne w szczególności z następującymi elementami struktury celów Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2020: <i>Cel główny strategii:</i> Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.</p> <p>2. Kapitał ludzki i społeczny; 2.1. Edukacja. <i>CEL:</i> Dostosowanie systemu edukacji do aktualnych potrzeb i wyzwań przyszłości; Kierunki działań: 2.1.1. Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych; 2.1.2. Tworzenie atrakcyjnej oferty edukacyjnej dostosowanej do zmieniającego się regionalnego rynku pracy, postępu technologicznego oraz potrzeb branż kluczowych gospodarki regionu; 2.3. Społeczeństwo obywatelskie. <i>CEL:</i> Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne; Kierunki działań: 2.3.1. Wzrost aktywności obywatelskiej i wzmocnienie trzeciego sektora; 2.4. Włączenie społeczne. <i>CEL:</i> Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie; Kierunki działań: 2.4.1. Zmniejszenie poziomu biedy i wykluczenia społecznego w województwie; 2.4.2. Wzrost aktywności osób mających trudności z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy; 2.4.3. Tworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.</p>
9.	Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego	<p>Kierunki polityki przestrzennej, przewidywane zadania i zamierzenia w dziedzinie środowiska, infrastruktury społecznej, gospodarczej, technicznej oraz struktur przestrzennych zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego są ściśle związane z określonymi w strategii rozwoju województwa polami strategicznymi, priorytetami, celami i kierunkami działań.</p> <p>Cele rewitalizacji są spójne z celami polityki przestrzennej województwa, w tym w szczególności :</p> <p><i>Cele polityki przestrzennej w dziedzinie środowiska naturalnego i kulturowego, które obejmują m.in.:</i></p> <p>1) efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania, w tym:</p> <p>a) racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów środowiska poprzez dostosowanie organizacji struktury, funkcji i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych i kulturowych;</p> <p>c) utrzymanie ciągłości kulturowej, zachowanie i ochrona unikatowych wartości kulturowych regionu w celu zaspokojenia potrzeb ludności regionu i jako elementu atrakcyjności turystycznej i gospodarczej.</p> <p><i>Cele polityki przestrzennej w zakresie infrastruktury społeczno-gospodarczej, które obejmują m.in.:</i></p>

		<p>2) <i>poprawę jakości życia i równoważenie rozwoju</i>, w tym m.in.:</p> <p>a) tworzenie warunków podnoszenia poziomu życia oraz łagodzenie negatywnych różnic w tym zakresie do innych regionów kraju, między innymi poprzez rozwój infrastruktury społecznej, rozwój gospodarczy oraz stosowanie aktywnych form zwalczania bezrobocia i patologii społecznych;</p> <p>i) rozwój infrastruktury społecznej w dziedzinie kultury, oświaty, usług.</p> <p><i>Cele polityki przestrzennej w dziedzinie komunikacji i infrastruktury technicznej</i>, które obejmują:</p> <p>1) <i>efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania</i>, w tym m.in.:</p> <p>a) zwiększenie sprawności funkcjonowania układów komunikacyjnych poprzez rozbudowę i modernizację, a także aktywizację działania: układu drogowego, układu kolejowego, komunikacji lotniczej i przejść granicznych;</p> <p>2) <i>poprawę jakości życia i równoważenia rozwoju</i>;</p> <p>3) <i>zwiększenie konkurencyjności województwa</i>, w tym m.in.:</p> <p>a) zapewnienie niezawodności funkcjonowania systemów infrastruktury technicznej i komunikacji;</p> <p>c) promowanie energetyki odnawialnej opartej na zasobach lokalnych.</p> <p><i>Cele polityki przestrzennej województwa w dziedzinie struktur przestrzennych</i>, które obejmują m.in.:</p> <p>1) <i>efektywne wykorzystanie stanu zainwestowania</i>, w tym m.in.:</p> <p>b) adaptację istniejącego zainwestowania do nowych warunków rozwoju.</p> <p>2) <i>poprawa jakości życia i równoważenia rozwoju</i>, w tym m.in.:</p> <p>a) rozwój ośrodków miejskich jako biegunów wzrostu;</p> <p>b) porządkowanie wielofunkcyjnych, problemowych i konfliktowych stref przestrzennych;</p> <p>c) poprawę walorów estetycznych struktur przestrzennych i krajobrazu;</p> <p>d) zachowanie właściwych proporcji pomiędzy poszczególnymi elementami zagospodarowania przestrzennego w dążeniu do zrównoważonego rozwoju;</p> <p>e) kształtowanie nowych struktur przestrzennych kreujących nowe jakościowo potrzeby.</p> <p>3) <i>zwiększenie konkurencyjności województwa</i>, w tym zwiększenie możliwości wyboru obszaru zamieszkania i pracy, poprzez występujące bogactwo form zagospodarowania przestrzennego w województwie.</p>
POZIOM SUBREGIONALNY		
10.	<p><i>Strategia Rozwoju Powiatu Tarnobrzckiego na lata 2015-2020</i></p>	<p><i>Wizja:</i> Powiat Tarnobrzесki to aktywny ośrodek gospodarczy oraz przyjazne, bezpieczne i ekologiczne miejsce do życia i rozwoju mieszkańców.</p> <p><i>Misja:</i> Tworzenie aktywnego ośrodka gospodarczego oraz dbanie o wysoką jakość życia i wszechstronne możliwości rozwoju mieszkańców Powiatu Tarnobrzесkiego.</p> <p><i>Obszar:</i> <i>Infrastruktura techniczna Powiatu</i></p> <p><u>Cel strategiczny 1. Wysoki stopień rozwoju infrastruktury technicznej.</u></p> <p>Cel operacyjny 1. <i>Poprawa stanu infrastruktury drogowej i kolejowej.</i></p> <p>Cel operacyjny 2. <i>Poprawa stanu infrastruktury teleinformatycznej.</i></p> <p>Cel operacyjny 3. <i>Zwiększona wewnętrzna i zewnętrzna dostępność</i></p>

	<p>komunikacyjna.</p> <p>Cel operacyjny 4. Zwiększony dostęp do sieci gazowej, elektrycznej, wodnej i kanalizacyjnej.</p> <p><u>Obszar: Środowisko, ład przestrzenny i bezpieczeństwo w Powiecie</u></p> <p><u>Cel strategiczny 1. Wysoka jakość środowiska naturalnego.</u></p> <p>Cel operacyjny 1. Poprawienie efektywności systemu gospodarki odpadami komunalnymi .</p> <p>Cel operacyjny 2. Propagowanie rolnictwa proekologicznego we współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.</p> <p>Cel operacyjny 3. Poprawa zachowań proekologicznych mieszkańców Powiatu.</p> <p><u>Cel strategiczny 2. Harmonijny ład przestrzenny.</u></p> <p>Cel operacyjny 1. Udoskonalony ład przestrzenny Powiatu.</p> <p>Cel operacyjny 2. Poprawa estetyki przestrzeni na terenie Powiatu.</p> <p>Cel operacyjny 3. Poprawa poziomu bezpieczeństwa.</p> <p><u>Obszar: Kapitał ludzki i Włączenie społeczne</u></p> <p><u>Cel strategiczny 1. Wysoka jakość szkolnictwa, usług medycznych, usług publicznych i dostępność kultury.</u></p> <p>Cel operacyjny 1. Rozwój szkolnictwa i modernizacja bazy oświatowej.</p> <p>Cel operacyjny 2. Unowocześnienie bazy szkolnictwa zawodowego.</p> <p>Cel operacyjny 3. Rozwijanie programów edukacyjnych, kulturalnych.</p> <p>Cel operacyjny 4. Budowa, modernizacja oraz rozbudowa istniejącej bazy i infrastruktury szpitalnej.</p> <p>Cel operacyjny 5. Zwiększanie dostępności usług medycznych dla mieszkańców Powiatu.</p> <p>Cel operacyjny 6. Propagowanie zdrowego stylu życia poprzez m.in. zwiększenie dostępności do obiektów sportowo-rekreacyjnych.</p> <p>Cel operacyjny 7. Zwiększony poziom usług publicznych realizowanych przez administrację samorządową Powiatu (UP).</p> <p>Cel operacyjny 8. Wszechstronny rozwój psycho –fizyczny wszystkich mieszkańców Powiatu w każdym wieku.</p> <p>Cel operacyjny 9. Zwiększenie zainteresowania mieszkańców aktywnym uczestnictwem w kulturze.</p> <p><u>Cel strategiczny 2. Kompleksowe wsparcie mieszkańców powiatu w rozwiązywaniu problemów społecznych.</u></p> <p>Cel operacyjny 1. Wsparcie rodzin naturalnych z dziećmi w rozwiązywaniu problemów,</p> <p>Cel operacyjny 2. Wsparcie osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym pozostających w kryzysie.</p> <p>Cel operacyjny 3. Organizacja zastępczych form opieki nad dzieckiem.</p> <p>Cel operacyjny 4. Poprawa jakości życia seniorów i osób niepełnosprawnych.</p> <p>Cel operacyjny 5. Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym.</p> <p>Cel operacyjny 6. Optymalne zagospodarowanie infrastruktury niezbędnej do rozwiązywania problemów społecznych.</p> <p><u>Cel strategiczny 3. Wzrost adaptacyjności mieszkańców na tarnobrzeskim rynku pracy.</u></p> <p><u>Obszar: Gospodarka – innowacyjna i konkurencyjna gospodarka</u></p>
--	---

		<p><i>Powiatu</i></p> <p><u>Cel strategiczny 1. Zwiększone znaczenie gospodarcze Powiatu w skali wojewódzkiej.</u></p> <p>Cel operacyjny 1. <i>Wsparcie w obszarze zatrudnienia dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy oraz współpraca z pracodawcami.</i></p> <p>Cel operacyjny 2. <i>Ustawiczne zwiększanie efektywności pracy i oddziaływań służb zatrudnienia poprzez sprawne zastosowanie i wykorzystanie dostępnych instrumentów rynku pracy oraz tworzenie nowych programów rynku pracy.</i></p> <p>Cel operacyjny 3. <i>Rozwój współpracy publicznych służb zatrudnienia z instytucjami rynku pracy, pomocy społecznej, organizacjami pozarządowymi i innymi uczestnikami rynku pracy, działającymi na rzecz przeciwdziałania bezrobociu wśród mieszkańców powiatu.</i></p>
<p>11.</p>	<p><i>Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Tarnobrzeskiego Obszaru Funkcjonalnego na lata 2014 – 2020</i></p>	<p>Wizja: Oczekiwany stanem do osiągnięcia jest zintegrowana na bazie historycznej tożsamości terytorialnej społeczność mikroregionu wyznaczonego granicami Tarnobrzeskiego Obszaru Funkcjonalnego, która dzięki przeprowadzeniu kompleksowej rewitalizacji posiada miejsca pracy i dobre warunki życia w przyjaznym otoczeniu wynikającym z troski o dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze.</p> <p>Misja: <i>Ograniczenie problemów społecznych i gospodarczych zdegradowanych obszarów przemysłowych na terenach gmin Tarnobrzega, Nowej Dęby, Baranowa Sandomierskiego, Grębowa i Gorzyc wchodzących w skład Tarnobrzeskiego Obszaru Funkcjonalnego.</i></p> <p>Cel strategiczny A. <i>Podniesienie poziomu aktywności gospodarczej poprzez uzupełnienie, modernizację i kompleksowe zintegrowanie systemów infrastruktury technicznej oraz wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.</i></p> <p>A.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów przemysłowych w kierunku zapewnienia warunków technicznych do rozwoju gospodarczego.</p> <p>A.2 Stworzenie warunków ułatwiających podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej na terenie TOF.</p> <p>Cel strategiczny B. <i>Poprawa jakości życia poprzez integrację i aktywizację zawodową, włączenie społeczne oraz rozwój usług publicznych w sferze kultury.</i></p> <p>B.1 Zapewnienie warunków sprzyjających integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na terenach TOF.</p> <p>B.2 Aktywizacja zawodowa w kierunku zapewnienia dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo.</p> <p>B.3 Podniesienie jakości usług w sferze kultury.</p> <p>Cel strategiczny C. <i>Racjonalne wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w celu zachowania dobrych warunków do życia dla obecnych i przyszłych pokoleń mieszkańców Tarnobrzeskiego Obszaru Funkcjonalnego.</i></p> <p>C.1 Stworzenie warunków do ochrony dziedzictwa przyrodniczego.</p> <p>C.1.1 Zapewnienie infrastruktury do ochrony i zachowania bioróżnorodności.</p> <p>C.1.2 Poprawa czystości wód powierzchniowych i podziemnych na terenie TOF.</p>

		C.2 Zachowanie i zabezpieczenie zasobów dziedzictwa kulturowego TOF.
POZIOM LOKALNY		
12.	Strategia Rozwoju Gminy Gorzyce na lata 2014-2020	<p>Wizja: <i>Oczekiwany stan do osiągnięcia w ramach Strategii jest zintegrowana wspólnota lokalna gminy Gorzyce posiadająca dobre warunki życia wynikające z optymalnej infrastruktury, dostępności miejsc pracy oraz przyjaznego otoczenia wynikającego z troski o przyrodę i lokalne dziedzictwo kulturowe.</i></p> <p>Sformułowane cele strategiczne dla Gminy Gorzyce w perspektywie roku 2020 są następujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom gminy Gorzyce dobrych warunków życia z racjonalnym wykorzystaniem zasobów oraz poszanowaniem środowiska naturalnego. 2. Stymulowanie rozwoju gospodarczego gminy, rewitalizacja oraz wykorzystanie możliwości wynikających ze współpracy w ramach obszaru funkcjonalnego. 3. Podniesienie jakości życia mieszkańców gminy poprzez poprawę standardu usług publicznych, rewitalizację oraz włączenie społeczne. <p>A.1.1. Modernizacja i rozbudowa systemów gospodarki wodno-ściekowej</p> <p>A.1.2 Wdrożenie gminnego systemu selektywnej zbiórki odpadów</p> <p>Strategia rozwoju Gminy Gorzyce na lata 2014-2020</p> <p>A.2.1. Remonty i rozbudowa sieci drogowej na terenie gminy Gorzyce</p> <p>A.2.2 Budowa i modernizacja infrastruktury towarzyszącej inwestycjom drogowym (chodniki, parkingi, zjazdy)</p> <p>A.3.1 Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w gminie.</p> <p>A.3.2 Modernizacja i rozwój energooszczędnego oświetlenia ulic i terenów</p> <p>A.3.3 Promocja i rozwój energetyki odnawialnej w gminie</p> <p>B.1.2 Modernizacja i rozszerzenie funkcji gospodarczej centrum Gorzyc oraz miejscowości sołeckich</p> <p>B.2.1. Lokalny program wsparcia rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>B.2.1 Promocja gospodarcza gminy Gorzyce</p> <p>C.1.1. Program wspierających proces wychowania i edukacji</p> <p>C.1.2. Rozbudowa i modernizacja obiektów szkolnych i przedszkolnych</p> <p>C.1.3. Modernizacja i systemowe wyposażenie obiektów pełniących funkcje kulturalne w jednostkach pomocniczych gminy Gorzyce</p> <p>C. 1.4 Rozszerzenie obszaru wsparcia działań i przedsięwzięć w zakresie rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego</p> <p>C.2.1. Rozwój systemu wsparcia sportu i rekreacji</p> <p>C.2.2. Zorganizowanie lokalnej sieci ścieżek rowerowych w nawiązaniu do istniejącego układu komunikacyjnego</p> <p>C.3.1. Rozwój lokalnych organizacji społecznych</p> <p>C.4.1 Rewitalizacja zdegradowanych obszarów gminy</p> <p>C.4.2. Wzrost aktywności zawodowej i poprawa adaptacyjności</p> <p>C.4.3. Poprawa integracji społecznej</p>
	Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzyce – II	<p>Cel I Gorzyce – <i>ważnym ośrodkiem rozwoju przedsiębiorczości gospodarczej w subregionie.</i></p> <p>Cel II Gmina Gorzyce – <i>atrakcyjnym miejscem zamieszkania i wypoczynku (agroturystyka), wykorzystującym walory przyrodnicze.</i></p> <p>Zadania umożliwiające osiągnięcie wyznaczonych celów strategicznych.</p>

	<p>Zmiana</p>	<p>1. Aktywizacja gospodarcza gminy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - określenie i w dalszej kolejności realizacja kierunków rozwoju gospodarczego gminy (z uwzględnieniem kierunków rozwoju gospodarczego wskazanych w strategii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy), - tworzenie dogodnych warunków dla inwestorów poprzez: - wskazanie oferty terenowej, - obsługę formalno- prawną i administracyjną, - stały monitoring i promocję oferty gospodarczej. - racjonalna prywatyzacja zasobów gminnych nieruchomości, - współpraca z gminami ościennymi oraz nawiązywanie kontaktów a kontrahentami o charakterze branżowym, - wykorzystanie użytków rolnych do intensywnej produkcji i przetwórstwa rolnego. <p>2. Podnoszenie standardu życia mieszkańców:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych, - stwarzanie preferencji dla rozwoju handlu i usług, nieuciążliwego przemysłu oraz turystyki i wypoczynku, - rozwój infrastruktury wiejskiej poprzez uzupełnienie w terenach zabudowanych i tworzenie na obszarach wyznaczonych do zabudowy, - eliminacja źródeł degradacji środowiska przyrodniczego, - ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej, - zaopatrzenie mieszkańców w zdrową wodę, - tworzenie warunków dla udziału osób niepełnosprawnych w życiu gminy, - stałe podnoszenie standardu warunków nauczania oraz ochronę zdrowia, - troska o ludzi bezdomnych, - prowadzenie polityki prorodzinnej, wspomaganie młodych małżeństw, wspomaganie rodzin wielodzietnych, - wspieranie działań na rzecz inicjatyw kulturalnych. <p>3. Tworzenie stref aktywnego i spokojnego wypoczynku:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wydzielenie i zagospodarowanie stref i obszarów służących rekreacji i masowego sportu, - realizacja koncepcji ścieżek rowerowych, - rekultywacja terenów zdegradowanych lub nieużytków z przeznaczeniem na potrzeby turystyki i rekreacji, - wspieranie działań oraz organizacji sieci gospodarstw prowadzących działalność agroturystyczną, - wspieranie organizacyjne i finansowe dziedzin kultury promujących gminę.
	<p>Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzyce na lata 2012-2016</p>	<p>Misja: <i>Stwarzanie mieszkańcom gminy Gorzyce możliwości rozwoju, zaspokajanie ich potrzeb oraz dążenie do integracji społecznej.</i></p> <p>Cel strategiczny 1.: <i>Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.</i></p> <p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.</i> 2. <i>Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.</i> 3. <i>Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.</i> <p>Cel strategiczny 2.: <i>Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.</i></p>

		<p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania. 2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie. 3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju. 4. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia. <p>Cel strategiczny 3.:</p> <p><i>Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.</i></p> <p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki. 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych. <p>Cel strategiczny 4.:</p> <p><i>Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.</i></p> <p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich. 2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. <p>Cel strategiczny 5.:</p> <p><i>Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.</i></p> <p>Cele operacyjne:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej. 2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.
--	--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ww. dokumentów strategicznych i planistycznych

Miejscowość Gorzyce jest jednym z kluczowych obszarów strategicznych rozwoju gminy zawartych w *Strategii Rozwoju Gminy Gorzyce na lata 2014–2020*. Cel operacyjny B.1.2. zakłada: *Modernizację i rozszerzenie funkcji gospodarczej centrum Gorzyc oraz pozostałych miejscowości*. W ramach realizacji powyższego celu planuje się następujące kierunki działań:

- B.1.2.1 Rewitalizacja terenu centrum Gorzyc oraz miejscowości sołeckich.
- B.1.2.2 Zorganizowanie placu handlowego w Gorzycach.
- B.1.2.3 Wykonanie niezbędnych inwestycji w zakresie poprawy dostępności komunikacyjnej do centrum miejscowości gminnej.
- B.1.2.4 Usprawnienie dostępności Urzędu Gminy oraz uporządkowanie jego otoczenia wraz z poprawą estetyki i funkcjonalności.

Planowane, na etapie sporządzania dokumentu strategii, działania rewitalizacyjne określono w celu operacyjnym C.4.1 jako: *Rewitalizacja zdegradowanych obszarów gminy*, obejmujący następujące kierunki działań:

- C.4.1.1. Opracowanie lokalnego programu rewitalizacji obszarów zdegradowanych na terenie całej gminy.

- C.4.1.2 Opracowanie dokumentacji technicznej związanej z realizacją projektów rewitalizacyjnych.
- C.4.1.3 Modernizacja centrum Gorzyc pod kątem rewitalizacji społecznej.
- C.4.1.4 Realizacja projektów związanych z tworzeniem centrum poszczególnych miejscowości sołeckich i nadaniem funkcji ośrodków lokalnego życia gospodarczego, społecznego i kulturalnego.

Ponad to w zawartej w Strategii analizie SWOT przedstawiono najistotniejsze problemy (słabe strony):

- bezrobocie,
- brak ścieżek rowerowych,
- niskie dochody na mieszkańca,
- położenie geograficzne względem wielkich aglomeracji,
- brak inwestorów,
- brak perspektyw dla ludzi młodych,
- brak infrastruktury na terenach rekreacyjnych,
- brak promocji gospodarczej,
- zły stan dróg,
- mało innowacyjna społeczność,
- słaba komunikacja między ludźmi w prawach ważnych (społecznych, lokalnych),
- mała liczba lokalnych przywódców (liderów),
- postawa roszczeniowa części społeczeństwa.

Dotyczą one obszaru całej gminy, jednak ich kumulacja ma miejsce w miejscowości gminnej ze względu na centro-twórczy charakter miejsca, a także oddziaływanie na warunki życia w całej gminie.

Jednym z uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce wskazanym w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce – III zmiana*⁴, a „wynikającym z antropogenicznych przeobrażeń i zagrożeń środowiska” jest „rekultywacja i rewitalizacja (nadanie wartości użytkowych) obszarów po eksploatacji surowców ilastych w Zalesiu Gorzyckim, Trześni, Gorzycach i Wrzawach”.

W dokumencie przedstawiona została prognoza zmian jakości życia mieszkańców [str. 101], która zakłada trzystopniowy poziom obsługi mieszkańców gminy, z czego najwyższy – ponadpodstawowy, dla Osiedla Gorzyce. W zakresie urządzeń poziomu ponadpodstawowego

⁴ Załącznik nr 1 do uchwały Nr XLIII/244/13 Rady Gminy Gorzyce z dnia 12 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia III zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce

Gorzyce nie posiadają pełnego wyposażenia w usługi. Wspomagają je pobliskie miasta: Sandomierz, Tarnobrzeg i Stalowa Wola, zwłaszcza w zakresie szpitalnictwa, przychodni specjalistycznych, szkół ponadpodstawowych, wyższych szkół specjalistycznych, sklepów i zakładów usługowych o wysokiej specjalizacji, usług kultury wyższego rzędu (muzea, kina).

Z diagnozy w zakresie sfery społecznej zawartej w *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Gorzyce na lata 2012-2016*⁵ wynikają problemy w sferze społecznej, które powinny zostać zminimalizowane w poszczególnych poprzez następujące działania:

Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom poprzez:

- wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy,
- zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
- pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez:

- wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
- wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie,
- pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju,
- zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym poprzez:

- usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
- ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez:

- przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego poprzez:

- doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
- wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

---

⁵ Załącznik do uchwały Nr XXVIII/149/12 Rady Gminy Gorzyce z dnia 27 września 2012 r.

II. Część diagnostyczno-analityczna

1. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Metodologię wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz szczegółowy przebieg procesu diagnostycznego gminy zawiera *Diagnoza na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce*⁶.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o rewitalizacji, *rewitalizacja* to „kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych”, dlatego przy wyznaczaniu zasięgu obszaru zdegradowanego wzięto pod uwagę zestaw kryteriów zawarty w art. 9 ust. 1 ww. ustawy i Wytucznych, które wskazują na istnienie stanu kryzysowego na danym terenie.

Stan kryzysowy zdefiniowany został jako „stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- 1) *gospodarczej* – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw;
- 2) *środowiskowej* – w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi bądź stanu środowiska;
- 3) *przestrzenno-funkcjonalnej* – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych;
- 4) *technicznej* – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

---

⁶ Diagnoza stanowi załącznik 3. do *Uchwały nr XXIX/180/16 Rady Gminy Gorzyce z dnia 27 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce* (Dz. Urz. Woj. Podkarpackiego z 2016 r. poz. 3422).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całej gminy”⁷.

W związku z powyższym, w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego Gmina Gorzyce podzielona została na *jednostki strukturalne (referencyjne)*, w sposób odpowiadający istniejącym powiązaniom funkcjonalnym. W procesie diagnostycznym gmina podzielona została na jednostki pomocnicze (sołectwa): Furmany, Motycze Poduchowne, Orliśka, Sokolniki, Trześć, Wrzawy, Zalesie Gorzyckie oraz Gorzyce. Na potrzeby diagnozy, ze względu na znaczną kumulację liczby mieszkańców, przyjęto podział miejscowości Gorzyce na trzy mniejsze jednostki:

- Gorzyce I – osiedle (zgodnie z granicami przyjętymi Uchwałą nr XXVI//159/05 Rady Gminy w Gorzycach z dnia 29 lutego 2005 r. w sprawie określenia granic Osiedla Gorzyce),
- Gorzyce II – sołectwo,
- Gorzyce III – Osiedle Przybyłów.

Analiza danych ilościowych w ustalonych jednostkach strukturalnych pozwoliła na stosunkowo łatwe zidentyfikowanie lokalizacji problemów i wyznaczenie granic obszaru zdegradowanego.

Zgodnie z ww. Wytycznymi w przeprowadzonej diagnozie dokonano analizy porównawczej jednostek referencyjnych, opartej na zestawie wskaźników cząstkowych oraz syntetycznych wskaźników degradacji we wszystkich sferach pozwalających na obiektywne określenie stopnia zróżnicowania zjawisk kryzysowych i potencjałów lokalnych na terenie gminy. Syntetyczne wskaźniki koncentracji zjawisk kryzysowych w poszczególnych sferach przedstawione zostały na mapach poglądowych Gminy Gorzyce z podziałem na jednostki strukturalne. Jako główne kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego przyjęto 37 wskaźniki ustalone na podstawie danych statystycznych gromadzonych w zasobach Urzędu Gminy w Gorzycach, Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzycach oraz instytucji zewnętrznych, m.in.: Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu, Komendy Miejskiej Policji w Tarnobrzegu oraz Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, a także ogólnodostępnych danych z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie. Część pozyskanych danych została wykorzystana do porównawczej analizy ilościowej wskaźników ze średnią wartością dla całej gminy, a część posłużyła do dokonania

⁷ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020, Minister Rozwoju, 02.08.2016, s. 6–7.

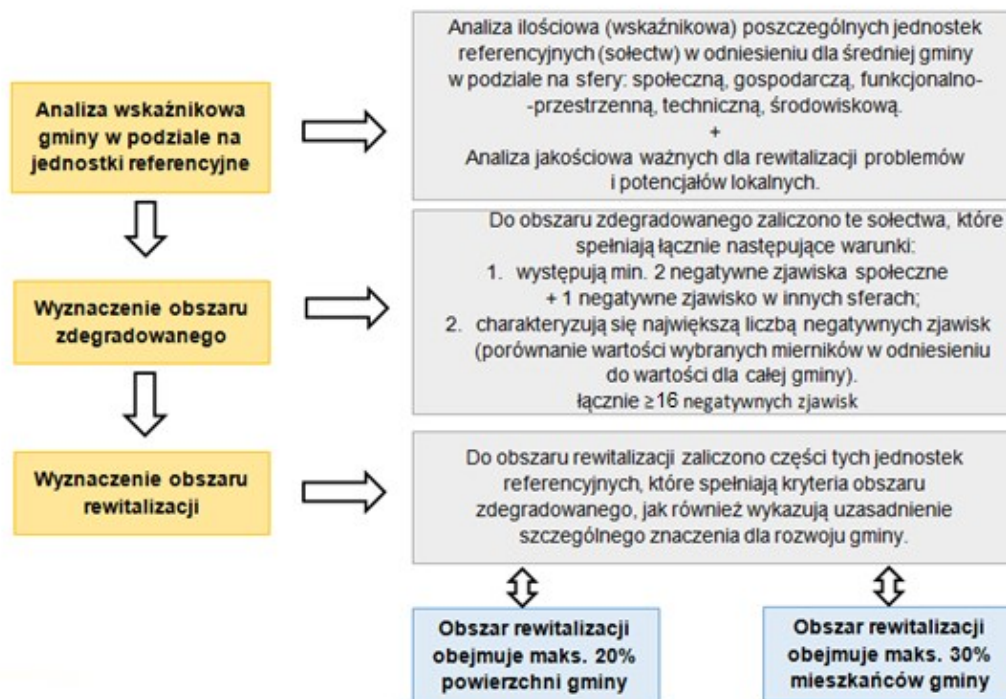
analizy jakościowej charakteryzującej ważne dla rewitalizacji deficyty i problemy obszarów oraz lokalne potencjały.

W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego wykorzystano różnorodne źródła informacji, dzięki czemu zastosowane podejście ma charakter kompleksowy i łączy wykorzystanie metod ilościowych z jakościowymi.

Delimitacja obszaru rewitalizacji dokonana została przy uwzględnieniu zapisów art. 10 ustawy o rewitalizacji, który stanowi, że jest to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację”.

Zgodnie z powyższym wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji nastąpiło w oparciu o dwie przesłanki. Pierwszą z nich było stwierdzenie, że na wybranym obszarze uznanym wcześniej jako zdegradowany istnieje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk. Drugą z przesłanek było uznanie, że wybrany obszar ma istotne znaczenie dla rozwoju gminy. Takie uzasadnienie obejmuje przedstawienie możliwych do wykorzystania w procesie rewitalizacji lokalnych potencjałów. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji w Gminie Gorzyce przedstawiona została na schemacie 1.

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne

2. Zasięg przestrzenny obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji *obszar zdegradowany* charakteryzuje się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych oraz stanem kryzysu w co najmniej jednej ze sfer dotyczących zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych. Ponadto ust. 2 wskazuje, że „obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych”.

Na podstawie przeprowadzonego audytu gminnego wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej innej sferze oraz największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk, tj. ≥ 16 . Na podstawie przeprowadzonego audytu gminnego wyznaczono obszar zdegradowany, na który składają się jednostki referencyjne charakteryzujące się problemami w sferze społecznej, przy jednoczesnym występowaniu problemów przynajmniej w jednej innej sferze oraz największą liczbą zidentyfikowanych negatywnych zjawisk, tj. ≥ 16 .

Zgodnie z przedstawionymi założeniami obszar zdegradowany na terenie Gminy Gorzyce obejmuje sołectwa: Gorzyce I – osiedle (19), Orlińska (19), Gorzyce II – sołectwo (17) oraz Sokolniki Wrzawy (16). Wskazany obszar zajmuje 28,4 km², co stanowi 41,2% powierzchni gminy i jest zamieszkiwany przez 8 195 osób, tj. 60,9% ogółu mieszkańców gminy.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy o rewitalizacji, *obszar rewitalizacji* to „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację (...). Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic”.

W związku z art. 10 ww. ustawy wyznaczony został obszar, na którym występuje wysokie natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej oraz technicznej, a jednocześnie

mający istotne znaczenie dla rozwoju gminy i planowane jest na nim przeprowadzenie działań rewitalizacyjnych.

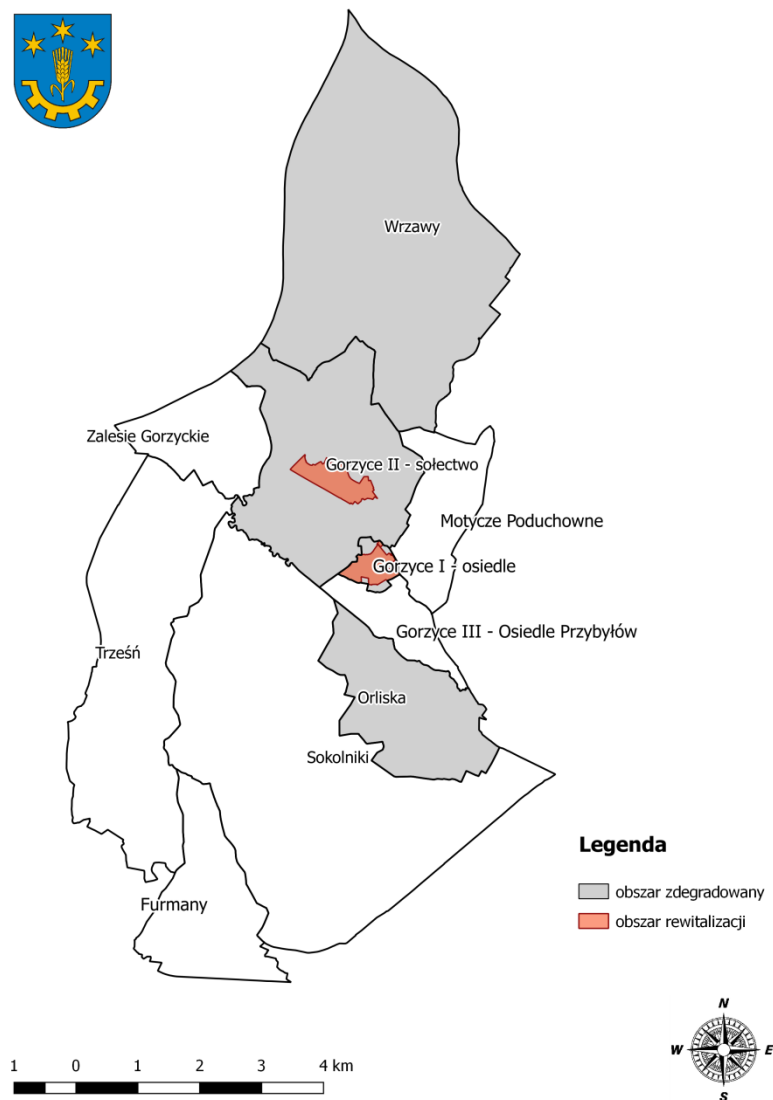
W wyniku przeprowadzonej diagnozy w podziale na jednostki referencyjne gminy i delimitacji obszaru zdegradowanego, wyznaczono obszar rewitalizacji składający się z dwóch podobszarów:

- a) Podobszar I będący częścią jednostki Gorzyce I – osiedle, którego granice przebiegają: wzdłuż ulicy Żwirki i Wigury, następnie wzdłuż południowej granicy bloków przy ul. 11 listopada (z wyłączeniem bloków nr 4, 6 i 8), kolejno wzdłuż północnej granicy zabudowań przy ul. Edukacji Narodowej aż do ul. Zakole, przebiegając wzdłuż tej ulicy (z pominięciem bloków nr 4, 6, 8 i 10), po czym przebiega wzdłuż wschodniej granicy Osiedla mijając domki jednorodzinne przy ul. Słonecznej, kolejno biegnie równoległe do ul. Działkowców (po jej południowej granicy) oraz po północno-zachodniej granicy Osiedla Gorzyce;
- b) Podobszar II stanowiący część jednostki Gorzyce II – sołectwo, którego granice przebiegają: wzdłuż ul. Wrzawskiej, następnie wzdłuż ul. Sandomierskiej, kolejno po granicy zabudowanych terenów przy ul. Pańskiej, po czym przebiega w północnym kierunku do Starorzecza (tzw. Stodółka), następnie wzdłuż południowych granic terenów wodnych, ulicą Stawową, po czym zamyka obszar łącząc się z ul. Wrzawską.

Wyznaczony obszar rewitalizacji zajmuje powierzchnię 0,82 km² (1,19% powierzchni ogółem gminy), z czego Podobszar I obejmuje 0,34 km² (0,49%) a Podobszar II stanowi 0,48 km² (0,7%) i jest zamieszkały przez 4 025 mieszkańców (29,93% ludności ogółem gminy), z czego 3 449 osób to mieszkańcy Podobszaru I (25,64%), a 576 osób to mieszkańcy Podobszaru II (4,28 %). Powierzchnia obszaru rewitalizacji oraz liczba ludności, która go zamieszkuje nie przekracza limitów określonych w art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji.

Lokalizację obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego przedstawia mapa 1, natomiast szczegółowy przebieg granic podobszarów rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce prezentują mapy 2 i 3.

Mapa 1 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne

Mapa 2 Granice wyznaczonego podobszaru rewitalizacji I na terenie Gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie openstreetmap.org

Mapa 3 Granice wyznaczonego podobszaru rewitalizacji II na terenie Gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie openstreetmap.org

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji oraz skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Jednym z najważniejszych elementów gminnego programu rewitalizacji, wynikającym z art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy o rewitalizacji jest „szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji (...) obejmująca analizę negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru”.

Zgodnie z powyższym pogłębiona diagnoza wyznaczonego obszaru obejmowała sfery: społeczną, gospodarczą, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną i środowiskową. Problemy analizowane w ramach wszystkich aspektów wzajemnie się przenikają i podział na sfery tematyczne ma charakter umowny. Takie szerokie rozpoznanie oraz identyfikacja skali i charakteru potrzeb rewitalizacyjnych pozwoli na przygotowanie projektów o bardziej złożonym, kompleksowym charakterze i większym oddziaływaniu.

Schemat 2 Sfery tematyczne analizowane w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji

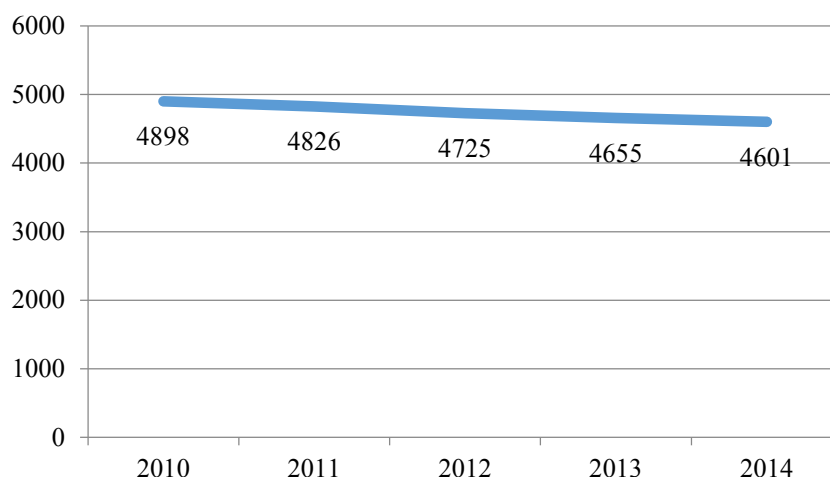
Źródło: Opracowanie własne

Wyznaczony obszar rewitalizacji, składający się z dwóch podobszarów, usytuowany jest we wschodnio-centralnej części Gminy Gorzyce i wraz z pozostałą częścią miejscowości Gorzyce stanowi jej centrum społeczno-gospodarcze. W pobliżu znajduje się droga krajowa nr 77 (Lipnik–Przemyśl). Na Podobszarze I znajdują się takie miejsca i obiekty, jak m.in.: obiekty usługowo-handlowe, Urząd Pocztowy, Zespół Szkół im. por. Józefa Sarny, Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II, Gimnazjum im. Jan Pawła I, Samorządowe Przedszkole, Gminny Ośrodek Kultury, boisko Orlik z lodowiskiem i inne. Natomiast na Podobszarze II znajdują się takie miejsca i obiekty, jak m.in.: Szkoła Podstawowa Nr 1 im. ks. Adama Osetka, Urząd Gminy w Gorzycach, remiza OSP w Gorzycach, bank i inne.

Jednocześnie z uwagi na duże znaczenie w rozwoju gminy, wyznaczony obszar gromadzi znaczną liczbę sprzeczności i konfliktów rozwojowych, które prowadzą do jego degradacji technicznej i kumulacji problemów społeczno-gospodarczych (najwyższe wartości wskaźników dotyczących opieki społecznej). Ponadto w związku z lokalizacją na tym terenie największej koncentracji substancji mieszkaniowej, obszar ten wykazuje wysoką kumulację problemów związanych z wykluczeniem społecznym oraz niedostateczną możliwością zaspokojenia potrzeb w zakresie świadczonych usług społecznych, kulturalnych, edukacyjnych i rekreacyjnych w stosunku do zapotrzebowania zgłaszanego przez mieszkańców. Potencjały i zasoby obszaru rewitalizacji pokazują, iż obszar ten ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gminy, szczególnie w sferze społecznej, w której zidentyfikowano najwięcej problemów. Wszelkie działania rewitalizacyjne podjęte w celu zniwelowania negatywnych zjawisk kryzysowych na wyznaczonym obszarze będą oddziaływać na teren całej gminy, wpływając tym samym na poprawę jakości życia jej mieszkańców.

Według danych Urzędu Gminy Gorzyce za 2014 rok, stan ludności na wyznaczonym obszarze rewitalizacji (zgodnie z faktycznym miejscem zamieszkania) wynosił ogółem 4 601 osób. Wykres numer 1 przedstawia łączną liczbę ludności na podobszarach rewitalizacji w latach 2010–2014. Tendencja jest malejąca, z roku na rok odnotowywana jest coraz mniejsza liczba osób zamieszkujących wyznaczony obszar rewitalizacji. Na przestrzeni 5 lat (2010–2014) liczba ludności zmalała o 6% (297 osób).

Wykres 1 Łączna liczba ludności na podobszarze I oraz podobszarze II rewitalizacji w latach 2010–2014

Źródło: Opracowanie własne

Procesy demograficzne związane z ruchem naturalnym ludności, takie jak: urodzenia, zgony i migracje wpływają nie tylko na liczbę ludności, ale także na jej strukturę wiekową. Analizując udział ludności według ekonomicznych grup wieku (tabela 1 i 2) w stosunku do ludności ogółem poszczególnych podobszarów rewitalizacji należy wskazać, że w 2014 roku mieszkańcy w wieku przedprodukcyjnym stanowili 16,4% ludności na I podobszarze oraz 17,4% ludności na II podobszarze, w wieku produkcyjnym 72,7% – I podobszar i 61,8% – II podobszar, natomiast w wieku poprodukcyjnym odpowiednio na I podobszarze – 10,9% i na II podobszarze aż 20,8% (wykresy 1–4). W porównaniu do średniej dla całej gminy struktura wiekowa mieszkańców I i II podobszaru rewitalizacji przedstawia się niekorzystnie w proporcji osób w wieku przedprodukcyjnym. Widać wyraźne tendencje malejące liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy jednoczesnym, stałym wzroście ilości osób starszych.

Tabela 2 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku na podobszarze I rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	2010	2011	2012	2013	2014
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	17,1	17,2	16,3	16,0	16,4
Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	77,0	76,0	75,6	74,4	72,7
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	5,9	6,8	8,1	9,7	10,9
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	7,7	8,9	10,7	13,0	15,0

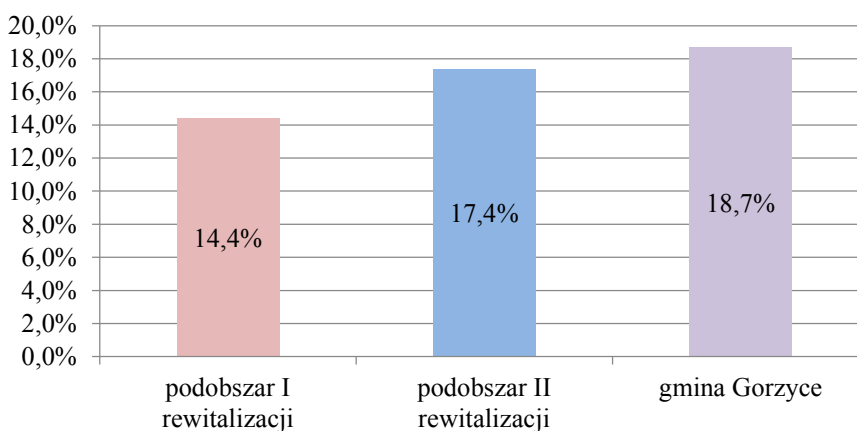
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku na podobszarze II rewitalizacji

Nazwa wskaźnika	2010	2011	2012	2013	2014
Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	18,6	18,5	17,8	17,6	17,4
Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	62,2	62,6	62,9	62,4	61,8
Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	19,2	18,9	19,3	20,0	20,8
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	30,8	30,1	30,7	32,0	33,7

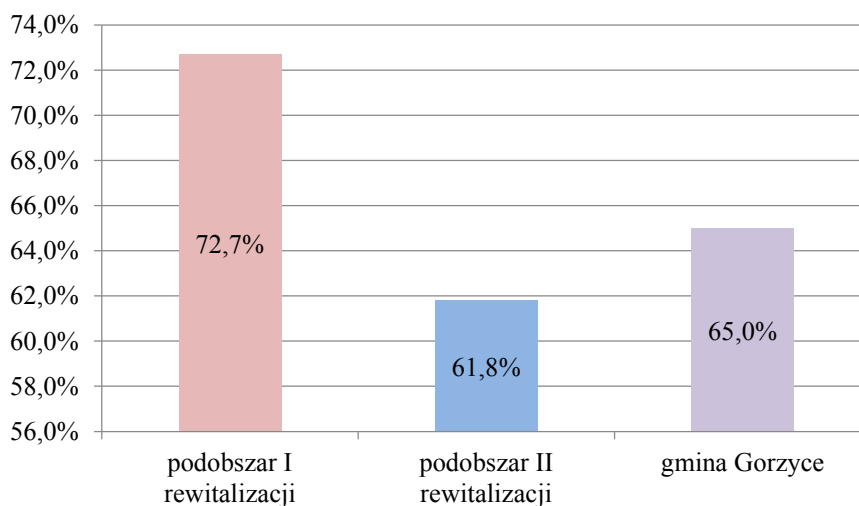
Źródło: Opracowanie własne

Wykres 2 Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem

Źródło: Opracowanie własne

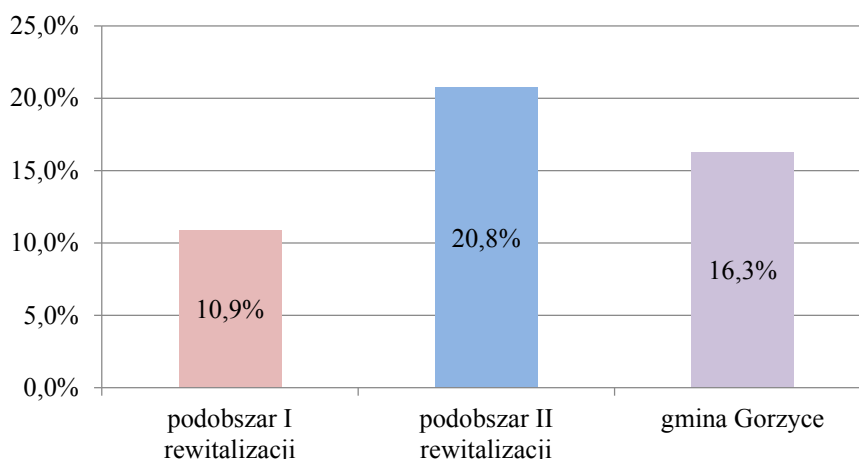
Wykres 3 Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem

Źródło: opracowanie własne

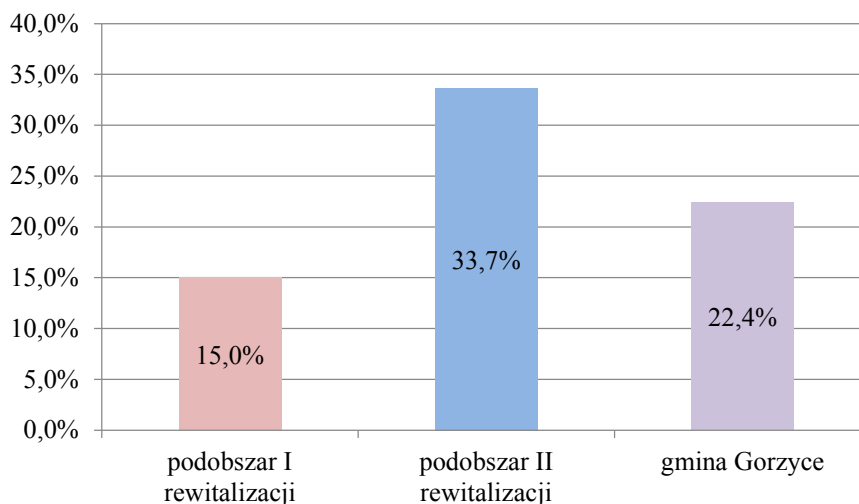
Wykres 4 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem

Źródło: Opracowanie własne

Potwierdzeniem niekorzystnej sytuacji na podobszarze II jest wskaźnik obciążenia demograficznego, odnoszący się do liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na każde 100 osób w wieku produkcyjnym, który w 2014 roku na II podobszarze rewitalizacji był 33,7%, zaś średnia dla całej gminy wynosiła 22,4% osób. Natomiast na podobszarze I wskaźnik ten wyniósł 15,0%. Taki rozkład procentowy ludności w poszczególnych grupach ekonomicznych może przyczynić do wykorzystania dużej liczby młodych ludzi zamieszkujących I podobszar rewitalizacji do wyprowadzenia wszystkich obszarów będących w sytuacji kryzysowej.

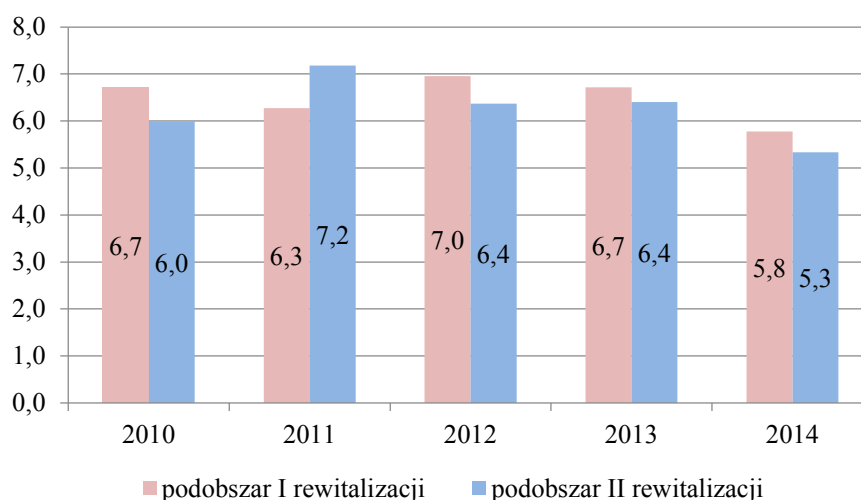
Wykres 5 Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)

Źródło: Opracowanie własne

Rynek pracy jest istotnym elementem funkcjonowania systemu społeczno-gospodarczego. Na terenie podobszaru I rewitalizacji w 2014 roku udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym wynosił 5,8%, natomiast na podobszarze II 5,3%, przy czym średnia dla gminy wynosiła 7,2%. Na przestrzeni lat 2010–2014 w przypadku całego obszaru rewitalizacji można stwierdzić zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych.

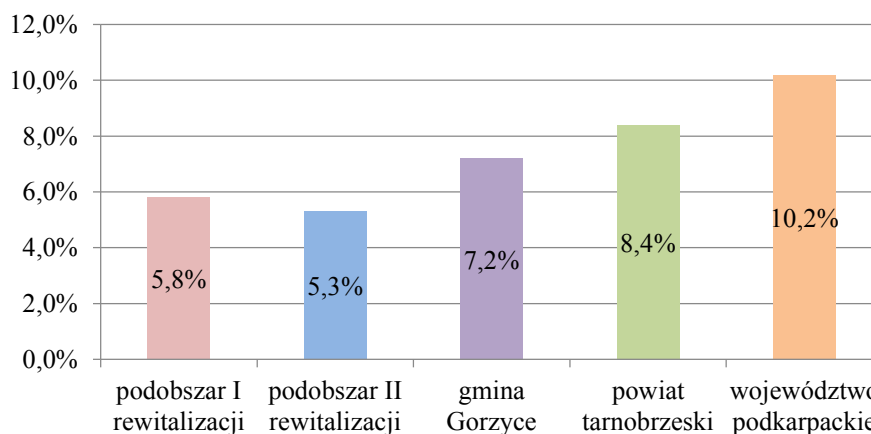
Wykres 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu

Dodatkowo potwierdzeniem wyżej przedstawionej korzystnej sytuacji jest porównanie do powiatu tarnobrzesckiego i województwa podkarpackiego, gdzie wartość tego wskaźnika wyniosła odpowiednio 8,4% i 10,2%.

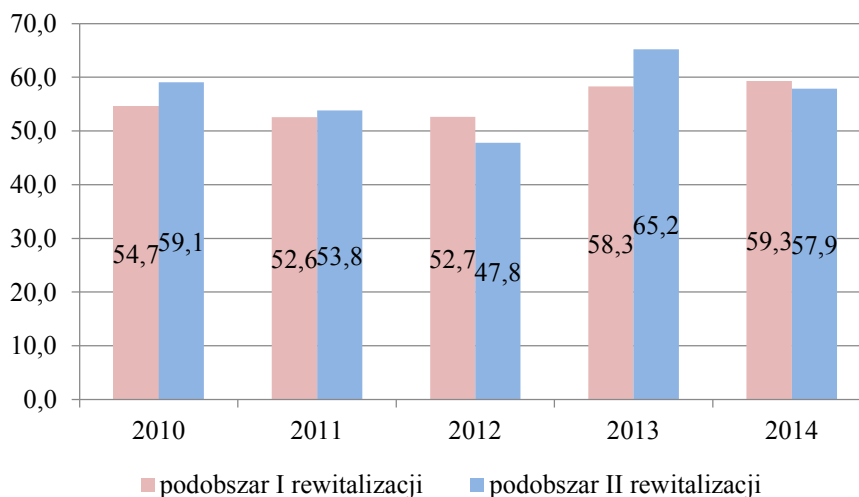
Wykres 7 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu

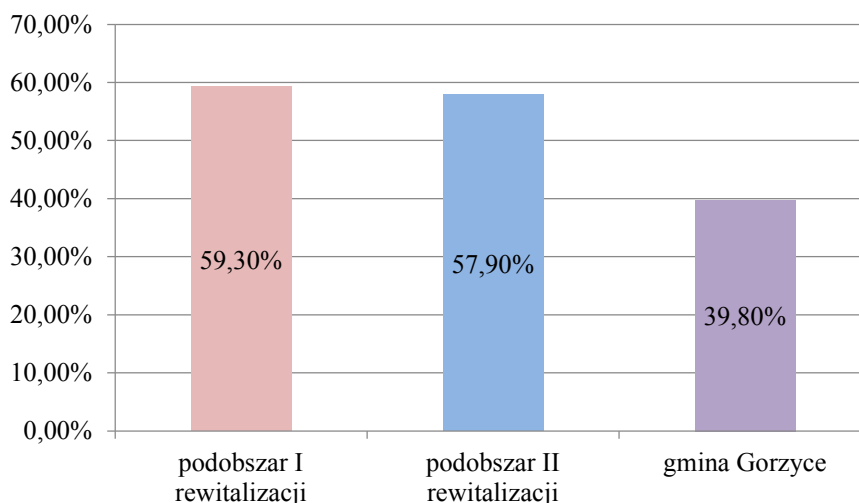
Wykres 8 przedstawia udział długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem w latach 2010–2014, który na obszarze rewitalizacji stanowił w każdym analizowanym roku ponad połowę liczby osób bezrobotnych. W porównaniu do średniej dla gminy (wykres 9) jest to sytuacja niekorzystna.

Wykres 8 Udział długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem w latach 2010–2014 na obszarze rewitalizacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu

Wykres 9 Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem – porównanie podobszarów rewitalizacji i Gminy Gorzyce

Źródło: opracowanie własne na podstawie Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnobrzegu

Przedstawiona sytuacja panująca na gorzyckim rynku pracy wynika z działalności dużych i średnich przedsiębiorstw na terenie gminy. Według danych GUS w powiecie tarnobrzesckim w 2014 roku zlokalizowane było jedno przedsiębiorstwo zatrudniające więcej

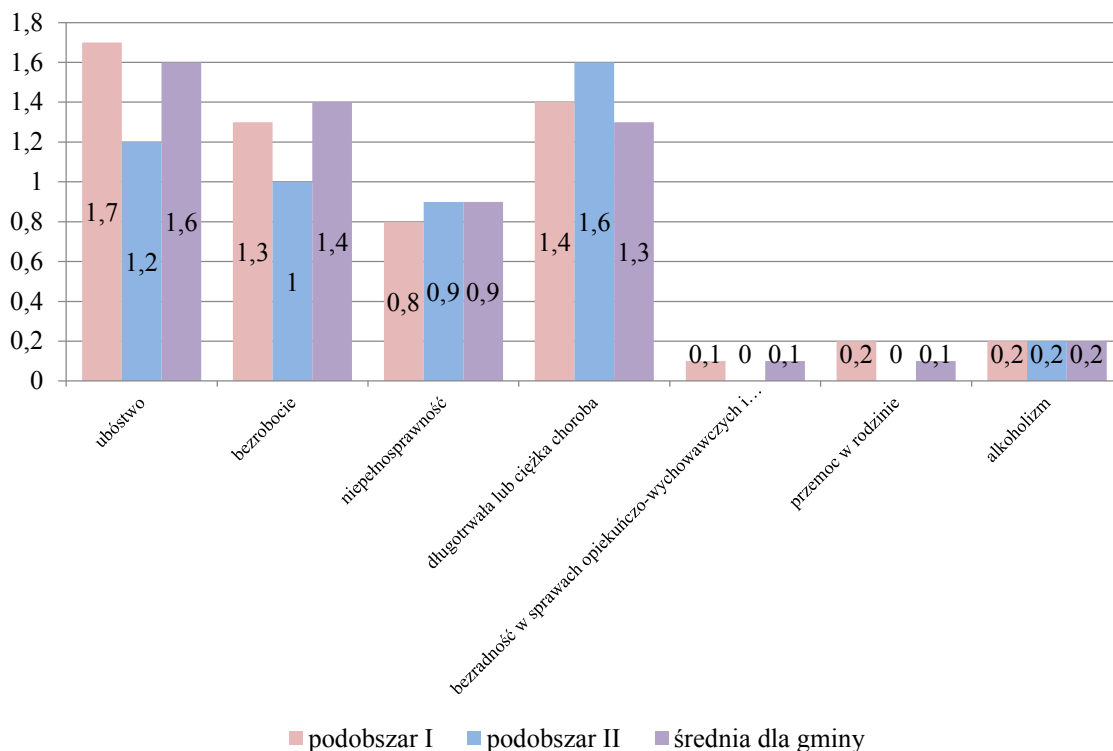
niż 1 000 osób, właśnie na terenie gminy Gorzyce. Według tego samego źródła działalności w gminie, które zatrudniają 50–249 osób są trzy. Wymienione przedsiębiorstwa znajdują się w bliskim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji, gdzie zatrudnionych jest duża część jego mieszkańców. Ci mieszkańcy obszaru rewitalizacji, którzy wykazują mobilizację i chęć do podjęcia zatrudnienia, najczęściej znajdują miejsca pracy. Zauważalne jest jednak coraz częściej diagnozowane zjawisko tzw. „dziedziczenia biedy”. Dla niektórych możliwość pobierania zasiłków i świadczeń z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jest najprostszym i wystarczającym rozwiązaniem, zapewniającym w rozumieniu takich osób dostateczny poziom życia. Bezrobocie jako zjawisko społeczne ma znaczący wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka, zwłaszcza w przypadku długookresowości. Pierwsze odczuwalne skutki wiążą się z naturą ekonomiczną – utratą źródła utrzymania, idącym za tym ubożeniem, a w dalszej kolejności problemami społecznymi czy nawet z przestępczością. Może też prowadzić do rozpadu rodziny czy przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji do dziedziczenia statusu bezrobotnego. Tabela numer 4 oraz wykres numer 10 przedstawiają liczbę osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej. Zarówno na podobszarze I rewitalizacji jak i II najczęstszymi powodami przyznania pomocy społecznej było ubóstwo oraz bezrobocie, a także długotrwała lub ciężka choroba.

Tabela 4 Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z poszczególnych powodów w 2014 roku

	[osoba]		wskaźnik w przeliczeniu na 100 osób		
	podobszar I	podobszar II	podobszar I	podobszar II	średnia dla gminy
z powodu ubóstwa	59	7	1,7	1,2	1,6
z powodu bezrobocia	44	6	1,3	1,0	1,4
z powodu niepełnosprawności	27	5	0,8	0,9	0,9
z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	49	9	1,4	1,6	1,3
z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	5	0	0,1	0,0	0,1
z powodu przemocy w rodzinie	7	0	0,2	0,0	0,1
z powodu alkoholizmu	7	1	0,2	0,2	0,2
suma	198	28			

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzycach

Wykres 10 Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z poszczególnych powodów w przeliczeniu na 100 osób w 2014 roku – porównanie podobszarów rewitalizacji i Gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ośrodka Pomocy Społecznej w Gorzycach

Sfera gospodarcza na obszarze rewitalizacji nie jest dostatecznie rozwinięta. Przedsiębiorczość mieszkańców jest na niskim poziomie. Potwierdza to wskaźnik „liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania”. W przypadku obu podobszarów wartość ta wypada gorzej niż średnia dla gminy (podobszar I – 2,1, Podobszar II – 5,2, średnia dla gminy – 6,7) (tabela 5). Pomimo tego, iż Gorzyce to miejscowość stanowiąca centrum (przede wszystkim administracyjne) gminy, w granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji zlokalizowanych jest niewiele działalności gospodarczych, a handel i usługi nie są dostatecznie rozwinięte.

Tabela 5 Rejestr podmiotów wpisanych do REGON na obszarze rewitalizacji, stan na dzień 31.12.2014

	Ulice wchodzące w skład obszaru rewitalizacji	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania	Średnia dla gminy
Podobszar I	ul. Edukacji Narodowej 2, 4	5	2,1	6,7
	ul. Metalowców 2, 4, 10	4		
	pl. Erazma Mieszczańskiego 2, 6	0		
	pl. Handlowy 1, 6	4		
	ul. Porucznika Sarny 1	4		
	ul. 11 Listopada 2, 3, 7, 10, 11	6		
	ul. 3 Maja 5, 7, 12, 14, 16, 10A, 10C, 10D, 10F	20		
	ul. Zakole 2	5		
	ul. Słoneczna 1, 3	4		
	ul. Żwirki i Wigury 2, 4, 5, 7	8		
	ul. Działkowców 2, 4	9		
	ul. Akacyjowa	2		
Podobszar II	ul. Szkolna	13	5,2	6,7
	ul. Pańska	3		
	ul. Szwedzka	2		
	ul. Kręta	1		
	ul. Stawowa	5		
	ul. Zagłoby	1		
	ul. Zielona	0		
	ul. Kwiatowa	1		
	ul. Wrzawska 4	0		
	ul. Sandomierska (nieparzyste) 9 – 71	4		

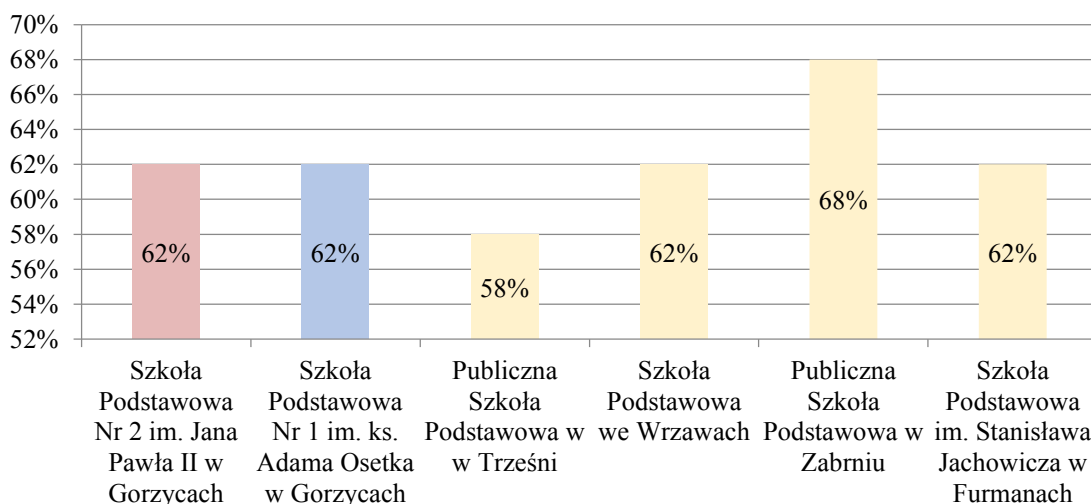
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej

Należy podjąć kompleksowe działania społeczne na obszarze rewitalizacji służące rozwiązaniu zidentyfikowanych problemów społecznych, integracji oraz aktywizacji mieszkańców, wykorzystując przy tym potencjał terenów przemysłowych oraz możliwości zatrudnienia i rozwoju własnej działalności. Zaplanowanie działań społecznych o charakterze wyprzedzającym będzie miało na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców co do możliwości partycypacyjnego współdecydowania o obszarze objętym Gminnym Programem Rewitalizacji.

Zasadniczą rolę w podniesieniu jakości zasobów ludzkich, a tym samym rozwiązywaniu problemów występujących na obszarze rewitalizacji pełni jakość i poziom edukacji, rozumianej jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy i umiejętności. W związku z tym istotne jest, aby lokalna społeczność miała równy dostęp do wiedzy przez całe życie i usługa ta świadczona była na wysokim poziomie.

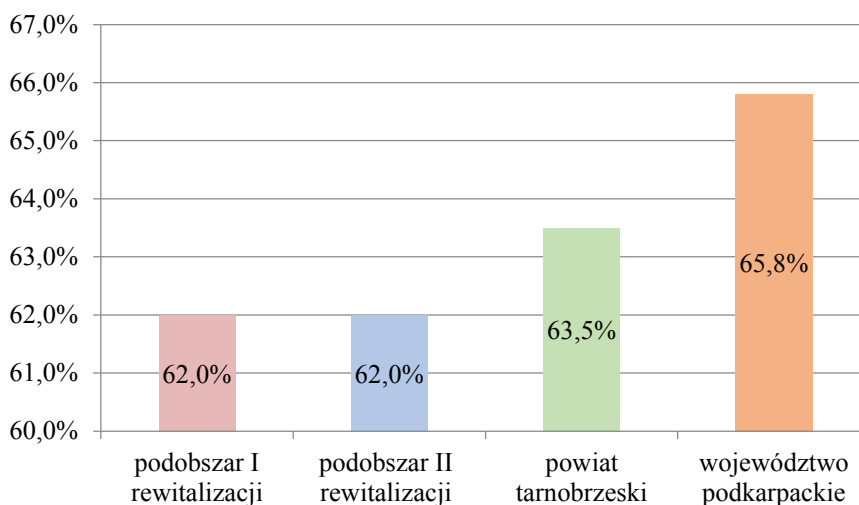
Jednym ze wskaźników przedstawiających jakość i efekty kształcenia na wyznaczonym obszarze rewitalizacji są wyniki uzyskane ze sprawdzianu szóstoklasistów oraz wybranych części egzaminu gimnazjalnego, sprawdzające wiedzę i umiejętności uczniów kończących dany poziom nauczania. Na tym terenie funkcjonują: Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II (I podobszar rewitalizacji) oraz Szkoła Podstawowa nr 1 im. ks. Adama Osetka (II podobszar rewitalizacji). W związku z tym dokonano porównania wyników w badanym okresie, tj. w 2014 roku dla niniejszych szkół ze średnią wartością dla pozostałych szkół na terenie Gminy Gorzyce. Średnie % wyniki ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej z 2014 roku na podobszarach rewitalizacji odnotowana na tym samym poziomie 62% i jednocześnie jest to gorszy wynik od jednej szkoły - Publicznej Szkoły Podstawowej w Zabrnii (wykres 11). Jest to jednak niższa wartość w porównaniu do wyników w powiecie i województwie (wykres 12).

Wykres 11 Średnie % wyniki ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej w szkołach na podobszarach rewitalizacji i pozostałych na terenie gminy

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

Wykres 12 Porównanie średnich % wyników ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej na podobszarach rewitalizacji, powiecie oraz województwie

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

Na terenie obszaru rewitalizacji znajduje się tylko jedno gimnazjum - Gimnazjum im. Jana Pawła II (podobszar I rewitalizacji). Wyniki z egzaminu gimnazjalnego w 2014 roku uzyskane przez uczniów tej szkoły (z przedmiotów: język polski, historia i WOS, matematyka, przedmioty przyrodnicze, język angielski poziom podstawowy) były najwyższe w porównaniu do pozostałych gimnazjów na terenie gminy (tabela 6 i wykres 13). Jednak podobnie jak w przypadku wyników ze sprawdzianu po 6 klasie, porównując do odnotowanych średnich wyników w powiecie tarnobrzесkim i województwie podkarpackim stwierdza się, że wartości te były niższe (wykres 14). W związku z tym konieczne jest podniesienie poziomu kształcenia w szkołach na terenie podobszaru rewitalizacji.

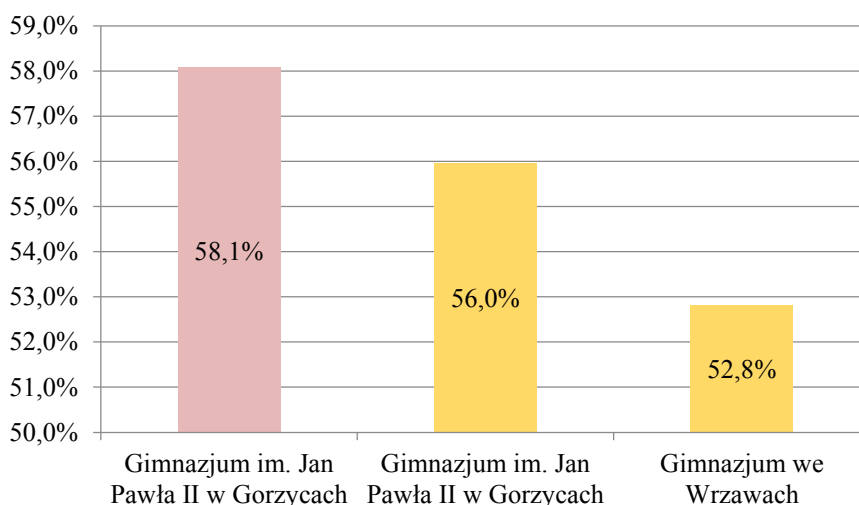
Tabela 6 Porównanie średnich wyników uzyskanych przez uczniów z egzaminu gimnazjalnego w 2014 roku

	Język Polski	Historia - WOS	Matematyka	Przedmioty Przyrodnicze	J. angielski poziom podstawowy
Gimnazjum im. Jan Pawła II w Gorzycach	68,1	57,6	46,8	51,6	66,3
Gimnazjum w Sokolnikach im. ks. Jana Twardowskiego	65,4	58,9	43,7	50,5	61,3
Gimnazjum we Wrzawach	57,6	52,2	45,6	49,4	59,3

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

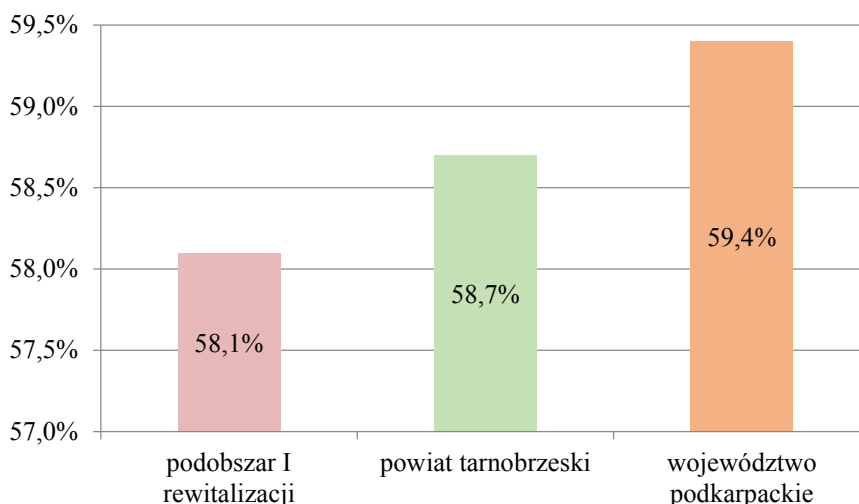

Wykres 13 Średnie % wyniki z egzaminów gimnazjalnych w poszczególnych szkołach

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

Wykres 14 Porównanie średnich % wyników z egzaminów gimnazjalnych uzyskanych przez uczniów w gimnazjach na podobszarze I rewitalizacji, powiecie oraz województwie

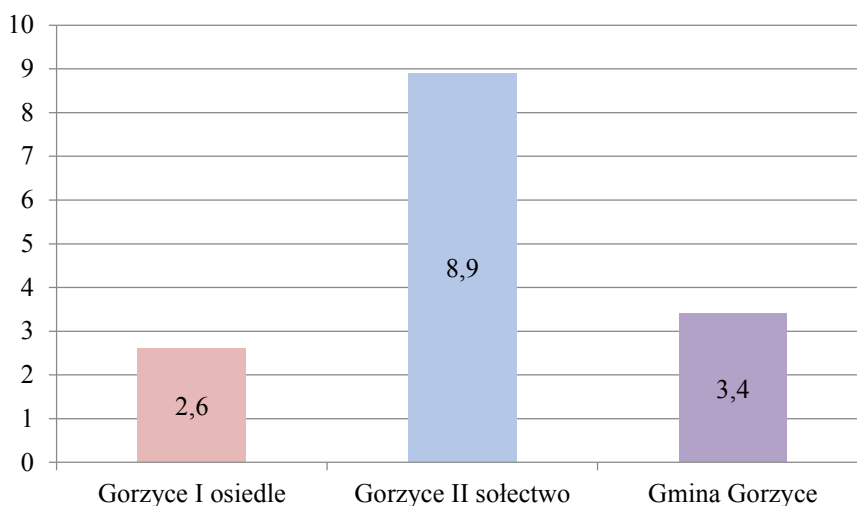

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Krakowie

Kolejnym istotnym czynnikiem oceny skali rozwiązywania różnych problemów społecznych w rewitalizacji jest stan bezpieczeństwa publicznego. Z uwagi na brak agregacji danych statystycznych do poziomu ulic Gorzyc, a tym samym możliwości pozyskania danych wyłącznie dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji, do oceny bezpieczeństwa publicznego posłużono się dostępnymi danymi dla jednostek referencyjnych. Wykres numer 15 przedstawia liczbę przestępstw stwierdzonych przez Policję na 100 mieszkańców. Gorzyce II sołectwo (podobszar II rewitalizacji) wypadają dużo gorzej w porównaniu do Gorzyc I Osiedle (podobszar II rewitalizacji) oraz Gminy Gorzyce. Ponadto w trakcie

przeprowadzanych konsultacji społecznych często był wspominany przez mieszkańców problem przestępczości wśród młodzieży szczególnie w zakresie wandalizmu oraz niszczenia mienia publicznego. Poniżej rozkład wartości wskazuje na konieczność podjęcia działań ograniczających.

Wykres 15 Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 100 mieszkańców

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnobrzegu

Podobszar I rewitalizacji to przede wszystkim tereny przemysłowe. Aktualna estetyka oraz funkcjonalność osiedla jest daleka od pożądanego stanu. Jakość życia mieszkańców oraz dostęp do podstawowych usług jest na niskim poziomie, m.in. z powodu zniszczonej infrastruktury drogowej, niezagospodarowanych terenów oraz obiektów użyteczności publicznej. Aktualnie teren osiedlowej części Gorzyc nie spełnia swoich funkcji. Budynki mieszkalnictwa wielorodzinnego są zdegradowane i wymagają remontu oraz modernizacji, a zły stan techniczny terenów przyległych nie zapewniają mieszkańcom możliwości spędzania wolnego czasu z zakresu rekreacji i wypoczynku czy kultury. Poniższe zdjęcia przedstawiają stan techniczny obiektów użyteczności publicznej oraz nieuporządkowaną oraz niezagospodarowaną przestrzeń publiczną.

Fotografia 1 Boisko szkolne przy Zespole Szkół, ul. Edukacji Narodowej w Gorzycach

Źródło: Urząd Gminy Gorzyce

Fotografia 2 Boisko szkolne przy Zespole Szkół, ul. Edukacji Narodowej w Gorzycach

Źródło: Urząd Gminy Gorzyce

Fotografia 3 Parking przy Zespole Szkół, ul. Edukacji Narodowej w Gorzycach

Źródło: Urząd Gminy Gorzyce

Fotografia 4 Okolice Placu Handlowego w Gorzycach

Źródło: Urząd Gminy Gorzyce

Fotografia 5 Okolice Placu Handlowego w Gorzycach

Źródło: Urząd Gminy Gorzyce

Fotografia 6 Sklepy na terenie Placu Handlowego

Źródło: Urząd Gminy Gorzyce

Fotografia 7 Teren po zakładowy (dawny teren bazy Zakładu Gospodarki Komunalnej)

Źródło: Urząd Gminy Gorzyce

Fotografia 8 Osiedle przy ul. Edukacji Narodowej i ul Metalowców

Źródło: Urząd Gminy Gorzyce

Fotografia 9 Okolice ul. 11 Listopada

Źródło: Urząd Gminy Gorzyce

Fotografia 10 Okolice ul. Żwirki i Wigury

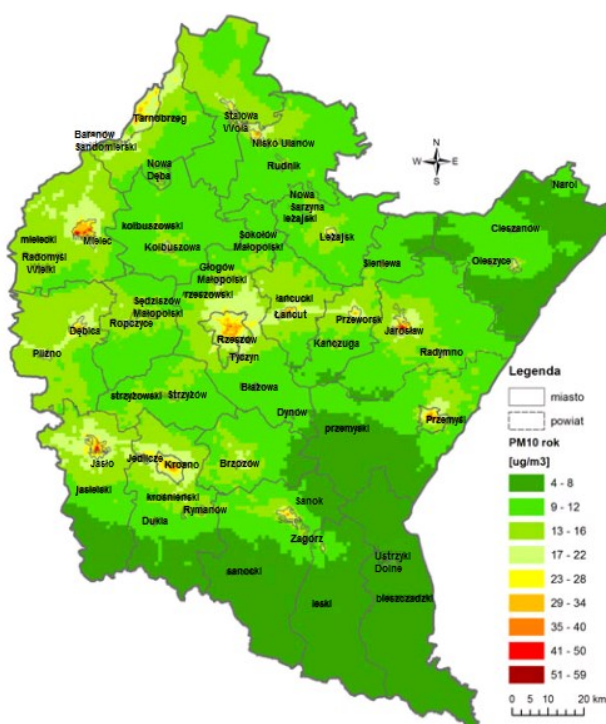

Źródło: Urząd Gminy Gorzyce

Diagnoza w zakresie przekroczenia standardów jakości powietrza przeprowadzona została na podstawie corocznie opracowywanych raportów przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, dotyczących oceny jakości powietrza w województwie podkarpackim⁸. Z uwagi na ochronę zdrowia, dotyczyła ona wieloetapowej klasyfikacji dla następujących parametrów: pył zawieszony PM10 (rok), pył zawieszony PM10 (24-godziny), benzo(a)piren w pyle PM10 (rok), pył zawieszony PM2,5 (rok) oraz ozon (maks. 8-godzin).

Na terenie Gminy Gorzyce nie odnotowano przekroczenia dopuszczalnej wartości stężenia dla pyłu zawieszonego PM10 oraz PM2,5 (mapy 4 i 5).

Mapa 4 Rozkład stężenia rocznego pyłu zawieszonego PM10 na terenie województwa podkarpackiego w 2015 roku

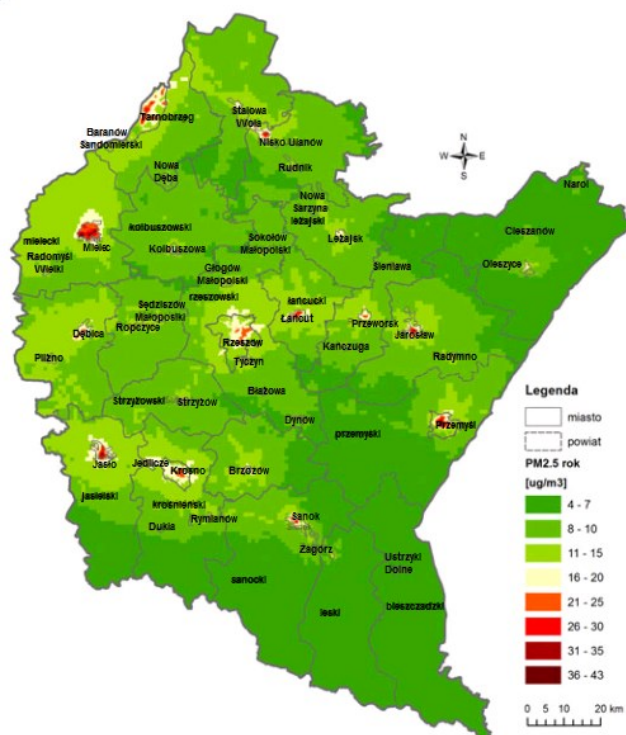

Źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim w 2015 r.*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Rzeszów 2016, s. 55

⁸ Strona internetowa Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie, www.wios.rzeszow.pl, inf. z dnia 13.09.2016.

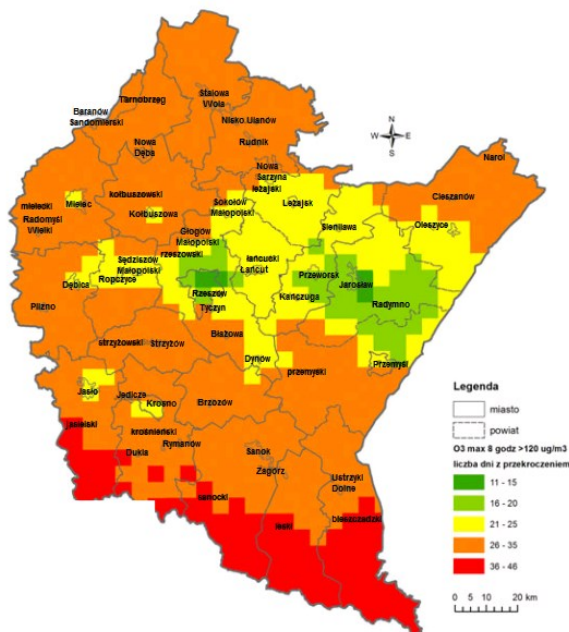
Mapa 5 Rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5} – stężenia roczne na terenie województwa podkarpackiego w 2015 rok

Źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim w 2015 r.*, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Rzeszów 2016, s. 69

Na terenie całej gminy w tym obszarze rewitalizacji w 2015 roku liczba dni, w których stężenie ozonu było większe niż $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$, przekroczyła 26. W związku z tym niedotrzymany został poziom docelowy. Obszar przekroczeń dopuszczalnego poziomu obejmował swym zasięgiem obszar znacznej części województwa podkarpackiego, z wyjątkiem powiatu jarosławskiego, przeworskiego, łańcuckiego, a także części powiatu lubaczowskiego, leżajskiego i rzeszowskiego, gdzie liczba dni, w których stężenie ozonu przekroczyło $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ zawierała się w przedziale 16–20 oraz 21–25 dni (mapa 6).

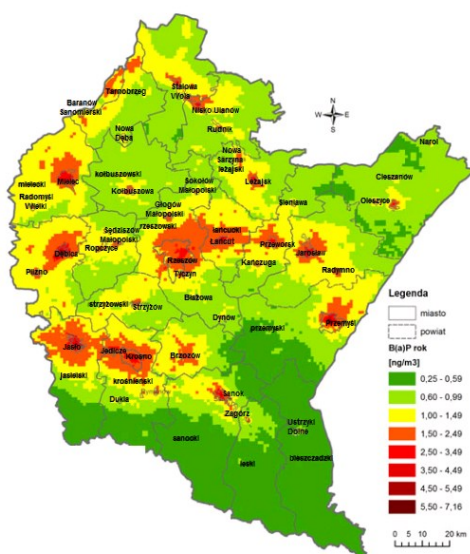
Mapa 6 Klasyfikacja stref pod względem kryterium ochrony zdrowia dla ozonu – cel długoterminowy na terenie województwa podkarpackiego w 2015 roku

Źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim w 2015 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Rzeszów 2016, s. 104*

Na obszarze rewitalizacji odnotowano przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu (mapa 7). Tereny te charakteryzowały się największą wartością w całej gminie.

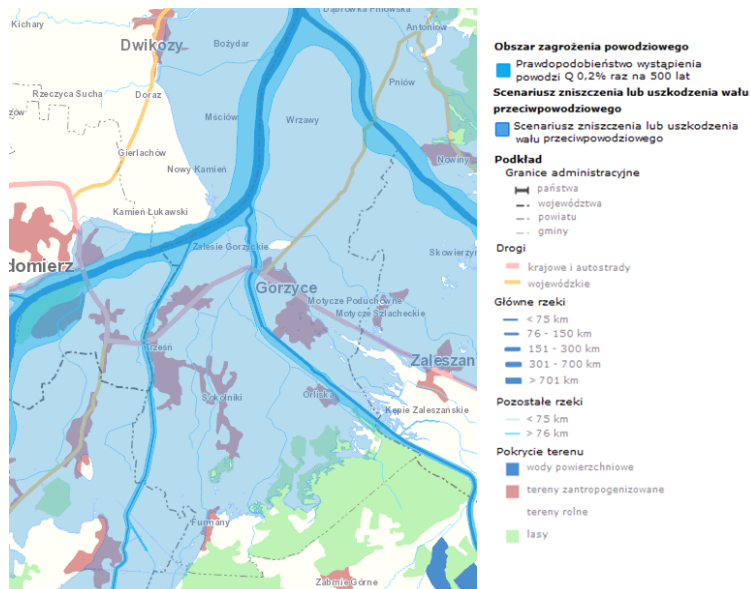
Mapa 7 Rozkład stężenia rocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM₁₀ na terenie województwa podkarpackiego w 2015 roku

Źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie podkarpackim w 2015 r., Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Rzeszów 2016, s. 96*

Biorąc pod uwagę zagrożenie powodziowe, obszar rewitalizacji usytuowany jest niekorzystnie. Tak samo jak większa część obszaru gminy obszar zagrożony jest wystąpieniem powodzi.

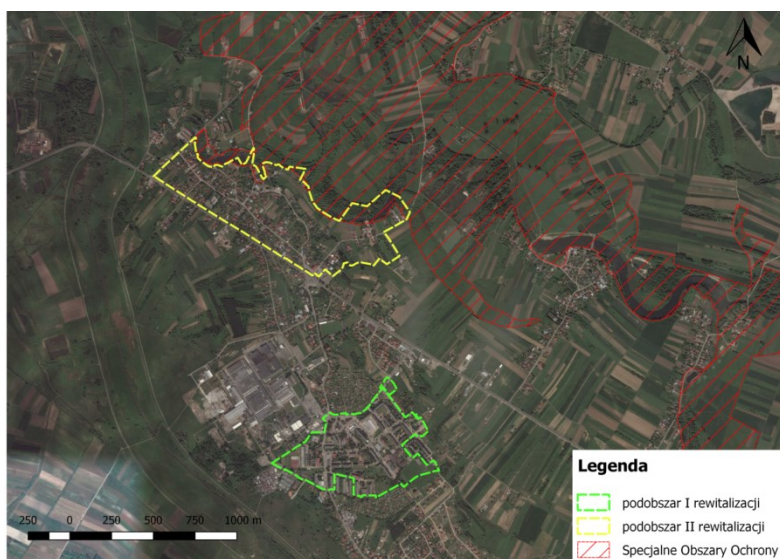
Mapa 8 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Gorzyce

Źródło: Hydroportal Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, kzgw.gov.pl

Na terenie obszaru rewitalizacji zlokalizowany jest obszar siedliskowy Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu (kod PLH180020). Obszar ten utworzono w celu ochrony cennych gatunków siedliskowych zwierząt i roślin⁹.

Mapa 9 Lokalizacja obszaru siedliskowego Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu względem obszaru rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne

⁹ Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie, rzeszow.rdos.gov.pl oraz strona internetowa Natura 2000, natura2000.gdos.gov.pl, inf. z dnia 12.09.2016.

Zgodnie z Instrukcją przygotowywania Programów Rewitalizacji w zakresie wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 „wymagane jest wskazanie, że wyznaczony zgodnie z Wytycznymi Ministra obszar rewitalizacji charakteryzuje się także minimum 4 wymienionymi wskaźnikami (maksymalnie po 1 z każdej kategorii), dla których wartości oszacowane dla tego obszaru są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego”.

Wyznaczone podobszary rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce charakteryzują się następującymi wskaźnikami, dla których wartości są mniej korzystne niż wartości referencyjne dla województwa podkarpackiego.

Tabela 7 Wartości referencyjne wskaźników dla Podobszaru I rewitalizacji w porównaniu do wartości średnich dla województwa podkarpackiego

L.p.	Nazwa wskaźnika	Wartość średnia dla Podobszaru I rewitalizacji	Wartość średnia dla województwa podkarpackiego
<i>Kategoria: edukacja</i>			
1.	Wyniki egzaminów 6-klasisty (w 2015 r.)	66,0%	67,7%
<i>Kategoria: podmioty gospodarcze</i>			
2.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania - ogółem	2,1	7,6
<i>Kategoria: bezpieczeństwo publiczne</i>			
3.	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	2,6	1,3
<i>Kategoria: integracja społeczna</i>			
4.	Liczba organizacji pozarządowych na 100 osób	0,20	0,33

Tabela 8 Wartości referencyjne wskaźników dla Podobszaru II rewitalizacji w porównaniu do wartości średnich dla województwa podkarpackiego

L.p.	Nazwa wskaźnika	Wartość średnia dla Podobszaru II rewitalizacji	Wartość średnia dla województwa podkarpackiego
<i>Kategoria: edukacja</i>			
1.	Wyniki egzaminów 6-klasisty (w 2015 r.)	66,0%	67,7%
<i>Kategoria: podmioty gospodarcze</i>			
2.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób wg faktycznego miejsca zamieszkania - ogółem	5,2	7,6
<i>Kategoria: bezpieczeństwo publiczne</i>			

3.	Liczba stwierdzonych przestępstw ogółem w przeliczeniu na 100 osób	8,9	1,3
<i>Kategoria: demografia</i>			
4.	Liczba ludności w wieku produkcyjnym na 100 osób w wieku poprodukcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	33,7%	27,9%

Z uwagi na charakter podobszarów wyodrębnionych do rewitalizacji, niezbędne jest zbudowanie spójności obszaru poprzez odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni oraz wdrożenie działań społecznych i gospodarczych, ponieważ to wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców. Szczególnie istotne w tym zakresie jest zbudowanie spójności funkcjonalno-przestrzennej między terenem osiedlowym a pozostałą częścią obszaru rewitalizacji, aby razem stworzyły estetyczną przestrzeń publiczną dla wzrostu aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców.

W wyniku przeprowadzonej pogłębionej diagnozy wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce oraz w oparciu o różne formy partycypacji społecznej (spotkania, warsztaty dla różnych grup interesariuszy), zidentyfikowano **problemy** i **potencjały** w podziale na sfery tematyczne (tabela 4) oraz wynikające z nich **potrzeby** o różnym charakterze i skali oddziaływania.

Tabela 9 Zidentyfikowane problemy oraz potencjały wyznaczonych podobszarów rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce

Problemy	Potencjały
SFERA SPOŁECZNA	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Systematycznie malejący udział osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym. 2. Starzejące się społeczeństwo (corocznie zwiększający się udział osób w wieku poprodukcyjnym). 3. Brak miejsc rozrywki i integracji mieszkańców, a także niewystarczająca oferta spędzania wolnego czasu. 4. Wysoki poziom bezrobocia długotrwałego. 5. Zagrożenie powstawania i dziedziczenia patologii społecznych (najczęstsze powody korzystania ze świadczeń pomocy społecznej to: 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Korzystna struktura demograficzna z wysokim udziałem ludności w wieku produkcyjnym na I podobszarze rewitalizacji. 2. Zaplecze sportowo-rekreacyjne: Orlik oraz lodowisko. 3. Działalność placówek oświaty i organizacji pozarządowych: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych im. por. Józefa Sarny, Samorządowe Przedszkole, Zespół Szkół w Gorzycach, Centrum Kształcenia Praktycznego, Gorzycki Klub Karate Kyokushin oraz Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży „Sami

<p>bezrobocie, ubóstwo).</p> <p>6. Niewystarczające działania służące aktywizacji osób bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej oraz ograniczeniu zjawiska dziedziczenia ubóstwa.</p> <p>7. Wysoki poziom przestępczości.</p>	<p>Dla Siebie”.</p>
<p>SFERA GOSPODARCZA</p>	
<p>1. Małe zróżnicowanie oferty w zakresie handlu i usług związanych z rozwojem funkcji centrotwórczych Gorzyc.</p> <p>2. Niedostateczna liczba działalności gospodarczych osób fizycznych.</p> <p>3. Zły stan techniczny wielu obiektów, w tym niedostosowanie do prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>4. Niedostateczne zagospodarowanie przestrzeni i budynków mogących pełnić funkcje handlową i usługową.</p> <p>5. Zatrudnienie głównie w przemyśle u kilku dużych podmiotów gospodarczych (Federal Mogul S.A., Alumetal Poland Sp. z o.o., Press+Sintertechnik Sp.z o.o. oraz inne mniejsze) – w przypadku upadku tej branży zagrożenie wysokim bezrobociem strukturalnym.</p> <p>6. Niskie dochody mieszkańców.</p>	<p>1. Lokalizacja dużych przedsiębiorstw, działających na skalę całego kraju.</p> <p>2. Dobrze działająca sfera przemysłu.</p>
<p>SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA</p>	
<p>1. Brak funkcjonalnego zagospodarowania przestrzeni osiedlowej.</p> <p>2. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna.</p> <p>3. Niedostateczne wyposażenie przestrzeni publicznych w elementy małej architektury.</p> <p>4. Brak spójnego systemu komunikacji.</p> <p>5. Zaburzenie ładu przestrzennego i estetyki przejawiające się występowaniem dysonansów przestrzenno-wysokościowych, brakiem spójności architektonicznej gabarytów zabudowy, kolorystyki i sposobu wykończenia elewacji.</p> <p>6. Brak estetycznego i funkcjonalnego zagospodarowania przestrzeni międzyblokowych</p>	<p>1. Położenie przy ważnych szlakach komunikacyjnych: przebieg drogi krajowa nr 77 (Lipnik-Przemysł) oraz grogi wojewódzkiej nr 854.</p> <p>2. Lokalizacja obiektów administracyjnych, ochrony zdrowia, oświaty, usługowo-handlowych, kulturowych, religijnych, rekreacyjnych i innych.</p> <p>3. Korzystny układ zabudowy – osiedle zabudowy wielorodzinnej w bliskim sąsiedztwie z ogródkami działkowymi.</p>

poprzemysłowych budynków mieszkaniowych. 7. Występowanie barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami.	
SFERA TECHNICZNA	
1. Postępująca degradacja techniczna obiektów zabudowy wielorodzinnej oraz obiektów użyteczności publicznej. 2. Niska efektywność energetyczna części budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych. 3. Niedostateczny stan techniczny oraz niefunkcyjny układ części infrastruktury drogowej. 4. Niewystarczający i częściowo będący w złym stanie technicznym system oświetlenia ulicznego.	1. Dziedzictwo kulturowe w bliskim sąsiedztwie podobszaru II rewitalizacji wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Podkarpackiego: zespół kościoła parafialnego(nr rej.: 296/A z 15.05.1986 r.), kaplica cmentarna, 2 połowa XIX w. (nr rej.: 430/A z 18.04.1991 r.), stara plebania „Na Pączku”, koło XVIII, 1880 r. (nr rej.: 81/A z 10.08.1982 r. 1. i z 12.01.1984 r.).
SFERA ŚRODOWISKOWA	
1. Nieurządzone skwery, fragmenty zieleni na terenach publicznych. 2. Niedostateczna świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie ochrony środowiska. 3. Położenie na obszarach zagrożonych występowaniem powodzi. 4. Przekroczone dopuszczalne stężenia rocznego benzo(a)pirenu w pyle PM10 na terenie w 2015 roku. 5. Przekroczona dopuszczalna liczba dni przekroczeni stężenia ozonu.	1. Walory przyrodnicze - położenie przy granicy Doliny Dolnego Sanu (NATURA 2000 Specjalne Obszary Ochrony).

Źródło: Opracowanie własne

Po dokonaniu całościowej analizy **problemów** oraz **potencjałów** zidentyfikowanych na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji, poniżej wskazano **skalę i charakter zdiagnozowanych potrzeb**, które determinują zakres działań rewitalizacyjnych.

Zidentyfikowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze społecznej to:

1. *Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości podstawowych usług publicznych i ulepszenie oferty kulturalnej* – zdiagnozowane potrzeby dotyczą przede wszystkim zagospodarowania przestrzeni publicznej, oraz poprawa warunków technicznych

obiektów poprzez nadanie nowych lub przywrócenie funkcji z zakresu kultury, rekreacji i wypoczynku.

2. *Przeciwdziałanie bezrobociu długotrwałemu i zwiększanie możliwości legalnego zatrudnienia* – potrzeba zapewnienia mieszkańcom lepszych warunków zatrudnienia (wyeliminowanie bezrobocia długotrwałego), a także mobilizacja i podnoszenie kwalifikacji poprzez programy realizowane we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy oraz Ośrodkiem Pomocy Społecznej.
3. *Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym* – konieczne jest zwiększanie usług opiekuńczych oraz organizacja aktywnych form spędzania czasu wolnego (zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych i edukacyjnych poprzez organizowanie cyklicznych imprez i spotkań integracyjnych, warsztatów międzypokoleniowych, wycieczek itp.).

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze gospodarczej to:

1. *Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji* – zidentyfikowano potrzeby w zakresie uporządkowania oraz estetycznego i funkcjonalnego zagospodarowania przestrzeni publicznych do rozwoju i różnicowania prowadzonych działalności, (m.in. ułatwienia formalno-prawne, wspieranie tworzenia zagospodarowywania obiektów na działalność gospodarczą: powierzchnie biurowe, usługowe, handlowe lub produkcyjne).
2. *Tworzenie warunków do rozwoju sfery gospodarczej na obszarze rewitalizacji* – niezbędne jest podjęcie działań związanych z zagospodarowaniem pozakładowych terenów oraz budynków na cele gospodarcze, przyczyniając się tym do wzrostu zamożności i przedsiębiorczości mieszkańców.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej to:

1. *Połączenie funkcjonalno-przestrzenne osiedlowej części Gorzyc z częścią solecką* – istnieje konieczność stworzenia funkcjonalnego i bezpiecznego systemu przestrzeni publicznych dla wzrostu aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców.
2. *Zwiększenie funkcjonalności układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego* – konieczna jest przebudowa i zagospodarowanie terenu przy ul. Porucznika Sarny, ul. Edukacji Narodowej, pomiędzy ulicami 3 Maja,

i ul. Metalowców tereny przy ul. Edukacji Narodowej pomiędzy ul. Metalowców, a ul. 11 listopada oraz Plac Handlowy zlokalizowany na południu ogródków działkowych.

3. *Uporządkowanie oraz stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i międzyblokowych sprzyjających aktywności mieszkańców* – zauważa się szereg potrzeb związanych z poprawą estetyki, funkcjonalności i bezpieczeństwa w miejscach publicznych oraz na przestrzeniach międzyblokowych m.in. poprzez tworzenie elementów małej architektury, a także likwidowanie barier architektonicznych dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze technicznej to:

1. *Zatrzymanie postępującej degradacji technicznej i/lub poprawa efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych i budynków użyteczności publicznej* – zidentyfikowano na terenie obszaru rewitalizacji zdegradowane i częściowo nieużytkowane budynki będące w zasobach gminy, które wymagają przeprowadzenia kapitalnego remontu i przywrócenia bądź nadania funkcji społecznych.
2. *Uporządkowanie i zwiększenie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej oraz usług dla mieszkańców* – zdiagnozowano szeroki zakres potrzeb w zakresie uzupełnienia braków lub poprawy stanu technicznego podstawowej infrastruktury komunalnej, wpływającej na warunki i jakość zamieszkania czy prowadzenia działalności gospodarczej na obszarze rewitalizacji.

Zdiagnozowane potrzeby w zakresie przewyższania zjawisk kryzysowych w sferze środowiskowej to:

1. *Zwiększenie terenów zieleni urządzonej służących wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców* – zauważa się potrzebę w zakresie odpowiedniego uporządkowania i zagospodarowania przestrzeni publicznych w zieleń urządzonej, które przyczynią się do ochrony i kształtowania klimatu oraz środowiska zamieszkania, a także będą pełnić funkcje społeczne na rzecz mieszkańców różnych grup wiekowych.

III. Część programowa

1. Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Przeprowadzenie całościowej analizy zjawisk kryzysowych i potencjałów oraz wskazanie czynników mających szczególne znaczenie z punktu widzenia rewitalizacji (tabela 4) pozwoliło określić strategiczne kierunki działań dla wyznaczonego obszaru rewitalizacji (I i II podobszaru) na terenie Gminy Gorzyce. Określono wizję (planowany efekt), misję oraz 2 cele rewitalizacji, wokół których skoncentrowane zostały kierunki działań. Realizacja zaplanowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych pozwoli na wykonanie misji, a tym samym wyprowadzenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

1.1. Misja i wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji opracowany został w układzie uwzględniającym dwa kluczowe jego elementy, tj. *wizję* – pokazującą wizerunek obszaru rewitalizacji w przyszłości i *misję* – będącą naczelnym kierunkiem zintegrowanej polityki terytorialnej, wokół której koncentrować się będą kompleksowe i partnerskie działania wszystkich interesariuszy rewitalizacji. Na podstawie przeprowadzonej pogłębionej diagnozy, analizy zjawisk kryzysowych i lokalnych potencjałów oraz w wyniku wspólnej pracy warsztatowej interesariuszy rewitalizacji, sformułowano misję i wizję stanu wyznaczonego obszaru po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji.

Wizja obszaru rewitalizacji zawiera w sobie opis pożądanego stanu docelowego we wszystkich sferach, tj. społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

W wymiarze *społecznym* na rewitalizowanym obszarze nastąpi poprawa warunków i jakości życia mieszkańców oraz włączenie społeczne osób wykluczonych, a także aktywizacja społeczna i integracja społeczności, dzięki programom wsparcia i inicjatywom lokalnym.

W wymiarze *gospodarczym* proces rewitalizacji przyczyni się w sposób bezpośredni do pobudzenia przedsiębiorczości mieszkańców, a w sposób pośredni do wzrostu inwestycji w gminie i na obszarze rewitalizacji.

W wymiarze *funkcjonalno-przestrzennym* po przeprowadzeniu kompleksowej rewitalizacji nastąpi zbudowanie spójności przestrzennej osiedlowej części Gorzyce (podobszaru I) z częścią solecką (podobszar II), która zostanie osiągnięta poprzez ukształtowanie estetycznego systemu przestrzeni publicznych, sprzyjających rozwojowi funkcji wypoczynkowych i gospodarczych.

W wymiarze *technicznym* dzięki realizacji kompleksowych działań zwiększy się dostępność mieszkańców do podstawowych usług komunalnych, a także poprawi się stan techniczny (w tym efektywność energetyczna) zdegradowanych budynków, umożliwiając tym samym nadanie im nowej lub przywrócenie pierwotnej funkcji, a także budynków mieszkalnych wielorodzinnych.

W wymiarze *środowiskowym* nastąpi poprawa jakości powietrza poprzez ograniczenie tzw. „niskiej” emisji zanieczyszczeń, a także zwiększenie powierzchni terenów zieleni urządzonej, które zwiększają komfort życia mieszkańców.

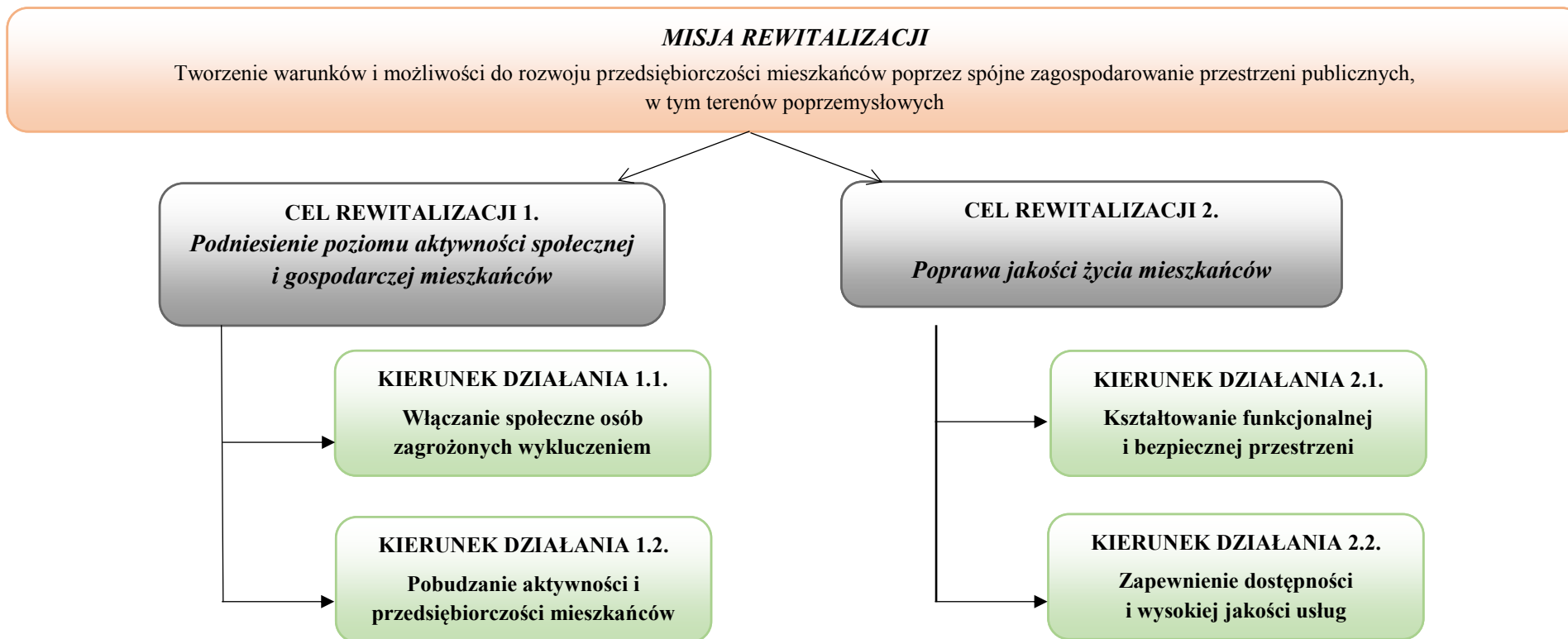
W związku z powyższym wizja obszaru rewitalizacji odnosi się do zdiagnozowanych:

- 1) *potrzeb* – związanych z „ożywieniem” społeczno-gospodarczym obszaru rewitalizacji przy jednoczesnej ochronie środowiska;
- 2) *uwarunkowań* – wynikających z przeznaczenia terenów w centrum miejscowości Gorzyce - teren poprzemysłowy Wytwórni Sprzętu Komunikacyjnego Gorzyce;
- 3) *potencjałów obszaru rewitalizacji* – dużego kapitału ludzi młodych na podobszarze I rewitalizacji oraz lokalizacji w bliskim sąsiedztwie dużych przedsiębiorstw.

1.1. Cele rewitalizacji wraz z odpowiadającymi im kierunkami działań

Wypełnienie przyjętej wizji i misji jest uwarunkowane realizacją postawionych celów rewitalizacji i zaplanowanych do realizacji kierunków działań, służących eliminacji lub ograniczeniu zdiagnozowanych na etapie diagnostycznym negatywnych zjawisk, ściśle odpowiadających przyjętym celom (schemat 3).

Schemat 3 Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzyce

Źródło: Opracowanie własne

Schemat 4 Kierunki działań wraz z odniesieniem ich do zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych, mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk

Źródło: Opracowanie własne

2. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Gorzyce złożony jest z listy planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz z charakterystyki pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Dzięki temu dokument jest konstrukcją złożoną z wielu różnorodnych projektów, która warunkuje osiągnięcie zaplanowanych efektów, a tym samym ich efektywne oddziaływanie na zidentyfikowane na etapie diagnozy zjawiska kryzysowe oraz wykorzystuje lokalne potencjały.

2.1. Lista planowanych podstawowych projektów/przedsięwzięć

W wyniku prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji oraz w oparciu o zasadę partycypacji społecznej oraz partnerstwa, zdefiniowano i scharakteryzowano 6 *projektów podstawowych*, czyli takich, bez których realizacja celów dokumentu nie będzie możliwa i obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z kryzysowej sytuacji. Główne założenia projektów przedstawiają tabele 7–13.

Tabela 10 Projekt podstawowy nr 1

Nazwa projektu	<i>Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Gmin Tarnobrzega, Nowej Dęby, Baranowa Sandomierskiego i Gorzyc.</i>		
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2017 – 2020
Szacowana wartość	8 000 000 zł	Źródła finansowania	UE (EFRR), budżet gminy, środki partnerów spoza sektora finansów publicznych
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Projekt będzie obejmował m.in.: <ul style="list-style-type: none"> ▪ wykonanie odwodnienia terenu dawnej bazy Zakładu Gospodarki Komunalnej oraz placu Erazma Mieszczańskiego (wykonanie systemu kanalizacji deszczowej oraz powierzchniowego odprowadzania wód opadowych); ▪ zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych na cele publiczne, społeczne i kulturalne (park miejski, park maszynowy, las łęgowy, amfiteatr, miejsce do grillowania, lasowiacki park zabaw, siłownię na wolnym powietrzu, kwartał klubów, park edukacyjny) ▪ uporządkowanie terenów przemysłowych poprzez prace wyburzeniowe (w tym likwidację: budynków po dawnej bazie Zakładu Gospodarki Komunalnej, likwidację fundamentów po nie istniejących obiektach oraz likwidację nieczynnej podziemnej infrastruktury technicznej (kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej, kanalizacji deszczowej, sieci energetycznej oraz sieci ciepłowniczej); 		

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększenie bezpieczeństwa publicznego oraz funkcjonalności przestrzeni publicznych poprzez budowę, przebudowę chodników i dróg, remont i modernizację infrastruktury komunikacyjnej, modernizację oświetlenia, wydzielenie miejsc parkingowych; ▪ uzupełnienie terenu o obiekty małej architektury, w tym te służące rekreacji i wypoczynkowi: ścianka wspinaczkowa, linarium, siłownia zewnętrzna, miasteczko ruchu drogowego, ścieżka zdrowia, wykonanie obiektów małej architektury i ścieżek spacerowych; ▪ uporządkowanie zieleni – stworzenie terenów zieleni urządzonej; ▪ wykonanie zintegrowanego systemu monitoringu; ▪ zagospodarowanie przestrzeni na prowadzenie działalności gospodarczych, w tym wykonanie wszystkich prac budowlanych związanych z budową budynku publicznego do pełnienia funkcji usługowo-biurowej oraz zagospodarowanie przyległego terenu (m.in. budowę parkingu). Przewiduje się działalność obiektu, która będzie polegała m.in. na: <ul style="list-style-type: none"> - bezprzetargowym wynajmie lokali użytkowych na cele prowadzenia działalności gospodarczych lub bezpłatne ich udostępnianie dla organizacji pozarządowych lub podmiotów ekonomii społecznej wybranych w konkursie; - świadczeniu usług biurowych, księgowych, prawnych na rzecz podmiotów ulokowanych w ww. instytucji; - udzielaniu informacji, doradztwa, edukacji w zakresie prowadzenia ww. podmiotów oraz pozyskiwania zewnętrznych źródeł ich finansowania; - wsparciu w zakresie działań promocyjnych i marketingowych; - tworzeniu sieci współpracy pomiędzy ww. podmiotami, a innymi jednostkami z otoczenia zewnętrznego; - wykonywaniu innych usług – w zależności od potrzeb; ▪ budowę obiektów rekreacyjnych przy ul. Zagłoby w Gorzycach.
<p>Podmioty realizujące projekt</p>	<p>Gmina Gorzyce, partnerzy społeczni i gospodarczy</p>
<p>Grupy docelowe</p>	<p>Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy gminy</p>
<p>Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały</p>	<p>Realizacja projektu pozwoli na zagospodarowanie zdegradowanych, przemysłowych przestrzeni publicznych na cele społeczne oraz gospodarcze (w tym budowa obiektu publicznego o funkcji usługowo-biurowej w celu poprawy sytuacji gospodarczej obszaru), uporządkowanie i poprawę estetyki terenów rewitalizowanych. Poprawa funkcjonalności i stanu technicznego oraz zastosowanie nowoczesnych systemów (np. monitoring) wpłynie na poziom bezpieczeństwa publicznego. Dodatkowo zrealizowanie zakresu rzeczowego projektu na wyznaczonym obszarze rewitalizacji uzupełni istniejącą już zabudowę publiczną o nowe obiekty z uwzględnieniem celów gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.</p> <p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 9):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w sferze społecznej: 1, 3, 4, 5, 7 2) w sferze gospodarczej: 1, 2, 3, 4, 5, 6 3) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 4) w sferze technicznej: 3, 4 5) w sferze środowiskowej: 1 <p>Ponadto podczas wdrażania zakresu przedmiotowego projektu wykorzystywane będą</p>

	następujące <u>potencjały</u> (tabela 9): 1) w sferze społecznej: 1,3 2) w sferze gospodarczej: 2 3) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 2, 3
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	CEL REWITALIZACJI 1. Podniesienie poziomu aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców KIERUNEK DZIAŁANIA 1.1. Włączanie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem KIERUNEK DZIAŁANIA 1.2. Pobudzanie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców CEL REWITALIZACJI 2. Poprawa jakości życia mieszkańców KIERUNEK DZIAŁANIA 2.1. Kształtowanie funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej KIERUNEK DZIAŁANIA 2.2. Zapewnienie dostępności i wysokiej jakości usług publicznych
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty planowanych działań to: - zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług publicznych; - rozwój oraz poprawa dostępności do infrastruktury społecznej; - zwiększenie jakości i rozszerzenie oferty usług w zakresie spędzania czasu wolnego; - aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców; - włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych ubóstwem; - zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne; - poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej; - zwiększenie dostępności do infrastruktury drogowej; - efektywne wykorzystanie zdegradowanych, przemysłowych terenów gminy; - poprawa stanu bezpieczeństwa publicznego; <i>Wskaźniki produktu i rezultatu:</i> 1. Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach. 2. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.

Źródło: opracowanie własne

Tabela 11 Projekt podstawowy nr 2

Nazwa projektu	Poprawa stanu technicznego i termomodernizacja budynków wielorodzinnych wraz z zagospodarowaniem przestrzeni osiedlowych		
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2017 – 2020
Szacowana wartość	950 000 zł	Źródła finansowania	UE (EFRR), budżet gminy, środki własne spółdzielni
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	Projekt będzie obejmował poprawę stanu technicznego i termomodernizację budynków zarządzanych przez Spółdzielnię Mieszkaniową w Gorzycach oraz wzrost funkcjonalności i estetyki terenów publicznych osiedla. W ramach realizacji projektu przewiduje się m.in.: ▪ ocieplenie ścian, stropów, fundamentów, stropodachów lub dachów;		

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ modernizację lub wymianę stolarki okiennej i drzwiowej lub wymiana oszkleń w budynkach na efektywne energetycznie; ▪ montaż urządzeń zaciemniających okna (np. rolety, żaluzje); ▪ izolację cieplną, równoważenie hydrauliczną lub kompleksową; ▪ modernizację instalacji ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej, wraz z podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub wymianą źródła ciepła (kotły gazowe, kotły na biomase); ▪ przebudowę i/lub budowę klimatyzacji i systemów chłodzących, ▪ likwidację liniowych i punktowych mostków cieplnych, ▪ modernizację systemu wentylacji poprzez montaż układu odzysku (rekuperacji) ciepła, ▪ zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania zużyciem energii w budynku (w tym zawory termostatyczne), ▪ modernizację instalacji elektrycznych budynku, która skutkować będzie ograniczeniem strat energii, ▪ instalację OZE w modernizowanych energetycznie budynkach; ▪ instalację urządzeń wysokosprawnej mikrokogeneracji; ▪ modernizację lub wymianę oświetlenia (zamontowanego w/na budynku na stałe); ▪ przebudowę oraz remont budynków w celu przywrócenia i nadania nowych funkcji gospodarczych; ▪ uzupełnienie terenu o urządzenia małej architektury; ▪ wykonanie obiektów uzupełniających funkcjonalność terenów przyległych: parkingi, chodniki, place zabaw itp.
Podmioty realizujące projekt	Gmina Gorzyce, Spółdzielnia Mieszkaniowa
Grupy docelowe	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Zrealizowanie projektu wpłynie bezpośrednio na jakość życia mieszkańców z perspektywy funkcjonalności przestrzeni publicznych i dostępności do usług oraz zaspokajania podstawowych potrzeb mieszkalnych. Nastąpi poprawa infrastruktury technicznej i drogowej, a także ograniczenie niskiej emisji i poprawa jakości środowiska naturalnego.
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	<p>CEL REWITALIZACJI 1. Podniesienie poziomu aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców KIERUNEK DZIAŁANIA 1.1. Włączanie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem</p> <p>CEL REWITALIZACJI 2. Poprawa jakości życia mieszkańców KIERUNEK DZIAŁANIA 2.1. Kształtowanie funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej KIERUNEK DZIAŁANIA 2.2. Zapewnienie dostępności i wysokiej jakości usług publicznych</p>
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty planowanych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poprawa stanu technicznego budynków mieszkaniowych; - włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych ubóstwem; - poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej; - poprawa warunków życia mieszkańców. <p><i>Wskaźniki produktu i rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej. 2. Powierzchnia użytkowa budynków poddanych termomodernizacji <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania</i></p>

	<p>zmian do programu IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p> <p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 9):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w sferze społecznej: 3 2) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 1, 3, 4, 5, 6, 7 3) w sferze technicznej: 1, 2, 3 4) w sferze środowiskowej: 1 <p>Ponadto podczas wdrażania zakresu przedmiotowego projektu wykorzystywane będą następujące <u>potencjały</u> (tabela 9):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 3
--	--

Źródło: opracowanie własne

Tabela 12 Projekt podstawowy nr 3

Nazwa projektu	<i>Pobudzenie mieszkańców do aktywności społecznej i uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych</i>		
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2017 – 2020
Szacowana wartość	40 000 zł	Źródła finansowania	UE (EFS), środki prywatne, środki organizacji pozarządowych
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Zadania, które przewiduje się zrealizować w ramach projektu to m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizacja spotkań otwartych, spotkań ze znanymi osobami; ▪ realizacja przedsięwzięć promujących wiedzę o tradycji oraz historii osiedla i gminy Gorzyce, a także regionu poprzez rajdy historyczne; ▪ krzewienie poszanowania tradycji dla historii, tradycji i dorobku materialnego osiedla, gminy, regionu a także kraju, poprzez organizowanie odczytów, prelekcji, spotkań oraz imprez plenerowych; ▪ wspieranie i organizowanie wydarzeń upowszechniających rekreację oraz aktywność sportową wśród mieszkańców; ▪ aktywne uczestnictwo w godnym upamiętnianiu rocznic wydarzeń ważnych dla polski i regionu; ▪ współpraca z organizacjami społecznymi na terenie osiedla i gminy Gorzyce; ▪ zakup sprzętu audiowizualnego do obsługi organizowanych wydarzeń. 		
Podmioty realizujące projekt	Organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy		
Grupy docelowe	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, mieszkańcy gminy		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Projekt wpłynie na aktualne zapotrzebowanie zainteresowanie mieszkańców wyżej wymienionym zakresem oraz ich aktywizację i włączenie w udział w wydarzeniach kulturalnych i publicznych. Realizacja wyżej wymienionych zadań wpłynie również na zwiększenie integracji mieszkańców i pobudzenie ich aktywności lokalnej, a także na zbudowanie tożsamości miejsca. Przekazywane informacje oraz wiedza przyczynią się do odnowy oraz ochrony i udostępniana dziedzictwa kulturowego i naturalnego regionu.		
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	CEL REWITALIZACJI 1. Podniesienie poziomu aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców KIERUNEK DZIAŁANIA 1.1. Włączanie społeczne osób zagrożonych		

	wykluczeniem
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty podjętych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> – włączenie społeczne osób wykluczonych; – aktywizacja społeczna mieszkańców; – pobudzenie i zwiększenie aktywności społecznej; – poprawa jakości i rozszerzenie oferty kulturowej; – wzmocnienie więzi sąsiedzkich i tożsamości z miejscem zamieszkania; <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p> <p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 9):</p> <p>1) w sferze społecznej: 2, 3, 6, 7</p> <p>Ponadto podczas wdrażania zakresu przedmiotowego projektu wykorzystywane będą następujące <u>potencjały</u> (tabela 9):</p> <p>1) w sferze społecznej: 4</p>

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13 Projekt podstawowy nr 4

Nazwa projektu	<i>Modernizacja oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem OZE</i>		
Lokalizacja	Gmina Gorzyce	Okres realizacji	2017 – 2020
Szacowana wartość	700 000 zł	Źródła finansowania	środki UE (EFRR), budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Projekt stanowi remont i modernizację urządzeń towarzyszących infrastrukturze drogowej z uwzględnieniem zdolności wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Planowany zakres zadań będzie obejmował wykonanie robót polegających na instalacji słupów oświetleniowych, w tym wszystkie niezbędne prace budowlane i modernizacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa urządzeń oświetlenia drogowego; ▪ roboty przygotowawcze; ▪ roboty ziemne; ▪ montaż kabli; ▪ montaż urządzeń oświetlenia. 		
Podmioty realizujące projekt	Gmina Gorzyce		
Grupy docelowe	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Prace modernizacyjne oświetlenia ulicznego wpłyną na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców, a także wszystkich użytkowników infrastruktury drogowej. Odpowiednie oświetlenie jest niezbędne z punktu widzenia bezpieczeństwa, a także funkcjonalności terenów publicznych.		
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje	CEL REWITALIZACJI 2. Poprawa jakości życia mieszkańców KIERUNEK DZIAŁANIA 2.1. Kształtowanie funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej		

projekt	KIERUNEK DZIAŁANIA 2.2. Zapewnienie dostępności i wysokiej jakości usług publicznych
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	<p>Prognozowane rezultaty planowanych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług publicznych; - rozwój oraz poprawa dostępności do infrastruktury społecznej; - poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej; - zwiększenie dostępności do infrastruktury drogowej; - efektywne wykorzystanie zdegradowanych, przemysłowych terenów gminy. <p><i>Wskaźniki produktu i rezultatu:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Produkcja energii elektrycznej z nowo wybudowanych/nowych mocy wytwórczych instalacji wykorzystujących OZE [MWhe/rok]. 2. Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych [MWe]. <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu</i> IV części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p> <p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 9):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w sferze społecznej: 7 2) w sferze gospodarczej: 3, 4 3) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 5, 6, 7 4) w sferze technicznej: 3, 4 5) w sferze środowiskowej: 1 <p>Ponadto podczas wdrażania zakresu przedmiotowego projektu wykorzystywane będą następujące <u>potencjały</u> (tabela 9):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 2,

Źródło: opracowanie własne

Tabela 14 projekt podstawowy nr 5

Nazwa projektu	Budowa infrastruktury dydaktycznej, obiektu służącego wzmocnieniu sprawności fizycznej uczniów		
Lokalizacja	Obszar rewitalizacji	Okres realizacji	2017 – 2020
Szacowana wartość	500 000 zł	Źródła finansowania	środki UE (EFRR), budżet gminy, budżet państwa
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>Projekt zakłada budowę boiska wielofunkcyjnego wraz z infrastrukturą towarzyszącą przy Szkole Podstawowej nr 1 im. ks. Adama Oseka. Zakres rzeczowy realizowanych zadań to m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zapewnienie odpowiednich warunków nawierzchni asfaltowej; ▪ stworzenie nowoczesnej widowni wraz z trybunami; ▪ remont i wyposażenie płyty boiska; ▪ budowa ogólnodostępnych boisk umożliwiających uprawianie różnych dziedzin sportu wraz z oświetleniem; ▪ remont szatni; ▪ wykonanie infrastruktury podnoszącej poziom bezpieczeństwa: oświetlenia, monitoringu, nagłośnienia, ogrodzenia i innej infrastruktury towarzyszącej. 		

Podmioty realizujące projekt	Gmina Gorzyce, Szkoła Podstawowa nr 1 im. ks. Adama Oseka
Grupy docelowe	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, uczniowie
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	Realizacja projektu wpłynie na poprawę jakości przeprowadzanych zajęć dydaktycznych, a także na bezpieczeństwo uczniów. Zapewnienie dobrych warunków technicznych obiektu sportowego oraz dobrej jakości urządzeń i infrastruktury towarzyszącej wpłynie na bezpieczne użytkowanie. Zachęci również młodzież, a także pozostałych mieszkańców gminy do aktywności fizycznej i uczestnictwa w organizowanych zajęciach sportowych. Nastąpi integracja, a także pobudzenie do aktywności.
Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt	CEL REWITALIZACJI 1. Podniesienie poziomu aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców KIERUNEK DZIAŁANIA 1.1. Włączanie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem CEL REWITALIZACJI 2. Poprawa jakości życia mieszkańców KIERUNEK DZIAŁANIA 2.1. Kształtowanie funkcjonalnej i bezpiecznej przestrzeni publicznej KIERUNEK DZIAŁANIA 2.2. Zapewnienie dostępności i wysokiej jakości usług publicznych
Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji	Prognozowane rezultaty planowanych działań to: <ul style="list-style-type: none"> - rozwój oraz poprawa dostępności do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej; - zwiększenie jakości i rozszerzenie oferty usług w zakresie spędzania czasu wolnego oraz integracji rodzinnej; - aktywizacja społeczna i integracja mieszkańców; - włączenie społeczne osób wykluczonych i/lub zagrożonych ubóstwem; - zwiększenie zaangażowania mieszkańców w sprawy lokalne; - poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznej; <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba wspartych obiektów infrastruktury edukacji ogólnej [szt.]. 2. Liczba wspartych obiektów infrastruktury jednostek organizacyjnych systemu oświaty [szt.]. <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p> <p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane <u>problemy</u> (w tabeli 9):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w sferze społecznej: 3 2) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej: 2 3) w sferze technicznej: 1 <p>Ponadto podczas wdrażania zakresu przedmiotowego projektu wykorzystywane będą następujące <u>potencjały</u> (tabela 9):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w sferze społecznej: 4

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15 Projekt podstawowy nr 6

Nazwa projektu	<i>Integracja społeczna na rzecz aktywizacji zawodowej na rewitalizowanych obszarach gmin Tarnobrzeskiego Obszaru Funkcjonalnego</i>		
Lokalizacja	Gmina Gorzyce	Okres realizacji	2017 – 2020
Szacowana wartość	140 000 zł	Źródła finansowania	UE (EFS), budżet gminy
Zakres rzeczowy realizowanych zadań	<p>W ramach realizacji projektu wsparciem zostanie objętych 15 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zaplanowano działania wspólne dla wszystkich osób objętych projektem oraz działania adresowane do poszczególnych grup docelowych.</p> <p>Działania wspólne:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Indywidualne i grupowe poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, prawne, doradztwo zawodowe); ▪ Warsztaty prowadzenia gospodarstwa domowego (gospodarowania budżetem, zdrowego odżywiania się, rolą aktywnego spędzania czasu); ▪ Trening kompetencji interpersonalnych; ▪ Sfinansowanie zatrudnienia konsultanta ds. Osób Niepełnosprawnych; ▪ Udział w imprezach kulturalnych organizowanych przez Tarnobrzeski Dom Kultury – bezkosztowo. ▪ Kurs komputerowy dla uczestników w zakresie podstawowym (ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności poszukiwania pracy, przygotowywania aplikacji dla pracodawców); ▪ Organizacja cyklu 3 spotkań podsumowujących etapy realizacji projektu nad Jeziorem Tarnobrzeskim w każdym roku realizacji projektu po jednym; <p>Dla poszczególnych grup docelowych przewidziano:</p> <p>Rodziny z dziećmi, w tym rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym bądź wykluczone:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zapewnienie opieki nad dziećmi osób objętych projektem na czas uczestnictwa członka rodziny w działaniach projektu poprzez zajęcia organizowane nad Jeziorem Tarnobrzeskim; ▪ Trening umiejętności rodzicielskich; <p>Rodziny osób niepełnosprawnych, zamieszkujące wspólne gospodarstwo domowe:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zatrudnienie asystentów osoby niepełnosprawnej na czas uczestnictwa członka rodziny w działaniach projektu; ▪ Kurs z zakresu właściwej opieki nad osobą niepełnosprawną <p>Osoby starsze (50+):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zorganizowanie zajęć rehabilitacyjnych (szkolenie oraz 6-miesięczna kontynuacja) nad Jeziorem Tarnobrzeskim; 		
Podmioty realizujące projekt	Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzycach		
Grupy docelowe	Mieszkańcy Gminy Gorzyce		
Oddziaływanie projektu na zdiagnozowane problemy i potencjały	<p>Celem działań jest zapobieganie wykluczeniu społecznemu poprzez wsparcie osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z terenów TOF. Zintegrowane oraz zindywidualizowane programy realizowane w oparciu o ścieżkę reintegracji obejmujące usługi aktywnej integracji o charakterze:</p> <p>a) społecznym, których celem jest nabycie, przywrócenie lub wzmocnienie</p>		

	<p>kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej (w tym: obowiązkowo stosowana jest praca socjalna),</p> <p>b) edukacyjnym, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia, dostosowanie wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy,</p> <p>c) zdrowotnym, których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy,</p> <p>d) zawodowym, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy, pomoc w utrzymaniu zatrudnienia.</p>
<p>Cele rewitalizacji, kierunki działań które realizuje projekt</p>	<p>CEL REWITALIZACJI 1. Podniesienie poziomu aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</p> <p>KIERUNEK DZIAŁANIA 1.1. Włączanie społeczne osób zagrożonych wykluczeniem</p> <p>KIERUNEK DZIAŁANIA 1.2. Pobudzanie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców</p>
<p>Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji</p>	<p>Prognozowane rezultaty planowanych działań to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości usług poprzez zatrudnienie specjalistów prowadzących poradnictwo oraz warsztaty; - zmniejszenie liczby rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; - zmniejszenie liczby bezrobotnych i klientów korzystających z pomocy społecznej; - wzrost kompetencji opiekuńczo-wychowawczych; - wzrost zatrudnienia; <p>1. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek).</p> <p>2. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie.</p> <p>Sposób monitorowania rezultatów projektów w odniesieniu do celów rewitalizacji przedstawiony został w rozdziale 2. <i>System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu IV</i> części wdrożeniowej niniejszego dokumentu.</p> <p>Realizacja projektu oddziaływać będzie na następujące zidentyfikowane problemy (w tabeli 9):</p> <p>1) w sferze społecznej: 1, 2, 4, 5, 6</p> <p>2) w sferze gospodarczej: 1, 2</p> <p>Ponadto podczas wdrażania zakresu przedmiotowego projektu wykorzystywane będą następujące potencjały (tabela 9):</p> <p>1) w sferze społecznej: 1</p>

Źródło: opracowanie własne

2.2. Charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć

Uzupełnieniem listy podstawowych projektów rewitalizacyjnych jest charakterystyka pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych (tabela 17), realizujących określone kierunki działań, które mają na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji. Należy również zaznaczyć, że wzmacniają one zaplanowane efekty procesu rewitalizacji w odniesieniu do rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy.

Tabela 16 Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Charakterystyka tematyczna przedsięwzięcia	Powiązanie z celami i kierunkami działań
1.	<i>Lepszy start w biznesie</i>	Stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju sfery gospodarczej na terenie obszaru rewitalizacji poprzez realizację projektów podstawowych wymaga uzupełnienia o przedsięwzięcia dodatkowe. Należy pobudzić mieszkańców do przedsiębiorczości, a także zapewnić im możliwości zdobycia odpowiedniej wiedzy i kwalifikacji, a także pomoc przy podejmowaniu własnej działalności gospodarczej. Realizowane zadania będą obejmowały m.in.: a) wsparcie doradczo – szkoleniowe dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej uwzględniające indywidualne potrzeby uczestników, b) bezzwrotne dotacje - przyznanie środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości, c) wsparcie pomostowe - wsparcie finansowe może być uzupełnione o wsparcie w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych) oraz pomoc finansową, e) pożyczki na uruchomienie działalności gospodarczej przyznawane na warunkach preferencyjnych.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2.
2.	<i>Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców</i>	Realizacja projektu ma na celu świadczenie usług animacyjnych, inkubacyjnych i biznesowych dla wsparcia rozwoju ekonomii społecznej zgodnie z podziałem przyjętym w ramach Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej. Zadania będą obejmowały m.in.: a) usługi umożliwiające uzyskanie/podniesienie wiedzy i rozwijanie umiejętności potrzebnych	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2.

		<p>do założenia i/lub pracy w przedsiębiorstwach społecznych i jego rozwijania,</p> <p>b) usługi polegające na dostarczaniu i rozwijaniu kompetencji i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do pracy w przedsiębiorstwie społecznym,</p> <p>c) wsparcie finansowe (dotacje) na tworzenie miejsc pracy dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,</p> <p>d) udzielanie wsparcia pomostowego w formie finansowej oraz w formie zindywidualizowanych usług,</p> <p>e) usługi polegające na podnoszeniu kwalifikacji pracowników podmiotów ekonomii społecznej.</p>	
3.	<i>Podniesienie poziomu kształcenia</i>	<p>Przygotowanie osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym do aktualnej, a także prognozowanej sytuacji na rynku pracy jest istotne z punktu widzenia ograniczenia bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej. Istotne jest, aby zadbać o przygotowanie dzieci i młodzieży, do radzenia sobie na rynku pracy i kształtowanie w nich przedsiębiorczych postaw już na etapie szkolnym. Projekt przewiduje zadania na wielu płaszczyznach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ kształcenie kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej). ▪ doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej), ▪ kształtowanie i rozwijanie u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej). 	<p>Cel rewitalizacji 1. Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2.</p>
4.	<i>Remont oraz modernizacja budynków użyteczności publicznej</i>	<p>Projekt przewiduje wykonanie prac remontowych i modernizacyjnych w celu zwiększenia użyteczności oraz funkcjonalności budynków będących w zasobie gminy. Poprawi to zakres oraz poziom obsługi mieszkańców w zapewnianiu podstawowych potrzeb, a także tych drugiego rzędu.</p>	<p>Cel rewitalizacji 2. Kierunek działań 1.2. Kierunek działań 2.2.</p>
5.	<i>Rozwój opieki żłobkowej</i>	<p>Aby podjąć zatrudnienie lub założyć własną działalność gospodarczą, mieszkańcy muszą mieć zapewnioną opiekę nad swoimi dziećmi. Dostępność do tego typu usług zachęci młodych rodziców do aktywności zawodowej. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się tworzenie m.in.: nowych podmiotów opieki nad dziećmi do lat 3 (m.in. żłobki, żłobki przyzakładowe, kluby dziecięce); miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 w formie dziennego</p>	<p>Cel rewitalizacji 1. Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2. Cel rewitalizacji 2.</p>

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzyce

		opiekuna; nowych miejsc opieki w istniejących instytucjach opieki nad dziećmi (m.in. żłobkach, żłobkach przyzakładowych, klubach dziecięcych); zwiększenie dostępności usług opieki nad dziećmi (w tym poprzez pokrycie kosztów opieki) dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, dla których obowiązek opieki nad dziećmi stanowi barierę w dostępie do rynku pracy.	Kierunek działań 2.2.
6.	<i>Organizacja wydarzeń i spotkań kulturalnych</i>	W celu budowania tożsamości miejsca przez aktywnych i zintegrowanych mieszkańców należy organizować różnego rodzaju imprezy okolicznościowe oraz przedsięwzięcia. W ramach projektu planuje się organizację cyklicznych oraz okazjonalnych wydarzeń kulturalnych oraz sportowych. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji, w tym przede wszystkim realizacja projektu „Technicznego ogrodu” stworzy idealne warunki do scalania lokalnej społeczności.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2.
7.	<i>Modernizacja osiedlowej sieci komputerowej</i>	W dobie dzisiejszych możliwości, ciągłego rozwoju technologii, a co za tym idzie technicznych wymagań związanych z efektywnością i jakością wykonywanej pracy czy nauki konieczna jest modernizacja sieci komputerowej. Głównym zadaniem w ramach realizowanego projektu będzie wymiana dotychczasowego okablowania miedzianego typu FTP na kable światłowodowe oraz zastosowanie odpowiednich urządzeń technicznych. Celem jest poprawa dostępu mieszkańców do wysokiej jakości usług.	Cel rewitalizacji 1. Kierunek działania 1.1. Cel rewitalizacji 2. Kierunek działań 2.2.

Źródło: Opracowanie własne

2.3. Mechanizmy zapewnienia komplementarności oraz integrowania działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Gorzyce ma charakter kompleksowy, dlatego że podczas programowania działań rewitalizacyjnych zastosowano mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym Gminnym Programem Rewitalizacji. Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014–2020* w odniesieniu do projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w celu osiągnięcia efektu synergii efektów w oddziaływaniu na obszar rewitalizacji zapewniona została ich komplementarność w różnych wymiarach, tj. przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, międzyokresowej oraz źródeł finansowania.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Wszystkie projekty zawarte w dokumencie realizowane będą na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji, natomiast zasięg ich oddziaływania będzie większy i obejmie teren całej gminy. Zaplanowane „miękkie” przedsięwzięcia rewitalizacyjne ze względu na społeczny charakter działań dedykowane będą mieszkańcom całej gminy, ponieważ tylko poprzez większą skalę oddziaływania na wykluczenie społeczne i/lub zagrożenie ubóstwem można uzyskać założone efekty w postaci rozwiązania zidentyfikowanych problemów (wskazanych w tabeli 9). Działania rewitalizowane są skoncentrowane przestrzennie, w miejscu gdzie przyniosą najlepszy oczekiwany efekt. Kumulacja projektów o różnym zakresie będą miały większą siłę pozytywnego oddziaływania na mieszkańców niż pojedyncze przedsięwzięcia, a przede wszystkim nie będą skutkowały przenoszeniem problemów w inne miejsce, ale ich rozwiązaniem. W tym celu zawarto zarówno przedsięwzięcia inwestycyjne, jak i społeczne, które zapobiegą prowadzeniu do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna i wykluczenie.

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Projekty i/lub przedsięwzięcia podstawowe oraz uzupełniające zawarte w dokumencie stanowią kompleksową odpowiedź na zdiagnozowane we wszystkich sferach zróżnicowane problemy i wykorzystują potencjały wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Wykazane to zostało w powiązaniu każdego projektu podstawowego ze zdiagnozowanymi problemami.

Dzięki temu wszystkie projekty i/lub przedsięwzięcia uzupełniające są komplementarne w oddziaływaniu całościowym na obszar rewitalizacji w aspekcie społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym. Takie podejście ma przeciwdziałać fragmentaryzacji działań koncentrując się na całościowym spojrzeniu na przyczyny kryzysu danego obszaru, które w tym przypadku spowodowane są głównie kumulacją wykluczenia społecznego oraz utratą pierwotnie pełnionych funkcji przez podobszary rewitalizacji. W związku z tym wykonana została pogłębiona analiza i diagnoza podobszarów rewitalizacji we wszystkich aspektach: społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym, która zawarta jest w II części niniejszego dokumentu. Konieczne jest również określenie pożądanego stanu do jakiego mają doprowadzić dany obszar projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne, dlatego została określona wizja (planowany efekt rewitalizacji), uwzględniająca specyfikę terenu. Parametryzacja efektów rewitalizacji określona została na poziomie celów rewitalizacji, ponieważ wizja określa zbiór poświadanych wartości do osiągnięcia po wdrożeniu założeń dokumentu.

Komplementarność problemowa wykazana została w tabeli 18, gdzie przedstawione zostały potrzeby rewitalizacyjne, odpowiadające im cele i kierunki działań oraz projekty podstawowe i przedsięwzięcia uzupełniające w każdej sferze. Poszczególne projekty realizują konkretne cele rewitalizacji i kierunki działań. Wszystkie kierunki działań i odpowiadające im projekty są powiązane problemowo oraz odnoszą się do wszystkich sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej rozwiązując zidentyfikowane problemy (zawarte w tabeli 9).

Podczas podejmowania strategicznych decyzji przez samorząd lokalny na innych płaszczyznach będą brane pod uwagę zaplanowane działania rewitalizacyjne, aby zapewnić koordynację tematyczną i organizacyjno-techniczną działań administracji samorządowej. Ponadto ważne jest, że proces rewitalizacji realizuje założenia innych dokumentów strategicznych i planistycznych zarówno na szczeblu lokalnym, jak i powiatowym, regionalnym, krajowym czy europejskim, co zostało wykazane w rozdziale 2 części I dokumentu.

Tabela 17 Komplementarność problemowa – potrzeby rewitalizacyjne wraz z odpowiadającymi im celami rewitalizacji i kierunkami działań oraz zaplanowanymi projektami podstawowymi i przedsięwzięciami uzupełniającymi

SFERA	POTRZEBA REWITALIZACYJNA	CEL REWITALIZACJI	KIERUNKI DZIAŁANIA	PROJEKTY PODSTAWOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE
SPOŁECZNA	Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości podstawowych usług publicznych i ulepszenie oferty kulturalnej	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.2. Kierunek działania 1.1.	1, 3, 4	4, 5, 6, 7
		Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2.		
	Przeciwdziałanie bezrobociu długotrwałemu i zwiększanie możliwości legalnego zatrudnienia	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.2. Kierunek działania 1.2.	3, 6	1, 2, 3
	Zapewnianie udziału w życiu społecznym seniorom oraz osobom niepełnosprawnym	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.1.	3	4, 6
Cel rewitalizacji 2.		Kierunek działania 2.1.			
GOSPODARCZA	Wspieranie rozwoju przedsiębiorstw i działalności gospodarczych mieszkańców na obszarze rewitalizacji	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2.	1, 4	1, 2, 3
	Tworzenie warunków do rozwoju sfery gospodarczej na obszarze rewitalizacji	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.1. Kierunek działania 1.2.	1, 4	1, 2, 3, 5
		Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2.		
FUNKCJONALNO- -PRZESTRZENNA	Połączenie funkcjonalno-przestrzenne osiedlowej części Gorzyc z częścią sołecką	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.2.	1, 4,	4, 6
		Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2.		
	Zwiększenie funkcjonalności układów komunikacyjnych z uwzględnieniem preferencji dla ruchu pieszego i rowerowego	Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2.	1, 2, 4	

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzyce

	Uporządkowanie oraz stworzenie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i międzyblokowych sprzyjających aktywności mieszkańców	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.1.	1, 2, 4	4, 6
		Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2.		
TECHNICZNA	Zatrzymanie postępującej degradacji technicznej i/lub poprawa efektywności energetycznej zasobów mieszkaniowych i budynków użyteczności publicznej	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.1.	1, 2	4
		Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2.		
	Uporządkowanie i zwiększenie dostępu do podstawowej infrastruktury komunalnej oraz usług dla mieszkańców	Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1. Kierunek działania 2.2.	4, 5	4, 7
ŚRODOWISKOWA	Zwiększenie terenów zieleni urządzonej służących wypoczynkowi i rekreacji mieszkańców.	Cel rewitalizacji 1.	Kierunek działania 1.1.	1, 2	6
		Cel rewitalizacji 2.	Kierunek działania 2.1.		

Źródło: Opracowanie własne

KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTITUCJONALNA

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania oraz weryfikacji.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Wójt Gminy Gorzyce przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji, powołanego w Referacie Rozwoju i Promocji Urzędu Gminy Gorzyce. Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych Urzędu odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy.

Koordinator będzie współpracował z innymi pracownikami Urzędu Gminy Gorzyce, a także jednostek organizacyjnych gminy, będących specjalistami w danych dziedzinach.

W celu efektywnego oraz zintegrowanego współdziałania różnych jednostek, Wójt może powołać Zespół Zadaniowy, w którego skład wejdą przedstawiciele referatów Urzędu Gminy Gorzyce i/lub jednostek organizacyjnych gminy odpowiedzialnych za realizację konkretnych projektów. Powołanie Zespołu Zadaniowego przyczyni się do wzajemnego uzupełniania się działań oraz spójności procedur w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie powiązanych projektów infrastrukturalnych („twardych”) oraz społecznych („miękkich”). Przewiduje się również, iż w zależności od realizowanego przedsięwzięcia w skład Zespołu Zadaniowego mogą wejść też przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, biorących udział we wdrażaniu GPR.

Jako organ opiniodawczo-doradczy Wójta Gminy Gorzyce powołany został Komitet Rewitalizacji. Wybrani kandydaci zostali powołani na członków Komitetu Rewitalizacji przez Wójta Zarządzeniem Nr 4/17 Wójta Gminy Gorzyce z dn. 3.01.2017 r. w sprawie powołania komitetu Rewitalizacji ds. Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzyce.

KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

W Gminnym Programie Rewitalizacji zwrócono również uwagę na zachowanie ciągłości programowej w odniesieniu do przedsięwzięć o charakterze infrastrukturalnym, które zostały już zrealizowane w ramach polityki spójności 2007–2013, a także komplementarnymi projektami społecznymi wdrażanymi w ramach polityki spójności 2014–2020. Ma to kluczowe znaczenie dla efektywności procesu rewitalizacji w oddziaływaniu na sytuację kryzysową występującą na danym obszarze.

Tabela 18 Wykaz projektów zrealizowanych na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce

Tytuł projektu	Nazwa beneficjenta	Wartość projektu [zł]	Dofinansowanie z EU [zł]	Działanie
Budowa mostu na rzece Łęg w ciągu projektowanej drogi gminnej Gorzyce-Orliska.	Gmina Gorzyce	3 705 571.11	1 898 432.55	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego działanie: 2.1. Infrastruktura komunikacyjna
Budowa drogi dojazdowej do Rejonu Inwestycyjnego Gorzyce Tarnobrzeskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro-Park Wisłosan w powiecie tarnobrzeskim	Gmina Gorzyce	1 369 983.09	946 410.45	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego działanie: 2.1. Infrastruktura komunikacyjna
Remont dróg gminnych nr 100131R, 100146R, 100145R, 100132R, 100106R położonych na terenie Gminy Gorzyce na obszarach zniszczonych przez powódź w 2010r.	Gmina Gorzyce	934 467.42	887 744.04	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego działanie: 7.3. Aktywizacja obszarów zmarginalizowanych gospodarczo
Poprawa efektywności wykorzystania infrastruktury energetycznej budynków użyteczności publicznej w miejscowości Gorzyce poprzez termomodernizację oraz montaż kolektorów słonecznych	Gmina Gorzyce	1 323 814.63	880 120.09	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego działanie: 2.2. Infrastruktura energetyczna
Sukces w zasięgu ręki-II edycja	Gmina Gorzyce/ Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II	963 193.00	818 714.05	Europejski Fundusz Społeczny działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty poddziałanie: 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzyce

Termomodernizacja Kompleksu Budynków Szkolnych przy ul. Edukacji Narodowej 3 w miejscowości Gorzyce - Gmina Gorzyce	Gmina Gorzyce	704 311.79	434 082.01	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) Działanie 2.2 Infrastruktura energetyczna
Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkół podstawowych w Gminie Gorzyce	Gmina Gorzyce	222 200.00	188 870.00	Europejski Fundusz Społeczny działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty poddziałanie: 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych
Czas na aktywność w gminie Gorzyce	Gmina Gorzyce/ Ośrodek Pomocy Społecznej w Gorzycach	214 141.72	182 020.46	Europejski Fundusz Społeczny działanie: 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji poddziałanie: 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej
Sukces w zasięgu ręki	Gmina Gorzyce/Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II	177 582.30	150 944.96	Europejski Fundusz Społeczny działanie: 9.1. Wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty poddziałanie: 9.1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzyce

				zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych
Aktywne Przedszkolaki	Gmina Gorzyce/ Samorządowe Przedszkole w Gorzycach	49 995.90	42 496.52	Europejski Fundusz Społeczny program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki działanie: 9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich
Mozemy więcej	Gmina Gorzyce/ Szkoła Podstawowa w Furmanach	46 752.21	39 739.38	Europejski Fundusz Społeczny program: Program Operacyjny Kapitał Ludzki działanie: 9.5. Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Gorzyce

KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zawarte w niniejszym dokumencie będą współfinansowane z różnych źródeł, obejmujących m.in. środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), krajowych środków publicznych oraz środków prywatnych i innych z wykluczeniem ryzyka podwójnego finansowania.

W związku z tym, że komplementarność finansowa oznacza także zdolność łączenia prywatnych i publicznych źródeł finansowania, podczas programowania działań wykorzystano zgłoszone propozycje projektów planowanych do realizacji na obszarze rewitalizacji przez podmioty prywatne (m.in. przedsiębiorców czy mieszkańców), które angażować będą środki własne. Tym samym proces rewitalizacji przebiegać będzie przy założeniu, że stymulowanie endogenicznych zdolności inwestycyjnych w postaci zasobów wewnętrznych podmiotów zlokalizowanych na podobszarach rewitalizacji czy ich mieszkańców będzie miało kluczowe znaczenie dla dynamiki i skuteczności pożądanych zmian strukturalnych zarówno społecznych, jak i infrastrukturalnych.

Komplementarność źródeł finansowania określona została w części III, rozdziale 3 dotyczącym szacunkowych ram finansowych programu, gdzie na poziomie poszczególnych projektów określono szacowaną ogólną wartość w podziale na różne źródła finansowania.

Dzięki zaangażowaniu środków publicznych (składających się ze środków własnych gminy, jednostek podległych gminie, podmiotów z sektora finansów publicznych) następuje integracja finansowa zaplanowanych projektów podstawowych i przedsięwzięć uzupełniających.

3. Szacunkowe ramy finansowe dokumentu wraz ze wskazaniem źródeł finansowania

Indykatywne ramy finansowe *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce* obejmują projekty podstawowe, które wynikają z planów projektowych gminy, podległych jej jednostek organizacyjnych, jak również projektów zgłoszonych przez interesariuszy rewitalizacji planujących ich realizację na obszarze rewitalizacji lub poza wyznaczonym obszarem, ale wpływających na jego rozwój społeczno-gospodarczy.

Podsumowanie podanych wartości brutto poszczególnych projektów pozwoliło określić szacunkowe ramy finansowe dokumentu z podziałem na różne źródła finansowania

(także spoza funduszy polityki spójności na lata 2014–2020 – publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowości środków Unii Europejskiej).

Ze względu na charakterystykę tematyczną projektów uzupełniających realizowanych w systemie ciągłym, a tym samym brak możliwości dokładnego oszacowania ich całkowitych wartości, ramy finansowe z uwzględnieniem różnych źródeł finansowania podane zostały szacunkowo. Ramy finansowe dokumentu przedstawia tabela 19.

Tabela 19 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce

Lp.	Nazwa projektu/przedsięwzięcia	Całkowita wartość projektu [zł]	Środki publiczne			Środki prywatne
			Środki budżetu gminy	Środki UE (EFRR, EFS, FS)	Środki krajowe	
1.	Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Gmin Tarnobrzega, Nowej Dęby, Baranowa Sandomierskiego i Gorzyc.	8 000 000	2 000 000	6 000 000	-	-
2.	Poprawa stanu technicznego termomodernizacji budynków wielorodzinnych wraz zagospodarowanie terenów przyległych	950 000	237 500	712 500	-	-
3.	Pobudzenie aktywności społecznej do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych	40 000	10 000	30 000	-	-
4.	Modernizacja oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem OZE	700 000	175 000	525 000	-	-
5.	Budowa infrastruktury dydaktycznej, obiektu służącego wzmocnieniu sprawności fizycznej uczniów	500 000	125 000	375 000	-	-
6.	Integracja społeczna na rzecz aktywizacji zawodowej na rewitalizowanych obszarach gmin Tarnobrzесьkiego Obszaru Funkcjonalnego	140 000	35 000	105 000	-	-
PROJEKTY PODSTAWOWE		10 330 000	2 582 500	7 747 500	-	-
PRZEDSIĘWZIĘCIA UZUPEŁNIAJĄCE		10 000 000	2 500 000	7 500 000		
SUMA		20 330 000	5 082 500	15 247 500		

Źródło: Opracowanie własne

IV. Część wdrożeniowa

1. System realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji jest dokumentem ponadkadencyjnym, określającym cele i plany działań rewitalizacyjnych na kilkanaście lat, dlatego ważnym elementem decydującym o skuteczności i efektywności realizacji jego założeń jest skuteczny i zintegrowany system zarządzania. Proces wdrażania jest złożonym przedsięwzięciem, które wymaga dobrego przygotowania informacyjnego oraz stałej komunikacji z otoczeniem, opierającej się o pozyskiwanie obiektywnej informacji o jego przebiegu, skutkach i publicznym odbiorze.

1.1. Struktura zarządzania dokumentem wraz z jego kosztami

Dla zagwarantowania, że przyjęte postanowienia będą konsekwentnie realizowane, zapewnione zostały warunki organizacyjne i instytucjonalne do ich wdrażania oraz weryfikacji.

Podmiotem odpowiedzialnym za wdrażanie założeń dokumentu jest Wójt Gminy Gorzyce przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji, powołanego w Referacie Rozwoju i Promocji Gminy Urzędu Gminy Gorzyce. Jednocześnie jest to efekt osadzenia rewitalizacji w ramach istniejących struktur organizacyjnych Urzędu Gminy Gorzyce odpowiedzialnych za koordynację systemu zarządzania rozwojem gminy.

Koordinator będzie współpracował z innymi pracownikami Urzędu Gminy Gorzyce, a także jednostek organizacyjnych gminy, będących specjalistami w danych dziedzinach. Dodatkowo odpowiedzialny będzie za przepływ informacji między interesariuszami rewitalizacji (w tym partnerami projektów rewitalizacyjnych) a Wójtem, który będzie podejmował kluczowe decyzje dotyczące procesu rewitalizacji.

W celu efektywnego oraz zintegrowanego współdziałania różnych jednostek, Wójt może powołać Zespół Zadaniowy, w którego skład wejdą przedstawiciele referatów UG Gorzyce i/lub jednostek organizacyjnych gminy odpowiedzialnych za realizację konkretnych projektów. Powołanie Zespołu Zadaniowego przyczyni się do wzajemnego uzupełniania się działań oraz spójności procedur w realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w zakresie powiązanych projektów infrastrukturalnych („twardych”) oraz społecznych („miękkich”).

Przewiduje się, iż w zależności od realizowanego przedsięwzięcia w skład Zespołu Zadaniowego mogą wejść również przedstawiciele interesariuszy rewitalizacji, biorących udział we wdrażaniu GPR.

Zadania niezbędne do wdrażania dokumentu wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych gminy, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z komórek urzędu i/lub jednostek organizacyjnych gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Wszystkie projekty i/lub przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizujące zadania własne gminy będą wdrożone zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy Gorzyce Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi, zapewniając efektywną realizację zaplanowanych działań. W zakresie zarządzania środkami finansowymi niezbędnymi do wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Skarbnik Gminy Gorzyce oraz Referat Finansowo-Księgowy Urzędu Gminy Gorzyce.

Koordinator w ramach wykonywanych zadań będzie ściśle współpracował z Komitetem Rewitalizacji, powołanym jako organ opiniotwórczo-doradczy Wójta Gminy Gorzyce w zakresie rewitalizacji i z partnerami projektów rewitalizacyjnych. Będzie również odpowiadał za obsługę techniczną i organizacyjną Komitetu Rewitalizacji we współpracy z całym Referatem Rozwoju i Promocji Gminy Urzędu Gminy Gorzyce. Głównym zadaniem Komitetu będzie nadzór nad efektywnością i jakością oraz postępem w realizacji określonych projektów, a tym samym celów GPR poprzez opiniowanie dokumentów i inicjatyw związanych z rewitalizacją.

W związku z tym, że realizacja zaplanowanych działań rewitalizacyjnych odbywać się będzie w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej, to interesariusze rewitalizacji, korzystając z dofinansowania projektów unijnymi środkami finansowymi, będą zobowiązani przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych (szczególnie w zakresie realizacji projektów partnerskich). Zasady realizacji projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych z RPO Województwa Podkarpackiego na lata 2014–2020 będą wynikać z obowiązujących dokumentów programowych, a determinowane będą określonymi procedurami konkursowymi.

Wdrażanie projektów rewitalizacyjnych nie ma szans powodzenia bez udanej współpracy, efektywnego współdziałania oraz wzajemnego uzupełniania się działań różnych podmiotów z sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego. W związku z tym

określenie zasad i sposobów współuczestnictwa interesariuszy jest kluczowym elementem osiągnięcia zgodności podejmowanych działań z potrzebami i oczekiwaniami społeczności lokalnej, ograniczenia występowania konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, a także jest podstawą tworzenia się współczesnych form samoświadomości społecznej.

Współpraca międzysektorowa w realizacji zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie w kilku zintegrowanych wymiarach:

1. MERYTORYCZNYM – poprzez wspólne podejmowanie decyzji, rozwiązywanie problemów, opiniowanie, realizowane przede wszystkim na poziomie Komitetu Rewitalizacji i/lub Zespołu Zadaniowego.
2. ORGANIZACYJNYM – polegającym na angażowaniu specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów.
3. FINANSOWYM – opierającym się na współudziale finansowym wszystkich partnerów poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć i wykorzystanie koncepcji partnerstwa (w tym np. publiczno-prywatnego).

Partnerstwo trzech sektorów: publicznego, społecznego i gospodarczego oprócz wspólnego celu, jakim jest wyprowadzenie obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej w celu poprawy jakości życia mieszkańców, ma określone podstawowe zasady stanowiące fundament wspólnych działań:

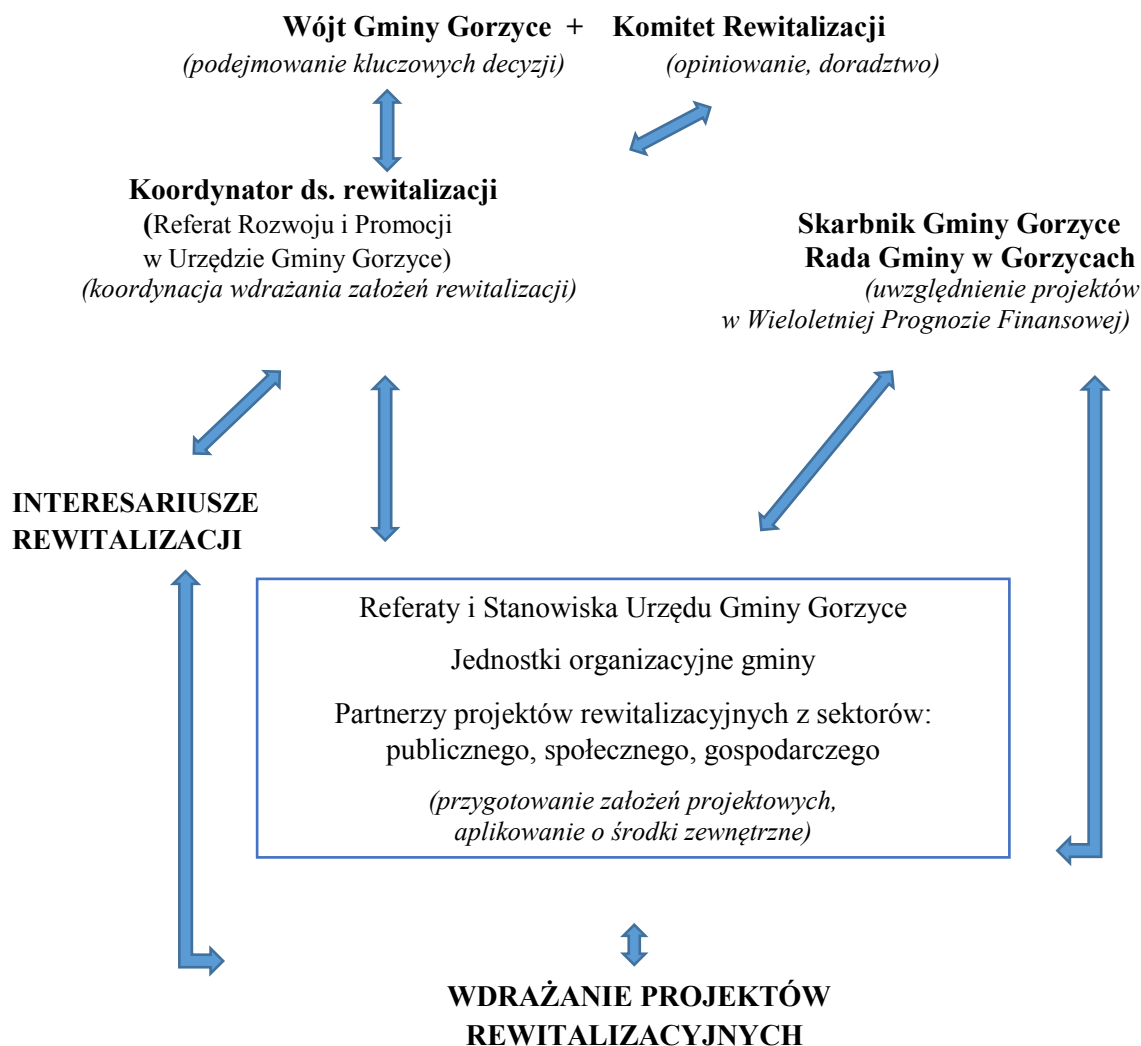
- 1) respektowanie własnych potrzeb, możliwości i dążenie do osiągnięcia kompromisu,
- 2) przejrzystość podejmowanych działań,
- 3) otwarty dialog z mieszkańcami.

Współpraca pomiędzy interesariuszami rewitalizacji ma na celu:

- wykorzystanie potencjału organizacji oraz społeczności lokalnej poprzez skoordynowanie działań w ramach kilkunastu wspólnych i spójnych projektów akceptowanych i wspieranych przez wszystkich uczestników;
- optymalne wykorzystanie kompetencji i zasobów będących w dyspozycji gminy, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców czy mieszkańców;
- wsparcie innowacyjności proponowanych rozwiązań, wyrażające się zastosowaniem nowych podejść do rozwiązywania problemów.

Schemat 5 Struktura zarządzania i wdrażania rewitalizacji w Gminie Gorzyce

1.2. Harmonogram realizacji programu

Założono, że Gminny Program Rewitalizacji będzie dokumentem długookresowym, obejmującym okres realizacji zaplanowanych projektów. Przyjęcie takiego horyzontu czasowego jest zgodne z zaleceniami planistycznymi oraz pozwala na dostosowanie do aktualnych potrzeb i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz wytycznych wynikających z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014–2020. Z uwagi na wieloletniość obowiązywania programu przyjęto, że będzie to dokument strategiczny skoncentrowany terytorialnie i komplementarny problemowo, tj. mający przeciwdziałać

fragmentaryzacji działań w celu wyprowadzenia wyznaczonego obszaru rewitalizacji z sytuacji kryzysowej. Harmonogram wdrażania dokumentu przedstawia tabela 17.

Tabela 20 Harmonogram wdrażania dokumentu

Lp.	Nazwa projektu	Okres realizacji (w latach)				
		2016	2017	2018	2019	2020
PROJEKTY PODSTAWOWE						
1.	<i>Rewitalizacja zdegradowanych obszarów Gmin Tarnobrzega, Nowej Dęby, Baranowa Sandomierskiego i Gorzyc.</i>					
2.	<i>Poprawa stanu technicznego termomodernizacji budynków wielorodzinnych wraz zagospodarowanie terenów przyległych</i>					
3.	<i>Pobudzenie aktywności społecznej do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych</i>					
4.	<i>Modernizacja oświetlenia ulicznego z wykorzystaniem OZE</i>					
5.	<i>Budowa infrastruktury dydaktycznej, obiektu służącego wzmocnieniu sprawności fizycznej uczniów</i>					
6.	<i>Integracja społeczna na rzecz aktywizacji zawodowej na rewitalizowanych obszarach gmin Tarnobrzkiego Obszaru Funkcjonalnego</i>					
PROJEKTY UZUPEŁNIAJĄCE						
1.	<i>Lepszy start w biznesie</i>					
2.	<i>Wsparcie przedsiębiorczości mieszkańców</i>					
3.	<i>Podniesienie poziomu kształcenia</i>					
4.	<i>Remont oraz modernizacja budynków użyteczności publicznej</i>					
5.	<i>Rozwój opieki żłobkowej</i>					
6.	<i>Organizacja wydarzeń i spotkań kulturalnych</i>					
7.	<i>Modernizacja osiedlowej sieci komputerowej</i>					

Źródło: Opracowanie własne

1.3. *Public relations dokumentu*

W celu efektywnego i skutecznego wdrożenia zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji ważne jest, aby umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie ich tworzenia i realizacji, a tym samym zapewnić skuteczną metodę komunikacji społecznej, czyli przekazywania danych do otoczenia. Szeroka komunikacja stanowić będzie jeden z fundamentów powodzenia całego procesu rewitalizacji, służąc osiągnięciu wizji obszaru rewitalizacji.

Podmiotami odpowiedzialnymi za organizację oraz przeprowadzenie działań promocyjnych związanych z opracowaniem i wdrażaniem założeń Gminnego Programu Rewitalizacji, a w jego ramach również wszystkich projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych – jest Koordynator ds. rewitalizacji we współpracy z Referatem Rozwoju i Promocji Urzędu Gminy Gorzyce. Jednostki te mają za zadanie zapewnić powszechny dostęp do bieżących informacji na temat prowadzonych przedsięwzięć, tj. o zakresie i wymiarze pozyskanego dofinansowania zewnętrznego dla poszczególnych projektów oraz rezultatach działań na poziomie konkretnych podobszarów rewitalizacji oraz całej gminy. Do zakresu ich działań należy wsparcie skutecznej komunikacji, opierającej się na następujących kanałach i narzędziach komunikacji:

- Internet – utworzenie i aktualizacja zakładki „Rewitalizacja” na stronie internetowej gminy (www.gorzyce.itl.pl), w Biuletynie Informacji Publicznej (www.gorzyce.itl.pl/bip) w zakładce „Aktualności”, poczta elektroniczna koordynatora odpowiedzialnego za kontakt z interesariuszami w sprawie rewitalizacji;
- komunikacja bezpośrednia – warsztaty, spotkania, posiedzenia itp.;
- lokalne media – artykuły informacyjne w prasie lokalnej „Super Nowości”, obejmującej swoim zasięgiem m.in. obszar rewitalizacji,
- inne środki promocji – plakaty, zawiadomienia, zaproszenia, ogłoszenia parafialne.

Działania promujące będą miały zarówno zasięg lokalny, jak i regionalny oraz skierowane będą do interesariuszy rewitalizacji, tj. takich grup odbiorców, jak:

- 1) mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- 2) mieszkańcy gminy;

- 3) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- 4) podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- 5) jednostki organizacyjne gminy;
- 6) organy władzy publicznej;
- 7) podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Celem działań związanych z promocją dokumentu jest dotarcie do jak najszerszej grupy interesariuszy – mieszkańców, organizacji pozarządowych i przedsiębiorców, a także instytucji publicznych mogących stać się partnerami w realizacji określonych działań rewitalizacyjnych.

Ponadto odpowiedzialność za upowszechnianie bieżących informacji na temat poszczególnych działań rewitalizacyjnych spoczywa również na partnerach realizowanych przedsięwzięć. Jeśli projekty będą współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, wówczas promocja tychże przedsięwzięć będzie się odbywać zgodnie z wytycznymi właściwych instytucji w tym zakresie.

Gmina Gorzyce na etapie sporządzenia dokumentu stosowała zasady promocji wynikające z umowy dotacji na realizację projektu „Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzyce”, który jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014–2020 oraz ze środków budżetu państwa przyznanych w ramach konkursu dotacji na działania wspierające gminy w zakresie przygotowania programów rewitalizacji na terenie Województwa Podkarpackiego.

2. System monitoringu, oceny i wprowadzania zmian do programu

Kluczowe znaczenie dla prawidłowej i efektywnej realizacji założeń Gminnego Programu Rewitalizacji ma system monitoringu skuteczności działań, oceny oraz wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu dokumentu.

2.1. Sposoby monitorowania i sprawozdawczości

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie się odbywało w oparciu o monitoring zmierzający do oceny stopnia realizacji celów rewitalizacji, a także zaplanowanych projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Monitorowaniem, mającym na celu zapewnienie zgodności realizacji postanowień z wcześniej zatwierdzonymi założeniami, zajmować się będzie Koordynator ds. rewitalizacji powołany w ramach Referatu Rozwoju i Promocji Urzędu Gminy Gorzyce we współpracy z innymi jego pracownikami. Monitoring polegać będzie na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów, a także założonych celów dokumentu na podstawie danych gromadzonych i przekazywanych przez poszczególne referaty Urzędu Gminy Gorzyce, jednostki organizacyjne gminy oraz inne instytucje zewnętrzne i podmioty realizujące projekty na obszarze rewitalizacji i/lub będące partnerami w realizacji określonych działań. Koordynator jako osoba odpowiedzialna za zarządzanie procesem rewitalizacji w gminie, będzie miał również następujące zadania:

- 1) gromadzenie i analizowanie informacji w układzie określonego dla celów i projektów zestawu wskaźników;
- 2) sporządzanie corocznie raportu/sprawozdania z postępu w realizacji dokumentu i przedstawianie go do zaopiniowania przez Komitet Rewitalizacji, a następnie po pozytywnym zaopiniowaniu do zatwierdzenia przez Radę Gminy Gorzyce;
- 3) udostępnianie lokalnej społeczności wyników sprawozdawczości poprzez ich publikowanie na stronie internetowej gminy (www.gorzyce.itl.pl/ w zakładce „Rewitalizacja”) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (www.gorzyce.itl.pl/bip w zakładce „Aktualności”) oraz przekazywanie informacji wszystkim zainteresowanym podmiotom podczas spotkań z interesariuszami rewitalizacji.

Rada Gminy Gorzyce analizować będzie postępy w realizacji głównych założeń Gminnego Programu Rewitalizacji poprzez:

- 1) akceptację raportu/sprawozdania z postępu we wdrożeniu zapisów,
- 2) uwzględnienie i wprowadzanie zmian w zaplanowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych zawartych w programie, a służących realizacji zadań własnych do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej gminy (zgodnie z art. 21 ustawy o rewitalizacji).

Monitorowanie obejmować będzie zarówno rzeczowe, jak i finansowe aspekty wdrażania dokumentu.

Monitoring rzeczowy dostarczy danych na temat aktualnego stanu realizacji GPR oraz umożliwi ocenę postępu i efektywności jego głównych założeń. Mierzone będą one za pomocą corocznych zmian wskaźników produktu i rezultatu, przyporządkowanych do konkretnych projektów i/lub przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak i wskaźników oddziaływania w odniesieniu do celów rewitalizacji, które wykorzystane zostały na etapie diagnostycznym gminy do wyznaczenia obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji. W związku z tym posłużą do przedstawienia skali i charakteru zmian w aktualnej sytuacji czy tendencji zachodzących na obszarze rewitalizacji w porównaniu do terenu całej gminy (tabela 18). Wszystkie wskaźniki gromadzone będą na bieżąco w miarę postępu prac, natomiast ich stan osiągnięcia podawany będzie cyklicznie corocznie. Punktem odniesienia w procesie weryfikacji będą dane bazowe dostępne na etapie opracowania dokumentu, czyli według stanu na koniec 2014 roku.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków. Na poziomie dokumentu zakłada się monitoring w oparciu o okresowe sprawozdania finansowe. Dane zawarte w tych opracowaniach powinny obejmować m.in. wysokość wkładu własnego i pozyskanych środków zewnętrznych, wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem oraz od początku realizacji projektu, procentowy stan zaawansowania realizacji interwencji, stopień osiągnięcia założonych wskaźników, a także informacje na temat postępu wykonania przyjętego harmonogramu w oparciu o ustalony plan finansowy.

Do końca stycznia kolejnego roku po skończonym okresie sprawozdawczym, wydziały Urzędu Gminy, jednostki organizacyjne gminy i/lub podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych projektów wchodzących w skład GPR zobowiązane są do składania informacji okresowej do Referatu Rozwoju i Promocji. Dzięki temu sprawozdawczość zakłada bieżący i ciągły przepływ aktualnych informacji, co pozwala na weryfikację nieprawidłowości oraz wykrycie problemów w procesie wdrażania i monitorowania GPR.

Dla osiągnięcia wartości docelowych wskaźników realizacji projektów, szczególna rola przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych przedsięwzięć współfinansowanych środkami finansowymi z Unii

Europejskiej, w tym przygotowywania i przedkładania IZ RPO sprawozdań z ich realizacji oraz wniosków o płatności.

Tabela 21 Wskaźniki monitoringowe wdrażania *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzyce*

Założenia GPR	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Źródło danych	Wartość bazowa (stan na 31.12.2014)	Średnia wartość dla gminy (stan na 31.12.2014)
WSKAŹNIKI ODDZIAŁYWANIA					
Cel rewitalizacji 1. <i>Podniesienie poziomu aktywności społecznej i gospodarczej mieszkańców</i>	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w przeliczeniu na 100 osób według faktycznego miejsca zamieszkania	osoba	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej	I podobszar – 2,1 II podobszar – 5,2	6,7
	Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem	%	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu	I podobszar – 14,4 II podobszar – 17,4	18,7
Cel rewitalizacji 2. <i>Poprawa jakości życia mieszkańców</i>	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem	%	Urząd Gminy Gorzyce	I podobszar – 14,4 II podobszar – 17,4	18,7
Projekty/Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	WSKAŹNIKI PRODUKTU				
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	Wnioskodawcy projektów	0	–
	Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich	m ²	Wnioskodawcy projektów	0	–
	WSKAŹNIKI REZULTATU				
	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.	Wnioskodawcy projektów	0	–

Źródło: Opracowanie własne

2.2. Sposób ewaluacji i wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu

Przyjęto, że *Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzyce* ma formułę otwartą, co oznacza, że w przypadku zmiany wymogów prawnych, pojawienia się nowych problemów oraz wykreowania nowych projektów – będzie on aktualizowany. Przedsięwzięcia odpowiadające na zidentyfikowane problemy będą systematycznie przygotowywane w całym okresie wdrożeniowym. Ich konkretni odbiorcy i zakres determinowane będą: aktualnymi warunkami sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze rewitalizacji oraz gminy, potrzebami i oczekiwaniami mieszkańców wyznaczonego obszaru, poziomem zaangażowania podmiotów lokalnych w planowane działania, możliwościami budżetu gminy oraz dostępnością środków zewnętrznych.

Zgodnie z art. 22 ustawy o rewitalizacji dokument będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Wójta Gminy Gorzyce (przy pomocy Koordynatora ds. rewitalizacji oraz sporządzonego przez niego raportu/sprawozdania z postępu w realizacji założeń dokumentu) corocznie, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w programie. Ocena sporządzona przez Wójta Gminy Gorzyce będzie podlegać zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz opublikowana zostanie na stronie internetowej gminy i w Biuletynie Informacji Publicznej. Dopuszcza się również możliwość wcześniejszego wystąpienia z wnioskiem o zmianę treści dokumentu do Wójta Gminy Gorzyce w ramach inicjatywy co najmniej 100 mieszkańców lub podmiotu planującego realizację przedsięwzięcia inwestycyjnego lub społecznego na obszarze rewitalizacji. W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmiany, Wójta Gminy Gorzyce wystąpi do Rady Gminy Gorzyce z wnioskiem o jego zmianę. Dołączona zostanie do niego ww. opinia. Rada Gminy jako instytucja kontrolna i uchwałodawcza będzie mieć za zadanie analizowanie i zatwierdzanie wniosków o zmianę treści dokumentu, a także jego aktualizację poprzez podjęcie stosownej uchwały w tej sprawie. W tej sytuacji zmiana będzie dokonywana w trybie w jakim program był uchwalony. W przypadku, gdy nie będzie ona dotyczyła listy planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz nie będzie wymagać zmiany uchwały w sprawie ustanowienia na obszarze rewitalizacji Specjalnej Strefy Rewitalizacji – nie zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne, jak również postępowanie w sprawie uzyskania opinii (o których mowa w art. 17 ust 2 pkt 4 ww. ustawy).

W sytuacji stwierdzenia osiągnięcia celów dokumentu (w wyniku przeprowadzonej oceny), Rada Gminy uchyli uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Wójta Gminy Gorzyce.

Ewaluacja ma na celu identyfikację oraz ewentualną poprawę jakości, skuteczności i spójności realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w odniesieniu do konkretnych problemów obszaru rewitalizacji z jednoczesnym uwzględnieniem założeń programowych. Jej zadaniem jest sprawdzenie czy w wyniku podejmowanych działań powstały oczekiwane rezultaty oraz czy wpłynęły one na osiągnięcie wyznaczonych celów.

Ocena wszystkich zrealizowanych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostanie dokonana przy współdziałaniu wszystkich interesariuszy rewitalizacji oraz w oparciu o 5 zasadniczych kryteriów ewaluacyjnych:

1. SKUTECZNOŚĆ (ang. *effectiveness*) – kryterium pozwalające ocenić w jakim stopniu osiągnięte zostały cele dokumentu zdefiniowane na etapie planowania.
2. EFEKTYWNOŚĆ (ang. *efficiency*) – kryterium pozwalające ocenić poziom „ekonomiczności” zrealizowanych projektów, czyli stosunek poniesionych nakładów do uzyskanych efektów.
3. UŻYTECZNOŚĆ (ang. *utility*) – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia oddziaływanie programu odpowiada zdiagnozowanym potrzebom grupy docelowej.
4. TRAFNOŚĆ (ang. *relevance*) – kryterium pozwalające ocenić, do jakiego stopnia cele programu odpowiadają charakterowi i skali potrzeb wskazanym w odniesieniu do obszaru rewitalizacji.
5. TRWAŁOŚĆ (ang. *sustainability*) – kryterium pozwalające ocenić na ile można się spodziewać, że pozytywne zmiany wywołane oddziaływaniem programu będą nadal widoczne po zakończeniu jego realizacji.

Ewaluacja założeń programowych i stopnia realizacji projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w dokumencie zostanie podzielona na następujące części:

- 1) *ex-ante* (przed realizacją GPR) – stanowiąca instrument ułatwiający podejmowanie spójnych decyzji (ocena ta została przeprowadzona przed opracowaniem dokumentu);
- 2) *on-going* (na bieżąco) – instrument obserwacji prowadzonej przez Koordynatora ds. rewitalizacji, który będzie na jej podstawie przygotowywał corocznie sprawozdanie z realizacji GPR (jest to również instrument monitorowania bieżących zmian w otoczeniu);

- 3) *mid-term* (śródkresowa) – służąca przede wszystkim jako instrument, w wyniku którego możliwa jest aktualizacja dokumentu;
- 4) *ex-post* (na zakończenie wdrażania GPR) – służąca ocenie zgodności i efektywności zrealizowanych projektów w ramach GPR z założeniami i celami przyjętymi w niniejszym dokumencie.

Wprowadzenie systemu monitoringu oraz powiązanej z nim procedury ewaluacji pozwoli wyeliminować w znacznym stopniu problem dezaktualizacji założeń i celów zawartych w GPR, wynikający ze zmieniających się warunków funkcjonowania podmiotów realizujących poszczególne projekty, zmian prawodawstwa oraz innych warunków i okoliczności mogących wpłynąć na zasadność podejmowanych działań.

3. Mechanizmy włączenia różnych grup interesariuszy w proces rewitalizacji

Partycypacja społeczna i działania aktywizacyjne zostały wpisane w proces rewitalizacji wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce jako fundament działań na wszystkich jego etapach, tj. diagnozowanie, programowanie, wdrażanie (w tym finansowanie), monitorowanie i ewaluacja. Takie podejście ma na celu podniesienie skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz gotowości i świadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze objętym programem rewitalizacji. Ponadto realizuje *zasadę partnerstwa* wynikającą z art. 5 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013, polegającą na łączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Opiera się ona na założeniu, że opinia środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konkretnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji negatywnych zjawisk oraz wykorzystania lokalnych potencjałów, a tym samym poprawiających warunki i jakość życia mieszkańców. Ogólny schemat mechanizmów włączenia interesariuszy rewitalizacji na poszczególnych etapach rewitalizacji przedstawia tabela 19.

Tabela 22 Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa na poszczególnych etapach rewitalizacji

Realizowane działania	Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa (mechanizmy włączenia interesariuszy rewitalizacji)
DIAGNOZOWANIE	
<p>Diagnoza gminy w podziale na ustalone jednostki referencyjne we wszystkich sferach: społecznej, gospodarczej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej na potrzeby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza wskaźnikowa ilościowa i jakościowa koncentracji problemów na podstawie ustalonych wskaźników dla poszczególnych jednostek we wszystkich ww. sferach; - analiza jakościowa potencjałów; - delimitacja przestrzenna obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzenie badania ankietowego w dniach od 03.06.2016 do 20.07.2016 w celu poznania opinii na temat aktualnych problemów, zjawisk kryzysowych i lokalnych potencjałów oraz potrzeb i oczekiwanych działań w ramach rewitalizacji. 2. Warsztaty diagnostyczno-projektowe związane z opracowaniem Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce w dniu 15.09.2016 roku w Remizie OSP Gorzyce zgodnie z następującym harmonogramem czasowym: <ul style="list-style-type: none"> ▪ godz. 14:00 – sektor publiczny (przedstawiciele instytucji publicznych, przedstawiciele Rady Gminy, sołtysi); ▪ godz. 16:00 – sektor gospodarczy (przedsiębiorcy); ▪ godz. 18:00 – sektor społeczny (mieszkańcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i grup nieformalnych). 3. Konsultacje społeczne projektu <i>uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji</i> wraz z diagnozą gminy i mapami poglądowymi granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (w terminie od 26.09.2016 r. do 26.10.2016 r. oraz powiadomienie 7 dni wcześniej, tj. 19.09.2016 r.) w następujących formach: <ol style="list-style-type: none"> 1) zbieranie uwag i wniosków w formie elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, który można było dostarczyć: <ul style="list-style-type: none"> - drogą elektroniczną na podany w ogłoszeniu na adres e-mail; - drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Gorzyce; - bezpośrednio do pok. 6A w budynku Urzędu Gminy Gorzyce w godzinach pracy Urzędu . 2) spotkanie otwarte z interesariuszami rewitalizacji, umożliwiającego omówienie propozycji wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także przedstawienie uwag, opinii i propozycji w dniu 26.10.2016 roku o godz. 14.00 w Remizie OSP Gorzyce. 3) zbieranie uwag ustnych do protokołu w budynku Urzędu Gminy Gorzyce w pokoju nr 6A w godzinach pracy Urzędu. <p>Zgodnie z art. 6 ust. 7 i 9 ustawy o rewitalizacji niezwłocznie po zakończeniu niniejszych konsultacji została opracowana i opublikowana w dniu 01.07.2016 r. na stronie podmiotowej gminy i w BIP informacja podsumowująca ich przebieg wraz z rejestrem zgłoszonych uwag i odniesieniem się do uwag z uzasadnieniem.</p>

PROGRAMOWANIE	
<p>Sporządzenie <i>Gminny Program Rewitalizacji Gminy Gorzyce</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projektowanie i wybór rozwiązań; - określenie głównych założeń dokumentu; - identyfikacja i zaplanowanie listy projektów podstawowych oraz uzupełniających realizowanych przez różnych interesariuszy rewitalizacji; - określenie ram organizacyjno-finansowych realizacji rewitalizacji; - przeprowadzenie odpowiednich uzgodnień i zaopiniowanie dokumentu.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzenie otwartego naboru projektów realizowanych na obszarze rewitalizacji w terminie do 20.01.2017 r. poprzez fiszkę projektową, którą można było złożyć:<ul style="list-style-type: none"> - drogą elektroniczną na podany w ogłoszeniu adres e-mail; - drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Gorzyce; - bezpośrednio pokoju 6A w budynku Urzędu Gminy Gorzyce w godzinach pracy Urzędu. 2. Spotkania informacyjno-warsztatowe dotyczące założeń dokumentu w dniu 12.01.2017 r. o godz. 13.00 w Remizie OSP Gorzyce z mieszkańcami obszaru rewitalizacji i pozostałymi interesariuszami rewitalizacji. 3. Konsultacje społeczne dokumentu (w terminie od 08.02.2016 r. do 10.03.2017 r. oraz powiadomienie 7 dni wcześniej, tj. 01.02.2017 r.) w następujących formach:<ol style="list-style-type: none"> 1) zbieranie uwag i wniosków w formie elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, który można było dostarczyć:<ul style="list-style-type: none"> - drogą elektroniczną na podany w ogłoszeniu adres e-mail; - drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Gorzyce; - bezpośrednio do pok. 6A w budynku Urzędu Gminy Gorzyce w godzinach pracy Urzędu. 2) otwarte spotkanie informacyjno-konsultacyjne z interesariuszami rewitalizacji z możliwością zgłaszania opinii i/lub uwag, które odbyło się dnia 16.02.2017 r. w Remizie OSP w Gorzycach; 3) zbieranie uwag ustnych do protokołu w budynku Urzędu Gminy Gorzyce w pokoju nr 6A w godzinach pracy Urzędu. <p>Zgodnie z art. 6 ust. 7 i 9 ustawy o rewitalizacji niezwłocznie po zakończeniu niniejszych konsultacji została opracowana i opublikowana na stronie podmiotowej gminy i w BIP informacja podsumowująca ich przebieg wraz z rejestrem zgłoszonych uwag i odniesieniem się do uwag z uzasadnieniem.</p>

WDRAŻANIE (FINANSOWANIE)	
<p>Wdrażanie założeń <i>Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja (wdrażanie) przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych (w tym w ramach partnerstw międzysektorowych); - prowadzenie aktywnej polityki informacyjnej oraz aktywizacji interesariuszy rewitalizacji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja przez gminę otwartego naboru na partnera/partnerów spoza sektora finansów publicznych do wspólnej realizacji projektu zgodnie z <i>Ustawą z dnia 11 lipca 2014 roku o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020</i> (Dz.U. z 2016 r. poz. 217 z późn. zm.). 2. Konkursy ofert dla organizacji pozarządowych. 3. Konkurs architektoniczny lub architektoniczno-urbanistyczny w zakresie zagospodarowania przestrzeni publicznych na obszarze rewitalizacji. 4. Planowanie partycypacyjne obejmujące cykl spotkań służących zagospodarowaniu przestrzeni. 5. Warsztaty projektowe związane z kształtowaniem przestrzeni z wykorzystaniem map/makiet. 6. Spacerki badawcze dla określonych grup społecznych w celu ogólnej oceny konkretnych rozwiązań architektonicznych czy infrastrukturalnych. 7. Realizacja projektów przez różnych beneficjentów (w tym w partnerstwach międzysektorowych). 8. Wspólne podejmowanie decyzji/kształtowanie przestrzeni/rozwiązywanie problemów/opiniowanie rozwiązań w trakcie cyklicznych spotkań Komitetu Rewitalizacji. 9. Spotkania informacyjno-konsultacyjne z mieszkańcami organizowane w miarę postępu wdrożenia projektów. 10. Realizacja małych inicjatyw interesariuszy rewitalizacji i wydarzeń lokalnych związanych z rewitalizacją.
MONITOROWANIE, EWALUACJA, AKTUALIZACJA	
<p>Ocena realizacji założeń <i>Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie monitoringu realizacji rewitalizacji; - wykonanie ewaluacji założeń programowych; - aktualizacja dokumentu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opiniowanie cyklicznych raportów/sprawozdań z postępu w realizacji dokumentu przez Komitet Rewitalizacji oraz ich upublicznianie na stronie internetowej gminy oraz w Biuletynie Informacji Publicznej. 2. Spotkania informacyjno-konsultacyjne w celu przekazywania informacji na temat postępu we wdrażaniu projektów rewitalizacyjnych. 3. Opracowanie ewaluacji <i>mid-term i ex-post</i> z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji wraz z uzyskaniem opinii mieszkańców na temat efektywności przeprowadzonych działań rewitalizacyjnych. 4. Możliwość wystąpienia z wnioskiem o aktualizację dokumentu przez inicjatywę co najmniej 100 mieszkańców lub podmiotu planującego realizację przedsięwzięcia inwestycyjnego lub społecznego na obszarze rewitalizacji. 5. Opiniowanie zgłoszonych wniosków o aktualizację dokumentu przez Komitet Rewitalizacji.

Źródło: Opracowanie własne

Szczegółowy opis dotyczący przebiegu konsultacji społecznych i efektów poszczególnych metod partycypacji społecznej oraz mechanizmów włączenia społeczności lokalnej na etapie diagnozowania i programowania, zamieszczony jest chronologicznie na stronie internetowej gminy (www.gorzyce.itl.pl, w zakładce „Rewitalizacja”) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej (www.gorzyce.itl.pl/bip, w zakładce „Aktualności”), dzięki czemu udokumentowany został udział w nim różnych interesariuszy. Zastosowane mechanizmy włączenia dostosowane były do wszystkich potencjalnych interesariuszy rewitalizacji z sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego.

Realizacja oraz zaplanowanie różnorodnych form partycypacji społecznej oraz aktywizacji społeczności lokalnej umożliwiło dotarcie do szerokiego grona przedstawicieli interesariuszy oraz poznanie ich potrzeb i oczekiwań w celu dostosowania wsparcia. Wartością dodaną przeprowadzonych metod partycypacji i „budowania” partnerstwa była możliwość skonfrontowania wiedzy o wielu aspektach funkcjonowania obszaru rewitalizacji przez różne środowiska lokalne, co w konsekwencji doprowadziło do pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji i będzie stanowiło podstawę uzasadnienia podjętych na nim działań. Ponadto zakłada się, że partycypacyjny model opracowania dokumentu będzie się przekształcał w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy o rewitalizacji „partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji”.

W związku z powyższym na etapie sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzyce, zgodnie z procedurą określoną przepisami ww. ustawy powołany został Komitet Rewitalizacji, w skład którego wchodzi interesariusze rewitalizacji, tj. przedstawiciele mieszkańców gminy (w tym obszaru rewitalizacji), organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, przedsiębiorców, jednostek organizacyjnych gminy oraz innych grup społecznych. Pierwszym etapem procedury było uchwalenie przez Radę Gminy Gorzyce *Uchwały nr XXIX/181/16 Rady Gminy Gorzyce z dnia 27 października 2016r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji wraz z załącznikiem, stanowiącym Regulamin Komitetu Rewitalizacji*. Podjęcie uchwały poprzedzone było konsultacjami społecznymi przeprowadzonymi od dnia

26.09.2016 r. do dnia 26.10.2016 r. w następujących formach: zbieranie uwag i wniosków w formie papierowej oraz elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego (dostarczanego drogą elektroniczną na podany adres e-mail, drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Gorzyce, bezpośrednio do pok. 6A w budynku Urzędu Gminy Gorzyce w godzinach pracy Urzędu), otwartego spotkania konsultacyjnego z interesariuszami rewitalizacji z zapewnieniem możliwości przedstawienia uwag, opinii i propozycji (w dniu 26.10.2016 r.) oraz zbierania uwag ustnych do protokołu w pok. 6A w budynku Urzędu Gminy Gorzyce. Wszystkie dokumenty dostępne były w wersji papierowej w Urzędzie Gminy Gorzyce oraz w wersji elektronicznej na oficjalnej stronie internetowej Gminy Gorzyce (www.gorzyce.itl.pl, w zakładce „Rewitalizacja”) oraz na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej (www.gorzyce.itl.pl/bip, w zakładce „Aktualności”). Powiadomienie o planowanych konsultacjach zamieszczone zostało 7 dni wcześniej, tj. dnia 19.09.2016 r. Niezwłocznie po podjęciu ww. uchwały przez Radę Gminy na zasadach określonych w przyjętym *Regulaminie Komitetu Rewitalizacji* ogłoszony został na stronie internetowej gminy, w BIP oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Gorzyce otwarty nabór na członków Komitetu Rewitalizacji, który trwał do 30.12.2016 r. włącznie. Zgłoszeń kandydatów można było dokonać poprzez wypełnienie *Formularza zgłoszeniowego na członka Komitetu Rewitalizacji* oraz dostarczenie go w taki sam sposób, jak w przypadku ww. formularza konsultacyjnego. Organem właściwym do rozpatrzenia zgłoszonych kandydatur był Wójt Gminy Gorzyce. Wybrani kandydaci zostali powołani na członków Komitetu Rewitalizacji zarządzeniem nr 4/17 Wójta Gminy Gorzyce z dn. 3.01.2017 r. w sprawie powołania komitetu Rewitalizacji ds. Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzyce (zgodnie z limitami osobowymi określonymi w Regulaminie).

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o rewitalizacji Komitet stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce* oraz pełni funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gorzyce w zakresie rewitalizacji.

Zasady jego działania określa *Regulamin Komitetu Rewitalizacji*, stanowiący załącznik 1 *Uchwały nr XXIX/181/16 Rady Gminy Gorzyce z dnia 27 października 2016r. w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji*. Według zapisów niniejszego regulaminu Komitet uprawniony jest do opiniowania GPR na etapie opracowania, a następnie jego wdrażania, monitorowania i ewaluacji oraz podejmowania inicjatyw związanych z rewitalizacją w Gminie Gorzyce. Ponadto uczestniczy

w sporządzaniu i opiniowaniu projektów uchwał Rady Gminy Gorzyce oraz zarządzeń Wójta Gminy Gorzyce związanych z rewitalizacją. W związku z tym nie istnieje konieczność wprowadzania zmian w ww. uchwale.

4. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Istnieje możliwość ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji (SSR) na okres nie dłuższy niż 10 lat, o której mowa w art. 25 ustawy o rewitalizacji. Nie przewiduje się jednak jej ustanowienia, a możliwość ta pozostaje jako opcja, która zostanie zrealizowana, o ile wystąpią czynniki potwierdzające zasadność tej decyzji w kontekście optymalnego wykorzystania jej narzędzi.

5. Sposób realizacji dokumentu, a polityka mieszkaniowa i planowanie przestrzenne w gminie

5.1. Niezbędne zmiany w polityce mieszkaniowej

W związku z realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce nie są wymagane zmiany w następujących uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 *Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego* (Dz. U z 2016 r. poz. 1610):

1. *Uchwale nr XXXI/197/16 RADY GMINY GORZYCE z dnia 15 grudnia 2016 w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Gorzyce na lata 2017-2021.*

5.2. Niezbędne zmiany w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

W związku ze sporządzeniem *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce* nie przewiduje się wprowadzania zmian w aktualnie obowiązującym dokumencie *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Gorzyce* stanowiącym załącznik nr 1 do uchwały Nr XLIII/244/13 Rady Gminy Gorzyce z dnia 12 listopada 2013 r. w sprawie uchwalenia III zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gorzyce.

W części wyznaczonego obszaru rewitalizacji obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty *Uchwałą nr XXVII/145/12 Rady Gminy Gorzyce z dnia 30 sierpnia 2012 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu Niwka-Żabieniec i Centrum w Gorzycach*. Planuje się sporządzenie nowego dokumentu Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego obejmującego swoim zasięgiem również obszar rewitalizacji. Nastąpi to jednak po uchwaleniu *Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce*, aby ustanowione zapisy w nowym Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego były zgodne z założeniami GPR.

W związku z realizacją założeń Gminnego Programu Rewitalizacji są wymagane zmiany w ww. dokumencie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz przewiduje się również konieczności sporządzenia i uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji, o którym mowa w art. 37f ust. 1 *Ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. z 2016 r. poz. 778 z późn. zm.) w zakresie wyznaczonego podobszaru I rewitalizacji.

Spis fotografii

Fotografia 1 Boisko szkolne przy Zespole Szkół, ul. Edukacji Narodowej w Gorzycach	43
Fotografia 2 Boisko szkolne przy Zespole Szkół, ul. Edukacji Narodowej w Gorzycach	43
Fotografia 3 Parking przy Zespole Szkół, ul. Edukacji Narodowej w Gorzycach.....	44
Fotografia 4 Okolice Placu Handlowego w Gorzycach	44
Fotografia 5 Okolice Placu Handlowego w Gorzycach	45
Fotografia 6 Sklepy na terenie Placu Handlowego	45
Fotografia 7 Teren po zakładowy (dawny teren bazy Zakładu Gospodarki Komunalnej)	46
Fotografia 8 Osiedle przy ul. Edukacji Narodowej i ul Metalowców	46
Fotografia 9 Okolice ul. 11 Listopada.....	47
Fotografia 10 Okolice ul. Żwirki i Wigury	47

Spis map

Mapa 1 Lokalizacja obszaru rewitalizacji na tle obszaru zdegradowanego w Gminie Gorzyce	26
Mapa 2 Granice wyznaczonego podobszaru rewitalizacji I na terenie Gminy Gorzyce	27
Mapa 3 Granice wyznaczonego podobszaru rewitalizacji II na terenie Gminy Gorzyce	28
Mapa 4 Rozkład stężenia rocznego pyłu zawieszzonego PM10 na terenie województwa podkarpackiego w 2015 roku	48
Mapa 5 Rozkład stężeń pyłu zawieszzonego PM2,5 – stężenia roczne na terenie województwa podkarpackiego w 2015 rok	49
Mapa 6 Klasyfikacja stref pod względem kryterium ochrony zdrowia dla ozonu – cel długoterminowy na terenie województwa podkarpackiego w 2015 roku.....	50
Mapa 7 Rozkład stężenia rocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 na terenie województwa podkarpackiego w 2015 roku	50
Mapa 8 Obszar zagrożenia powodziowego na terenie Gminy Gorzyce	51
Mapa 9 Lokalizacja obszaru siedliskowego Natura 2000 Dolina Dolnego Sanu względem obszaru rewitalizacji.....	51

Spis schematów

Schemat 1 Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce	23
Schemat 2 Sfery tematyczne analizowane w szczegółowej diagnozie obszaru rewitalizacji ..	29
Schemat 3 Założenia <i>Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzyce</i>	60
Schemat 4 Kierunki działań wraz z odniesieniem ich do zidentyfikowanych potrzeb rewitalizacyjnych, mające na celu eliminację lub ograniczenie występowania negatywnych zjawisk.....	61
Schemat 5 Struktura zarządzania i wdrażania rewitalizacji w Gminie Gorzyce.....	89

Spis tabel

Tabela 1 Nawiązanie Gminnego Programu Rewitalizacji do dokumentów strategicznych i planistycznych.....	10
Tabela 2 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku na podobszarze I rewitalizacji	31
Tabela 3 Udział ludności według ekonomicznych grup wieku na podobszarze II rewitalizacji	32
Tabela 4 Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z poszczególnych powodów w 2014 roku	36
Tabela 5 Rejestr podmiotów wpisanych do REGON na obszarze rewitalizacji, stan na dzień 31.12.2014.....	38
Tabela 6 Porównanie średnich wyników uzyskanych przez uczniów z egzaminu gimnazjalnego w 2014 roku	40
Tabela 7 Wartości referencyjne wskaźników dla Podobszaru I rewitalizacji w porównaniu do wartości średnich dla województwa podkarpackiego	52
Tabela 8 Wartości referencyjne wskaźników dla Podobszaru II rewitalizacji w porównaniu do wartości średnich dla województwa podkarpackiego	52
Tabela 9 Zidentyfikowane problemy oraz potencjały wyznaczonych podobszarów rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce.....	53
Tabela 10 Projekt podstawowy nr 1	62

Tabela 11 Projekt podstawowy nr 2	64
Tabela 12 Projekt podstawowy nr 3	66
Tabela 13 Projekt podstawowy nr 4	67
Tabela 14 projekt podstawowy nr 5	68
Tabela 15 Projekt podstawowy nr 6	70
Tabela 16 Charakterystyka uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	72
Tabela 17 Komplementarność problemowa – potrzeby rewitalizacyjne wraz z odpowiadającymi im celami rewitalizacji i kierunkami działań oraz zaplanowanymi projektami podstawowymi i przedsięwzięciami uzupełniającymi	77
Tabela 18 Wykaz projektów zrealizowanych na wyznaczonych podobszarach rewitalizacji na terenie Gminy Gorzyce	80
Tabela 19 Szacunkowe ramy finansowe Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Gorzyce	85
Tabela 20 Harmonogram wdrażania dokumentu	90
Tabela 21 Wskaźniki monitoringowe wdrażania <i>Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Gorzyce</i>	96
Tabela 22 Zastosowane oraz zaplanowane formy partycypacji społecznej i partnerstwa na poszczególnych etapach rewitalizacji	100

Spis wykresów

Wykres 1 Łączna liczba ludności na podobszarze I oraz podobszarze II rewitalizacji w latach 2010–2014.....	31
Wykres 2 Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w % ludności ogółem.....	32
Wykres 3 Udział ludności w wieku produkcyjnym w % ludności ogółem	32
Wykres 4 Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w % ludności ogółem	33
Wykres 5 Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (wskaźnik obciążenia demograficznego)	33
Wykres 6 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	34
Wykres 7 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ludności w wieku produkcyjnym wg miejsca zamieszkania	34

Wykres 8 Udział długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem w latach 2010–2014 na obszarze rewitalizacji	35
Wykres 9 Liczba długotrwale bezrobotnych w % bezrobotnych ogółem – porównanie podobszarów rewitalizacji i Gminy Gorzyce	35
Wykres 10 Liczba osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej z poszczególnych powodów w przeliczeniu na 100 osób w 2014 roku – porównanie podobszarów rewitalizacji i Gminy Gorzyce	37
Wykres 11 Średnie % wyniki ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej w szkołach na podobszarach rewitalizacji i pozostałych na terenie gminy	39
Wykres 12 Porównanie średnich % wyników ze sprawdzianu w 6 klasie szkoły podstawowej na podobszarach rewitalizacji, powiecie oraz województwie.....	40
Wykres 13 Średnie % wyniki z egzaminów gimnazjalnych w poszczególnych szkołach.....	41
Wykres 14 Porównanie średnich % wyników z egzaminów gimnazjalnych uzyskanych przez uczniów w gimnazjach na podobszarze I rewitalizacji, powiecie oraz województwie	41
Wykres 15 Liczba przestępstw stwierdzonych przez Policję na 100 mieszkańców	42